

Koersvast op weg naar een nieuw decennium

Najaarsrapportage 2019

waterschap
limburg

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN NL10NWAB0636750906
KvK 67682065

088-8890100

info@waterschaplimburg.nl
waterschaplimburg.nl

titel Najaarsrapportage 2019
subtitel Koersvast op weg naar een nieuw decennium
datum 17 oktober 2019
versie 4.0 Cies 30 okt 2019
status
zaaknr. 2019-Z196
documentnr. 2019-D60227

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Najaarsrapportage 2019	5
2	Programma Waterkeringen	9
2.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	9
2.1.1	Indicatoren	19
2.2	Wat heeft het gekost?	20
3	Programma Watersysteem en -keten	21
3.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	21
3.1.1	Indicatoren	49
3.2	Wat heeft het gekost?	53
4	Programma Bestuur en organisatie	55
4.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	55
4.1.1	Indicatoren	64
4.2	Wat heeft het gekost?	66
5	Kredietvoting en -verlening	68
5.1	Programma Waterkeringen	68
5.2	Programma Watersysteem en -keten	69
5.3	Programma Bestuur en organisatie	73
6	Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten	74
6.1	Kosten	75
6.2	Opbrengsten	80
7	EMU-saldo	82
8	Schadeclaims	83
9	Bijlagen	84
Bijlage 1.	schadedossiers per 01 oktober 2019	84
Bijlage 2.	Investeringslijst per 01-09-2019	86

1 Inleiding

Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water

Wij doen dat op een zorgvuldige, kostenbewuste, daadkrachtige en resultaatgerichte wijze, zodat de wettelijke opgaven en geformuleerde beleidsvoornemens optimaal worden ingevuld. Wij zijn ambitieus in de stappen die gezet moeten worden op het gebied van de uitvoering van de hoogwaterbescherming, het bestrijden van de wateroverlast en de invloed van de klimaatverandering.

Onze succesfactoren zijn samen te vatten in drie kernpunten:

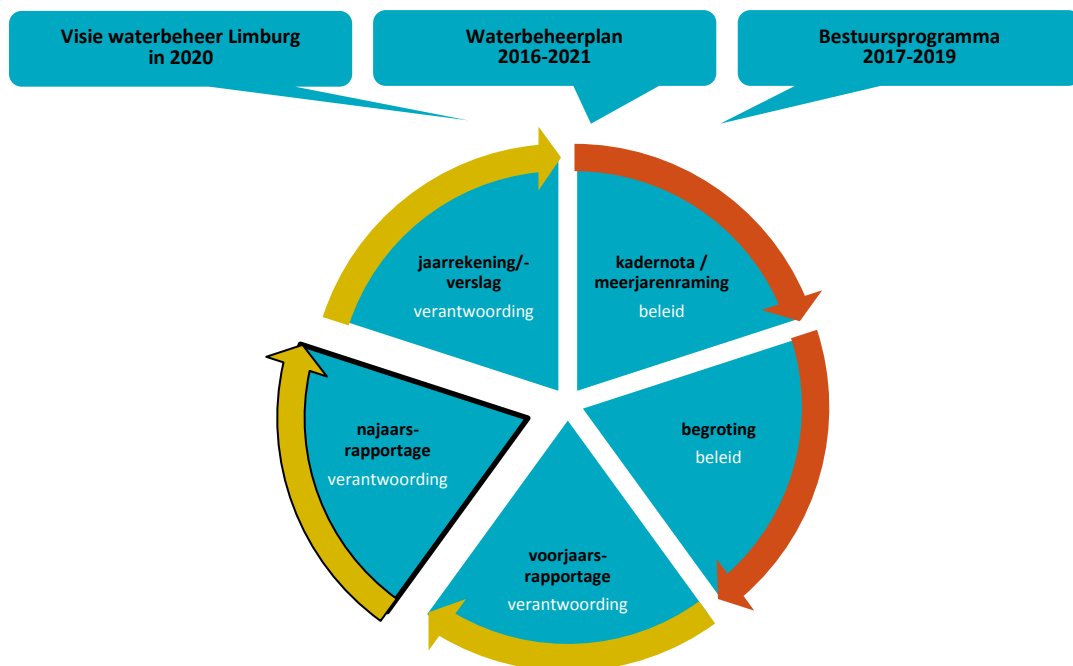
- We werken intensief samen met alle belanghebbenden;
- We verbinden in ons werkveld partijen op een zodanige wijze, dat opgaven vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid kunnen worden opgepakt;
- We innoveren om vanuit vernieuwing en verbetering bij te dragen aan een optimaal, efficiënt en veilig waterbeheer.

Daarbij zoeken we een optimale balans tussen 'kwaliteit en prijs', waarmee we draagvlak voor ons werk creëren in de omgeving, kennis en kunde delen en de zichtbaarheid van het waterschap vergroten.

1.1 Najaarsrapportage 2019

Voor u ligt de 'Najaarsrapportage 2019' van Waterschap Limburg (WL). Dit is het vierde document uit de 'Bestuurlijke planning & control cyclus 2019'. Het is de tweede tussentijdse rapportage, waarin de nadruk ligt op de afwijkingen ten opzichte van onze opdracht voor het jaar 2019, zoals beschreven in de 'Begroting 2019'.

De 'bestuurlijke planning & control cyclus 2019' ziet er als volgt uit:

In de najaarsrapportage kijken we terug naar de eerste acht maanden van dit jaar. Per programma - een samenhangend geheel van activiteiten, op basis waarvan het algemeen bestuur (AB) het beleid van het waterschap vast stelt - beantwoorden we de volgende vragen:

- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Wat hebben we ervoor gedaan?

In de begroting hebben we aangegeven wat we in 2019 gaan doen. In deze najaarsrapportage (hoofdstuk 2 t/m 4) geven we per bullet aan wat de stand van zaken is. We gebruiken daarvoor gekleurde waterdruppels, die de volgende betekenis hebben:

- geen wezenlijke afwijkingen, realisatie conform begroting
- wezenlijke afwijking, maar realiseerbaar vóór het einde van het jaar
- wezenlijke afwijking, niet realiseerbaar vóór het einde van het jaar

Realisatie t/m september 2019

Hieronder de stand van zaken t/m april 2019 (VJR) en t/m september 2019 (NJR):

programma Waterkeringen				programma Watersysteem en -keten				programma Bestuur en organisatie			
	VJR	NJR	Δ		VJR	NJR	Δ		VJR	NJR	Δ
	14	15	↑		34	27	↓		25	21	↓
	3	3	→		10	17	↑		5	8	↑
	1	0	↓		1	1	→		1	2	↑

Wat heeft het gekost?

Programmabegroting

In de programmabegroting hebben we ook aangegeven wat de voorgenomen activiteiten mogen kosten. Per programma (hoofdstuk 2 t/m 4) kijken we naar de kosten en opbrengsten van de eerste vier maanden en geven we een prognose voor het gehele jaar en de bijstellingen (prognose minus begroting). De bijstellingen worden in kleur gepresenteerd, waardoor in één oogopslag de financiële stand van zaken inzichtelijk wordt.

groen heeft een positief effect op het exploitatieresultaat,

rood een negatief. De bijstelling lichten we nader toe.

Het programma Bestuur en organisatie vervult een bijzondere functie. Dit bevat ook de activiteiten die erop gericht zijn de organisatie te ondersteunen bij de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Hier worden de ondersteunende activiteiten verantwoord en uiteindelijk doorberekend naar de programma's. Alle kosten met betrekking tot huisvesting, informatiebeleid en automatisering juridische, facilitaire, financiële en personeelsaangelegenheden behoren tot het programma Bestuur en organisatie. Ook de salariskosten en de rente en afschrijvingen worden verantwoord binnen dit programma.

Omdat bovengenoemde kosten voornamelijk eenmaal per jaar worden doorberekend naar de programma's bij het opmaken van de jaarrekening, wordt met de doorberekening in deze tussentijdse rapportage geen rekening gehouden.

Bovendien zijn de verplichte bijdragen 2019, die maandelijks voor $\frac{1}{12}$ deel worden betaald, buiten beschouwing gelaten:

- Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) € 69.764.100
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) € 4.362.200

Kredietvotering en -verlening

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt in hoofdstuk 5 voldaan.

Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programmabegroting blijft de begroting naar kosten-/opbrengstensoorten een verplichting (hoofdstuk 6). In deze voorjaarsrapportage wordt de bijstelling op de kosten- en opbrengstensoorten toegelicht.

EMU-saldo

In hoofdstuk 7 rapporteren we over het EMU-saldo 2019.

Schadeclaims

Over de stand van zaken van de schadeclaims wordt gerapporteerd in hoofdstuk 8.

Programma's

2019

waterschap
limburg

2 Programma Waterkeringen

2.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Hoogwaterbescherming Maas

Dijkversterking

Begroting 2019

- In de periode tot 2024 worden ongeveer 70 km dijken aangelegd of verbeterd die effectief en efficiënt te beheren zijn, die voldoen aan de landelijke normen voor de dijken en die passen binnen het Limburgse Maaslandschap. Het betreft verbetering van bestaande dijken en aansluitingen op de hoge gronden.

Voor de projecten uit het Maaswerken-programma geldt:

- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met werken:
 - Neer (Prio 3)
 - Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4)
 - Urmond (Cluster F)
- In 2019 worden op de volgende dijktrajecten de werkzaamheden afgerond:
 - Mook (Prio 1)
 - Afferden (Prio 1)
 - Bergen (Prio 1)
 - Lottum (Prio 2)
 - Grubbenvorst (Prio 2)
 - Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4)
 - Urmond (Cluster F)

Voor de projecten uit het HWBP-programma geldt:

- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de planuitwerking:
 - Heel
 - Belfeld
 - Beesel
 - Nieuw – Bergen
-

- Willem Alexanderhaven Roermond
- Buggenum
- Steyl – Maashoek
- Arcen
- Well
- Thorn – Wessem
- Baarlo
- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de realisatiefase:
 - Heel
 - Belfeld
 - Beesel
- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de verkenning:
 - Venlo Velden
 - Blerick Groot – Boller

Toelichting

Programma Dijkversterkingen Maaswerken

Het programma is volop in realisatie. Bij de projecten Neer (Prio 3), Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4) en Urmond (Cluster F) is de uitvoering gestart.

Naast de projecten Bergen (Prio 1), Lottum (Prio 2) en Grubbenvorst (Prio 2) heeft ondertussen ook het project Mook (Prio 1) de mijlpaal hoogwaterveilig gehaald.

Alle projecten lopen conform planning met uitzondering van het project Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4). Bij dit project is voor een perceel nog geen overeenstemming bereikt over beschikbaarstelling van de benodigde gronden voor de dijkversterking, waardoor vertraging kan ontstaan en de oplevering naar 2020 schuift.

De bestuurlijke mijlpaal van het programma is het behalen van de hoogwaterveiligheidsdoelstelling voor het eind van 2020. De actuele planning is dat het laatste project van het programma, het project Neer (Prio 3), de mijlpaal hoogwaterveilig in oktober 2020 haalt.

Programma HWBP

Het HWBP-programma ligt grotendeels op koers; de dijktrajecten Heel, Belfeld, Beesel, Nieuw – Bergen, Willem Alexanderhaven Roermond, Buggenum en Steyl Maashoek bevinden zich momenteel in de planuitwerkingsfase. Voor de trajecten Heel en Beesel streven we naar de start van de realisatiefase begin 2020. Voor de trajecten Arcen, Well, Thorn – Wessem en Baarlo – Hout-Blerick geldt dat alle informatie gereed ligt voor (bestuurlijke) besluitvorming over het voorkeursalternatief. Deze besluitvorming door de minister is voorzien voor einde 2019 waarna in 2020 op deze tracés aangevangen zal worden met de planuitwerkingsfase. De verkenningen op de dijktrajecten Venlo – Velden en Blerick Groot – Boller zijn in 2016 opgenomen in een gecombineerde MIRT-Verkenning. In 2018 heeft een gemeente Venlo aangegeven deelname in deze verkenning te heroverwegen en is door hen eenzijdig het besluit genomen om uit het samenwerkingsverband Meer Maas Meer Venlo (MMMV) te treden waarna in 2019 de beëindigingsovereenkomst MMMV door de minister is ondertekend.

De verkenning staat Venlo Velden en Blerick Groot – Boller is daarmee tijdelijk ‘on hold’ gezet en is nu afhankelijk van de besluitvorming over de 4 systeemmaatregelen en een eventuele opdracht van het ministerie om ook de 5e systeemmaatregel Venlo – Velden te verkennen. Voor Blerick – Groot Boller zijn de uitkomsten van de havenvisie van gemeente Venlo (najaar 2019) van belang voor de start de verkenning.

Begroting 2019

- In de Kadernota 2019 hebben we het belang onderstreept van een goede samenwerking met onze partners en hebben we hiervoor ook middelen gereserveerd. In het Maasdal zoeken we nadrukkelijk de combinatie van onze hoogwaterveiligheidsdoelstellingen met andere maatschappelijke doelstellingen en belangen. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking in Maastricht, waarbij het onderzoek loopt om de op te stellen Visie waterveiligheid Maas te combineren met de visie op de klimaatadaptatie in de stad. Ook in andere gebieden zoals Roermond, Venlo en de Lob van Gennep, zoeken we de samenwerking met gebiedspartners. Voor die projecten die zich in de onderzoeksfase bevinden geldt dat van de deelnemende partijen inzet en/of een bijdrage wordt gevraagd in het opstarten van het project. Specifiek voor de Lob van Gennep geldt dat einde 2018 het ILT-oordeel is voorzien. In oktober dit jaar is tevens ministeriële besluitvorming voorzien in het BO-MIRT en breekt voor het project de fase van verkenning aan. Indien deze ontwikkelingen doorgang vinden start het waterschap het verkenningsproces op dit dijktraject overeenkomstig de aanpak in het HWBP-programma.

Toelichting

In 2019 hebben we de goede samenwerkingen met onze regiopartners doorgezet. In het licht van de opgave hoogwaterveiligheid in Maastricht benaderen we de opgave hoogwaterveiligheid van een integrale gebiedsontwikkeling: hoogwaterveiligheid, stedelijke ontwikkeling, cultuurhistorie, economische ontwikkeling en toerisme/recreatie zouden hand in hand moeten gaan om voor alle relevante partijen meerwaarde te bieden. Specifiek voor het waterschap geldt dat de benadering van gebiedsontwikkeling de dijkenopgave meer beheersbaar en betaalbaar kan maken. In het programma Zuidelijk Maasdal zijn we op zoek naar die meerwaarde. De gebiedspartners, met de gemeente Maastricht als trekker, zijn nu bezig met de afronding van het MIRT-onderzoek met het oog op bestuurlijke besluitvorming in 2020 om de MIRT-verkenning te kunnen starten.

De Lob van Gennep beoogt realisatie van de HWBP-opgave, de waterberging en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verbeteren. Medio 2019 is voor Lob van Gennep het ILT-oordeel ontvangen en is het project opgenomen in de landelijke HWBP-programmering en is voor dit project in 2019 de fase van verkenning aangebroken. Medio 2019 is het waterschap het verkenningsproces op dit dijktraject overeenkomstig de aanpak in het HWBP-programma gestart. Voor de dijktrajecten Well, Arcen, Baarlo Hout-Blerick en Thorn-Wessem wordt conform de voorkeursstrategie Maas in de Verkenningsfase dijkversterking/dijkteruglegging onderzocht en afgewogen. Een intensief omgevingsproces is doorlopen om op deze trajecten samen met de omgeving tot een gedragen voorkeursalternatief te komen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat bezocht in juli 2019 in het kader van de besluitvorming over de systeemwerkingsmaatregelen de Noordelijke Maasvallei. De minister is voornemens in het MIRT overleg van najaar 2019 een besluit te nemen over de 4 systeemmaatregelen. Het waterschap bereidt deze besluitvorming in nauwe samenwerking met het ministerie en betrokken gemeenten voor. Na besluitvorming in het MIRT worden de voorkeursalternatieven voor de genoemde projecten afgerond.

Begroting 2019

- We werken met onze partners nauw samen om te komen tot een duurzaam veilig Maasdal waarbij de waterveiligheid (HWBP en Maaswerken) op een hoogwaardige wijze wordt ingepast in de omgeving. Waar mogelijk zoeken we daarbij de combinatie met ruimtelijke maatregelen om ook voor de lange termijn gesteld te staan voor ontwikkelingen op het gebied van o.a. klimaatverandering. Zo worden in de gebieden Baarlo, Thorn, Arcen en Well dijkverleggingen bestudeerd om ruimte voor de Maas te creëren en werken we met de gemeente Venlo samen aan de hoogwateropgave in de stad.

Toelichting

Voor de dijktrajecten Well, Thorn - Wesse, Arcen, Baarlo Hout-Blerick en Venlo-Velden onderzoeken we conform de voorkeursstrategie Maas de opties voor dijkversterking en dijkteruglegging. Aan het einde van de verkenningsfase maken we de juiste afweging tussen deze mogelijkheden en stellen we samen met Rijk en regiopartners het Voorkeursalternatief vast. Voor de eerste vier dijktracés geldt dat inmiddels alle informatie voor besluitvorming voorhanden is en besluitvorming door Rijk en waterschap kan plaatsvinden. Daartoe bracht de Minister van Infrastructuur en Waterstaat in 2019 een bezoek aan de Noordelijke Maasvallei. Na een succesvol bezoek is de minister voornemens om in het MIRT-overleg van 2019 een besluit te nemen over 4 systeemmaatregelen. Na de voortijdige beëindiging van de samenwerking Meer Maas Meer Venlo start het waterschap - na overleg met het Rijk - de verkenning voor Venlo - Velden en Groot Boller opnieuw op, dit zal mede afhankelijk zijn van de besluitvorming op de 4 andere systeemmaatregelen dit najaar.

Begroting 2019

- De voorbereiding en uitvoering van de dijkversterkingsprojecten vindt plaats in nauwe samenwerking met de directe omgeving. We doen dit onder meer in omgevingswerkgroepen en ontwerpateliers samen met bewoners en zetten daar middelen als co-creatie in. We informeren de stakeholders onder andere via nieuwe media, nieuwsbrieven en tijdens informatieavonden.

Toelichting

Al vanaf het begin van de dijkverbeterprogramma's HWBP en Maaswerken betrekken de beide programmaorganisaties de omgeving nadrukkelijk en actief bij de realisatie. Het HWBP-programma is in 2016 gestart met een intensief omgevingsproces. In diverse kanssessies en bewonersavonden zijn omwonenden betrokken bij het opstellen van kansrijke alternatieven. In keukentafelgesprekken zijn de klanteisen voor de planstudiefasetrajecten opgehaald. Voor de trajecten in de verkenningsfase zijn deelgebiedsbijeenkomsten gepland om in samenwerking met de omgeving te komen tot gedragen Voorkeursalternatieven.

Betrokkenen zijn geïnformeerd via updates op de website, nieuwsbrieven en verschillende informatieavonden. De bestuurlijke omgeving is geconsulteerd via bestuurlijke informatiedagen en informeel via bestuurlijke gespreksrondes met wethouders. In de stuurgroep Noordelijke Maasvallei geven Rijk, provincie, gemeenten, HWBP en waterschap samen richting aan de waterveiligheids-projecten. Ook in 2019 vonden in alle dijktrajecten informatieavonden, omgevings-werkgroepen plaats.

Begroting 2019

- We werken aan innovaties binnen het waterkeringendomein en realiseren kostenefficiënte oplossingen en vergroten en draagvlak voor waterveiligheid. We dragen onder meer actief bij aan de Projectoverstijgende Verkenning Kabels en Leidingen en de Projectoverstijgende Verkenning Gebiedseigen Grond van het landelijke HWBP en voeren pilots uit naar diverse technische innovaties.

Toelichting

In de verschillende HWBP-beschikkingen onderzoekt het waterschap in samenwerking met de landelijke HWBP-programmaorganisatie de brede toepasbaarheid van innovaties. Daartoe past het waterschap op kleine schaal nieuwe technieken toe en monitort het de veiligheid, de technische toepasbaarheid en bijdrage er van aan de reductie van kosten. Het waterschap werkt nauw samen met de landelijke Projectoverstijgende Verkenningen van het HWBP. In samenwerking met POV K&L (Projectoverstijgende verkenning Kabels & Leidingen) van het HWBP is in Q1-2018 een expertsessie gehouden voor een 4-tal casussen van Waterschap Limburg. Het waterschap is 'gastheer' voor de Projectoverstijgende Verkenning Dijkversterking Gebiedseigen Grond (POV-DGG). Deze POV-DGG richt zich op het onderzoek naar de mogelijkheden van het gebruik van gebiedseigen materiaal voor het versterken van dijken. Doelstelling is te achterhalen hoe materialen die in principe (net) niet aan de norm voldoen toch binnen vigerende wet- en regelgeving zijn toe te passen in een dijkversterking. De ambitie van de POV-DGG is bij te dragen aan reductie van: kosten (minder transport, goedkopere bouwstof), milieudruk (CO₂, NO_x) en druk op de omgeving (minder transportbeweging, minder overlast).

Begroting 2019

- We werken samen met partners in het stroomgebied van de Maas aan het scherp en SMART maken van de Veiligheidsstrategie tot 2100. De wisselwerking tussen korte termijn dijkversterking en de lange termijn rivierverruiming wordt vertaald in specifieke en afrekenbare doelen voor de dijkversterkingsprojecten van het waterschap.

Toelichting

WL werkt samen met andere stakeholders aan de hoogwaterveiligheid en rivierverruiming in projecten van derden; zo participeert WL bijvoorbeeld in de samenwerking Integrale Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Maasdal. Onderdeel daarvan is de hoogwaterveiligheid van Maastricht, dat op termijn een HWBP-opgave zal worden. De samenwerking is relevant om de uiteindelijke dijkenopgave van WL in Maastricht in beeld te krijgen (vanuit het bestuurlijk gekozen adagium 'ruimte waar het kan, dijken waar het moet').

Ook in de HWBP-dijkversterkingsprojecten werken we nauw samen met partners als Rijk, provincie en gemeenten aan zowel de korte als lange termijn hoogwaterveiligheid. In de nu in voorbereiding zijnde dijkversterkingsprojecten wordt al rekening gehouden met lange termijn ontwikkelingen in bijvoorbeeld klimaat en rivier(verruiming). Concrete voorbeelden hiervan zijn de systeemmaatregelen in Baarlo-Hout-Blerick, Arcen, Well, Thorn-Wessem en Lob van Gennep.

Begroting 2019

- Ook maken we afspraken over de wijze waarop we in de toekomst de afstemming tussen de korte en lange termijn hoogwaterveiligheid vormgeven.

Toelichting

In de voorbereiding van de dijkversterkingsprojecten houdt Waterschap Limburg nauw contact met de bij lange termijn rivierontwikkeling betrokken partijen als het Rijk en de Provincie Limburg. Met deze partijen maken we afspraken over de wijze waarop in de in voorbereiding zijnde dijkversterkingsprojecten geanticipeerd kan worden op de toekomstige rivierverruiming.

Begroting 2019

- We communiceren actief over de risico's voor wonen, werken en recreëren langs de Maas met inwoners en bedrijven en dragen zo bij aan risicobewustzijn.

Toelichting

De HWBP dijkversterkingsprojecten kennen een intensief omgevingsproces. Belanghebbenden zijn vanaf het begin van de verkenningsfase betrokken bij de aanleidingen van de dijkversterkingsprojecten en opgaven die er zijn om nu en in de toekomst een mooi en veilig Maasdal te garanderen. Het waterschap gaat daarbij actief in op vragen uit de omgeving ten aanzien van hoogwaterveiligheid en werkt hierbij nauw samen met gemeente, provincie en veiligheidsregio. Buiten de projecten vindt nog weinig actieve communicatie plaats met onze omgeving over risico's en zelfredzaamheid. Enkele voorbeelden waarbij wel de risico's onder de aandacht worden gebracht, zijn de werving van de nieuwe dijkwachters en het jaarlijkse begin van het hoogwaterseizoen.

Begroting 2019

- Waterschap Limburg heeft een grote opgave op het gebied van Hoogwaterbescherming. Met ruim 200 kilometer primaire waterkeringen die recent onder de Waterwet zijn gebracht behoort ons waterschap ook landelijk gezien tot de top 3 qua noodzakelijke versterkingsopgaven. Met het Hoogwaterbeschermingsprogramma Noordelijke Maasvallei wordt versneld een achterstand ingelopen. Het is nodig om ook na afloop van dit programma structureel middelen te reserveren in de begroting om invulling te geven aan deze wettelijke taak.
Op basis van huidige inschattingen zal de benodigde structurele ruimte meerjarig oplopen van enkele tiende procenten tot enkele procenten van het huidige belastingvolume. Daar waar mogelijk gaan we in 2019 al starten met het creëren van die ruimte.

Het waterschap combineert de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling en de dijkenopgave om Limburg niet alleen veiliger maar ook mooier te maken. Het BO-Mirt besluit in het najaar van 2018 en het versneld oppakken van dijkversterkingen heeft daarmee ook een langjarig effect op de begroting van het waterschap.

Toelichting

In 2019 heeft de HWBP-programmaorganisatie uitvoerig gesproken over de betaalbaarheid van de HWBP-programma. In verschillende rapportages, presentaties en themasessies is met het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur de werking van de HWBP-financieringsregeling besproken. In indicatieve berekeningen is het langjarig financiële effect van deze waterveiligheidsdoelstellingen bepaald en is inzicht gegeven in de middelen die structureel nodig zijn om ook na afloop van het HWBP-programma de waterveiligheid in Limburg te blijven borgen. De waterkerende taak wordt daarmee concreet ingevuld door het waterschap. Inzichten uit deze berekeningen zijn opgenomen in het nieuwe bestuursakkoord. Dit vormt de basis om onverkort door te gaan met de uitvoering van het HWBP-programma en borgt invulling van de waterveiligheidsopgave. In het recente kadernota-traject zijn de middelen nodig voor de realisatie van het HWBP-programma opgenomen.

Zorgplicht waterkeringen

Begroting 2019

- In 2018 zijn we gestart met de uitvoering van de wettelijke beoordeling. We hebben daarbij enkele trajecten prioriteit gegeven om daarmee de mogelijkheid te bieden dat kansrijke initiatieven op het gebied van hoogwaterveiligheid en andere maatschappelijke doelen tot een integrale aanpak kunnen komen. Deze koers houden we vast in de context 'met de omgeving, voor de omgeving' en in lijn met 'samenwerking veraf en dichtbij' (Kadernota 2019). Daarnaast blijft onze doelstelling, en ook landelijke afspraak, dat alle primaire waterkeringen voor 2023 zijn beoordeeld.

Toelichting

De uitvoering van de wettelijke beoordeling verloopt volgens planning. De beoordeling van dijktraject 54-1 Ottersum-Mook is versneld uitgevoerd en afgerond ten behoeve van het integrale project de Lob van Gennep. Voor het deeltraject 68-1 't Bat Venlo is de beoordeling afgerond in afstemming met gemeente Venlo.

Op basis van de afgesloten raamovereenkomst voor het uitvoeren van de beoordeling wordt momenteel gewerkt aan de tracés in Maastricht (t.b.v. MIRT project zuidelijk Maasdal) en Roermond (t.b.v. meekoppelkans Roerdelta). Ook zijn er voor HWBP Noordelijke Maasvallei enkele tracés beoordeeld o.a. ten behoeve van de financiering/beschikking.

Afweging voor de komende periode zal zijn welke trajecten mogelijk volstaan met een voorlopig oordeel en welke trajecten een definitief oordeel zullen krijgen. Naar verwachting zal dit beeld eind 2019 of begin 2020 kunnen worden opgemaakt. Deze afweging wordt gevoed door de urgentie en landelijke prioritering van afgekeurde trajecten, de vraag uit onze omgeving, het nog instabiele karakter van de beoordelingsinstrumentaria en een efficiënte en effectieve inzet van middelen en capaciteit voor de komende periode.

Op verzoek van de Unie van Waterschappen en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) wordt door het waterschap een proefrapportage “voorlopig oordeel” uitgewerkt.

Begroting 2019

- In 2018 heeft de audit van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) plaats gevonden op de Zorgplicht Primaire Waterkeringen. Deze audit, en de voorbereiding erop, heeft ons veel inzicht en ervaring gebracht die we in de komende jaren willen toepassen bij het verder optimaliseren van onze wettelijke taak. Ook met de doorontwikkeling van de organisatie zullen we de ‘Zorgplicht Primaire Waterkeringen’ verder verstevigen en willen we juist de opgedane kennis en ervaring toepassen in de doorontwikkeling van een ‘Integrale Zorgplicht Waterkeringen en Watersysteem’ (onderzoeksvraag 5 uit de Kadernota 2019). We blijven daarin de samenwerking met de collega waterschappen en andere partners zoeken en bieden de ruimte voor innovatieve kansen en oplossingen.

Toelichting

Het plan van aanpak om uitvoering te geven aan de Zorgplicht Areaal is gereed. De daadwerkelijk implementatie heeft vertraging opgelopen omdat hiermee is gewacht tot de aanstelling van een nieuwe Clustermanager Areaalbeheer. Inmiddels heeft de zorgplicht weer de volle aandacht.

Begroting 2019

- In 2019 zullen we de jaarlijkse Veiligheidsrapportage opstellen en daarbij de actuele veiligheidssituatie en situatie zorgplicht in beeld brengen.

Toelichting

De Veiligheidsrapportage wordt in het vierde kwartaal opgesteld.

Begroting 2019

- Met de zorgplicht is een stevig fundament gelegd voor het geprogrammeerde en ongeprogrammeerde onderhoud van de waterkeringen. In 2019 gaan wij verkennen hoe en in welke vorm een geïntegreerd contract vorm kan krijgen waarbij we de onderhoudswerkzaamheden aan het watersysteem en de waterkeringen zoveel mogelijk willen combineren (zie onderzoeksvraag 5).

Toelichting

Nota van uitgangspunten is goedgekeurd door het AB. Het DB heeft de inkoopstrategie goedgekeurd en er is gestart met de aanbestedingsprocedure voor het nieuwe onderhoudscontract. Financiële consequenties voor 2020 zijn ook het AB voorgelegd in de nota van uitgangspunten en goedgekeurd.

Begroting 2019

- Eveneens willen we vanuit de zorgplicht komen tot een integraal assetmanagement van al onze objecten. Doorontwikkeling van het onderhoudsbeheersysteem (OBS) is daarbij een van onze speerpunten.

Toelichting

Conform planning.

Begroting 2019

- De toename van invasieve en risicovolle plantensoorten (zoals de Japanse Duizendknoop) blijft ons zorgen baren. We blijven aangehaakt op landelijke onderzoeken en afspraken, maar willen ook nadrukkelijker onze partners betrekken in deze gemeenschappelijke problematiek.

Toelichting

De nota soortenbeleid is in oktober 2019 vastgesteld. Hierin staat aangegeven hoe we willen omgaan met plaagsoorten en hoe we onze partners bij deze problematiek betrekken. Tevens starten we met het opstellen van werkprotocollen voor de aanpak van plaagsoorten voor onze buitendienst en de verdere implementatie van de nota. Zowel de nota als de protocollen sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen. De nota bevat tevens een onderdeel hoe we omgaan met beschermde c.q. wenssoorten.

Vergunningverlening en plantoetsing

Omgevingswet

Begroting 2019

- Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De Omgevingswet raakt ons werk en de organisatie op alle fronten en geeft ons ruimte om volop invulling te geven aan 'met de omgeving, voor de omgeving'. Afgelopen jaar hebben we als organisatie een vliegende start gemaakt met de voorbereidingen: de 'Uitgangspuntennota Omgevingswet' is vastgesteld, samen met gemeenten hebben we gewerkt aan bouwstenen voor Omgevingsvisies en ook onze nieuwe Keur is opgesteld volgens het gedachtegoed van de Omgevingswet. In 2019 gaan we volop aan de slag met de voorbereiding op de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet:
 - de waterschapsverordening;
 - het waterbeheerprogramma; en
 - het projectbesluit.

Ook geven we onze samenwerking met ketenpartners verder vorm en bereiden we ons voor op de digitaliseringsopgave.

Toelichting

Vanwege de verschuivingen uit en binnen de projectorganisatie en de geboekte resultaten in de pilot 'Praktijkproef Keur Waterschap Limburg in het DSO' is het programmaplan met bijbehorende planning bijgesteld. Deze wordt in Q4 aan het DB ter vaststelling voorgelegd. Met name voor de activiteiten rondom de vaststelling van de Waterschapsverordening op grond van de Omgevingswet is de planning substantieel veranderd namelijk van inwerkingtreding op 1-1-2021 naar 1-1-2022. Op het gebied van digitalisering zijn juist activiteiten rondom de aansluiting op het DSO vooruitlopend op de originele planning al voor 1 september 2019 uitgevoerd i.p.v. in 2020. Vanwege de verminderde capaciteit zijn de geplande activiteiten t.b.v. het projectbesluit verplaatst naar het najaar van 2019. De opleidingen benodigd voor het gaan werken met het instrument projectbesluit onder de omgevingswet zijn ingepland in Q4 2019 en worden inhoudelijk intern voorbereid.

Waterschap Limburg heeft geparticipeerd in de pilot 'Praktijkproef Keur Waterschap Limburg in het DSO', waarmee we de eerste overheid in Nederland zijn die met haar volledige regelgeving is aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. In het kader van deze pilot uitgevoerd in het tweede kwartaal van 2019 hebben we de eerste technische omzetting van de keurregelgeving naar de standaarden van de Waterschapverordening doorgevoerd. Binnen het project Implementatie Omgevingswet is voorzien in de doorontwikkeling van de samengevoegde Keur van WL (fase 1) naar de Waterschapverordening onder de Omgevingswet. De start van deze fase was origineel voorzien in het tweede kwartaal van 2019, maar is vanwege het niet intern kunnen invullen van een projectleider doorgeschoven naar het vierde kwartaal van 2019. De benodigde kosten voor het extern inhuren van capaciteit voor opstelling van het plan van aanpak voor de waterschapsverordening en het ambitiedocument Bruidsschat vergen een toevoeging aan het budget voor 2019. Hiervoor kan in eerste instantie de nog beschikbare subsidie van de Unie van Waterschappen voor worden aangesproken.

Keurkwartet

Begroting 2019

- In maart 2019 stelt het algemeen bestuur de Keur en de Legger van Waterschap Limburg vast. Na inwerkingtreding per 1 april 2019 komt hiermee een einde aan de periode waarin de Keur en Legger van de fusiewaterschappen gelden.

Toelichting

Zoals aangekondigd worden de eerste ervaringen met de nieuwe keur verzameld en wordt een zogenaamde veegronde keur voorbereid. Deze is bedoeld om geconstateerde gebreken te herstellen. Voorbereidingen veegronde vinden hoofdzakelijk in het vierde kwartaal van 2019 plaats, zodat besluitvorming in het tweede kwartaal van 2020 kan plaatsvinden.

Kwaliteitscriteria Vergunningen

Begroting 2019

- De waterbeheerders in Nederland (Rijkswaterstaat en waterschappen) hebben in 2016 afspraken gemaakt over het hanteren van kwaliteitscriteria op het terrein van vergunningen (toezicht en handhaving). Uit de uitgevoerde 0-meting volgt dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Landelijk is afgesproken dat de verbeteringen niet eind 2018 maar een jaar later zijn doorgevoerd. De inzet is dus gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

Toelichting

Een plan van aanpak om te beantwoorden aan de kwaliteitscriteria VTH is in uitvoering. De inzet is gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019. In het vierde kwartaal wordt het beleidsplan VTH en het bijbehorende jaarprogramma 2020 opgesteld. Dit beleidsplan behelst een groot deel van het plan van aanpak.

2.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019 t/m apr	Najaar 2019 t/m aug	Eind- doel	Jaar
Hoogwaterbescherming Maas					
Dijkversterking					
• % van het totaal aantal meters te verbeteren dijken gereed (Maaswerken dijkversterkingen)	93%	58%	78%	100%	2020
• % HWBP dijkversterkingen voorkeursalternatief bestuurlijk vastgesteld	81%	60%	60%	100%	2020
Zorgplicht waterkeringen					
• # processen binnen Zorgplicht op orde	7	7	... ³	7	- ^a
• % dijken waar hoogteoordeel is afgegeven	45%	45%	45%	100%	2023
Vergunningen en plantoetsing					
• % van de aanvragen om vergunning dat met inachtneming van de wettelijke termijn afgehandeld wordt	80%	84% ¹	81%	95%	2021
• % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	95%	...% ²	...% ²	95%	- ^a

^a deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde.

¹ percentage betreft in deze periode ingekomen en tijdig afgehandelde aanvragen om vergunning. Aansluiting is gezocht bij systematiek landelijke benchmark. In dit cijfer zijn niet de voor deze periode ingediende aanvragen betrokken. Er zijn problemen met het tijdig verlenen van vergunningen. Maatregelen zijn in voorbereiding om de huidige achterstand zo snel mogelijk weg te werken.

² proces loopt nog.

³ dit moet blijken uit de veiligheidsrapportage die voor het vierde kwartaal gepland staat

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
1. % van het totaal aantal meters te verbeteren dijken gereed (Maaswerken dijkversterkingen)	De indicator geeft aan op welk deel van het programma de waterveiligheid al is bereikt.
2. % HWBP dijkversterkingen voorkeursalternatief bestuurlijk vastgesteld	Deze indicator geeft aan voor welk deel van het programma de verkenningsfase gereed is
3. # processen binnen Zorgplicht op orde	deze indicator geeft inzicht in de mate van in control zijn met betrekking tot het dagelijkse beheer.
4. % dijken waar hoogteoordeel is afgegeven	De indicator geeft aan op welk deel van het areaal het hoogteoordeel is afgegeven. Dit is één van de sporen waarop de waterkering beoordeeld wordt; deze loopt vooruit op de andere sporen en wordt gebruikt om bij de beoordeling de juiste prioritering en accenten te kunnen leggen.
5. % van de aanvragen om vergunning dat met inachtneming van de wettelijke termijn afgehandeld wordt	De indicator geeft aan op welk deel van de inkomende vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijn een besluit is genomen
6. % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	De indicator geeft aan in welke mate VTH voldoet aan de kwaliteitscriteria VTH

2.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Waterkeringen	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	2.644.400	2.983.000	2.527.274	2.964.800	-18.200
Opbrengsten	-	-	-	-	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	2.644.400	2.983.000	2.527.274	2.964.800	-18.200

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. Op het programma waterkeringen is de bijstelling incidenteel van aard en wordt toegelicht bij 'Goederen en diensten van derden' (onderhoud areaal -/- € 12.000 en telefoonkosten -/- € 6.200).

Investerings

Programma waterkeringen	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	53.725.000	48.341.000	31.332.949	47.258.000	-1.083.000
Inkomsten	41.490.000	36.157.500	9.531.082	35.115.000	-1.042.500
Netto investeringsuitgaven programma waterkeringen	12.235.000	12.183.500	21.801.867	12.143.000	-40.500

Herprioritering van de investeringsuitgaven binnen het programma waterkeringen heeft per project plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten leidt dit tot een bijstelling van zowel de investeringsuitgaven als de -inkomsten. Dit overzicht is de gecombineerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

3 Programma Watersysteem en -keten

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Regionaal Watersysteem

Functies van water en rol waterschap

Begroting 2019

- We maken een begin met de voorbereidingen van het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Veel van onze activiteiten leveren hiervoor input. We hanteren daarbij de uitgangspunten die we vanuit de Omgevingswet hebben vastgelegd. De basis is een heldere taakopvatting die we met de omgeving delen. We werken met de inhoudelijke thema's:
 - Passende bescherming (waterveiligheid en wateroverlast);
 - Natuurlijk water (ecologie),
 - Schoon water (chemie);
 - Voldoende water (waterbeschikbaarheid).

Toelichting

Het project ligt helemaal op schema. Vóór de zomer hebben we werkateliers gehad met onze interne organisatie, het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur over de koers op de belangrijkste thema's: waterveiligheid, klimaatadaptatie, waterkwaliteit en zuiveren. Onder het motto "Samen kleur geven aan het nieuwe Waterbeheerprogramma" gaan we dit najaar op omgevingsreis om input op te halen voor ons plan. Het betrekken van de omgeving is namelijk een nadrukkelijk uitgangspunt voor ons nieuwe plan.

Begroting 2019

- Het veranderende klimaat werkt in al onze plannen en in die van anderen door. In Limburg werken we daarom in de Klimaattafel Limburg intensief samen met overheden en andere stakeholders.
De Klimaattafel gaan we nadrukkelijker positioneren als het platform waarin overheden en anderen elkaar rond dit thema vinden en samenwerking aangaan.

Toelichting

Dit najaar vindt de volgende Limburgse klimaattafel plaats, waarin verdergaande samenwerking op dossiers wateroverlast, droogte en hittestress is geagendeerd.

We werken toe naar een lijst van kansrijke projecten die in aanmerking komen voor Deltafondsmiddelen (DPRA en DHZ). Via het Waterbeheerprogramma komt dit terug in het AB.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen (met de omgeving voor de omgeving!)

Begroting 2019

- Het omgevingsmanagement werken we uit en positioneren we stevig in de organisatie. We kijken integraal en breed: gericht op het delen van onze visie, op het vroegtijdig inspelen op (grootschalige) ontwikkelingen, maar ook om uitvoerende vraagstukken vroegtijdig samen met onze ketenpartners uit te werken (onderzoeksvraag 1¹).

Toelichting

Er heeft afstemming plaatsgevonden t.a.v. het relatiebeheer met ketenpartners. De implementatie van omgevingsmanagement heeft nog niet plaatsgevonden, is in de Kadernota 2020 opgenomen en is voorzien voor 2020.

Begroting 2019

- We onderzoeken in hoeverre we een vooraanstaande rol kunnen spelen in gebiedsontwikkelingen. Onze eigen opgave verbinden met opgaven en initiatieven van anderen. De ervaringen die we met een gebiedsgericht aanpak hebben opgedaan gebruiken we voor het ontwikkelen van een visie op gebiedsontwikkeling (onderzoeksvraag 3²).

Toelichting

Een visie hierop is opgesteld waarin het stapelen van doelen nader is uitgewerkt. Dit leidt tot doelmatiger besteden van de beschikbare middelen. De uitkomst is gedeeld met de minister tijdens haar bezoek aan Limburg eind augustus, binnen de UvW en sluit aan bij het bestuursprogramma van de provincie.

Begroting 2019

- We stellen vast wat het gewenste kwaliteitsniveau is van onderhoud. Daarbij ontwikkelen we een visie op onze eigen rol en die van anderen bij het onderhoud; afhankelijk van de uitkomsten van een verkenning naar onderhoud door derden, besluiten we een pilot te starten. Afhankelijk van de omvang hiervan zullen hiervoor extra middelen moeten worden vrijgemaakt (onderzoeksvraag 4³).

Toelichting

Medio 2019 is een uniform en geactualiseerd onderhoudsbeleidsplan vastgesteld waarin onder andere het gewenste kwaliteitsniveau wordt beschreven. Dit plan is de basis voor de nieuwe aanbesteding van de onderhoudscontracten.

Voor het betrekken van anderen bij het onderhoud is verkend wat voor- en nadelen van een schouw zijn. De eerste verkenning van de schouw (kleine leggerwatergangen) is besproken met bestuur en gesondeerd bij LLTB waterportefeuillehouders.

¹ Onderzoeksvraag 1. Omgevingswet: Bij de implementatie van de Omgevingswet onderzoeken we ook hoe we het omgevingsmanagement en het omgevingsadviseurschap vorm geven. Daarmee leggen we het fundament voor een nieuwe wijze van partnerschap en samenwerking met de omgeving, ook in onze projecten.

² Onderzoeksvraag 3. Gebiedsontwikkeling: We onderzoeken hoe we een vooraanstaande rol in de mogelijke toekomstige dijkversterkingsprojecten/gebiedsontwikkelingen inhoud kunnen geven.

³ Onderzoeksvraag 4. Kwaliteitsniveau onderhoud: Welk serviceniveau willen we bieden en wat zijn daarvan de consequenties? Hoe kunnen we derden inzetten?

Dit leidt op korte termijn niet tot wijziging van ons huidige beleid. Daar waar concrete kansen zich voordoen, zullen met aanliggende eigenaren maatwerkafspraken worden gemaakt.

Peilbeheer, wateraanvoer en verdrogingsbestrijding

Begroting 2019

- Tien jaar geleden hebben we met Nieuw Limburgs Peil (NLP) een goede aanpak gevonden om met de omgeving afspraken te maken over het peilbeheer en over maatregelen om daar samen te komen. Daarbij lag de focus op waterkwantiteit. We zijn inmiddels toe aan een volgende stap. Samen met de provincie stellen we de Limburgse Integrale Wateraanpak (LIWA) op. Naast waterkwantiteit nemen we nu ook waterkwaliteit mee. LIWA levert de beleidsuitgangspunten en kaders voor waterbeheer en daarmee belangrijke input voor het Provinciaal Waterprogramma en het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Omdat LIWA qua inhoud, aanpak en planning grote overlap heeft met Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ), Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en Kaderrichtlijn Water (KRW), zullen we deze gebiedsprocessen zoveel als mogelijk integreren.

Toelichting

Het project LIWA ligt op schema. De bouwstenen voor concrete maatregelen zijn uitgewerkt. De doorrekening van deze maatregelen voor waterkwantiteit en waterkwaliteit zijn in augustus/september zowel intern als extern met betrokkenen besproken (gemeenten, landbouw, terreinbeheerder organisaties) en worden in DB besproken. Hieruit volgt een eind scenario dat in december wordt doorgerekend. De uitkomsten vormen de input voor het nieuwe Waterbeheerprogramma.

Begroting 2019

- Voor de aanpak van droogte trekken de Brabantse en Limburgse waterbeheerders samen op in het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ). In 2015 hebben we als consortium afspraken gemaakt over de uitvoering van zoetwatermaatregelen in de periode 2016-2021. Jaarlijks rapporteren we de voortgang van deze planperiode. De uitkomsten zijn belangrijk voor de eventuele herverdeling van middelen.

Toelichting

De uitvoering van de maatregelen loopt achter op schema (zie 3.1.1 Indicatoren), maar volledige uitputting van DHZ-middelen vóór 1 januari 2022 wordt ruimschoots gehaald. Voor aanvullende middelen bereidt de Provincie Limburg een regeling voor. Naar verwachting gaat de regeling eind dit jaar open.

Begroting 2019

- Als DHZ bereiden we ons ook voor op de volgende planperiode (2022-2027). Onder regie van de provincie doorlopen wij hiervoor samen met alle watergebruikers het proces Waterbeschikbaarheid. We zijn dit proces gestart met twee pilots in Midden-Limburg en het Heuvelland. Hierin maken wij met elkaar afspraken over de aanpak die wij vervolgens in 2019 Limburg dekkend toepassen. Het proces levert input voor het Limburgse deel van het DHZ-uitvoeringsprogramma 2022-2027. Per deelnemende partij stellen wij een set van maatregelen met daarbij behorende investeringen op.

Toelichting

Het proces Waterbeschikbaarheid is grotendeels geïntegreerd in LIWA. Wel vindt op dit dossier afstemming plaats met de verschillende watergebruikers. Zoetwatermaatregelen die door deze watergebruikers als kansrijk worden geacht vinden een plek in LIWA.

Begroting 2019

- Ook via andere sporen geven we voeding aan het DHZ uitvoeringsprogramma 2022-2027. Zo zijn bij de evaluatie van de droogte in 2018 leerpunten geconstateerd, die we nader uitwerken. Een voorbeeld: hoe kunnen wij er actiever voor zorgen dat ná een periode van extreme droogte ons watersysteem zich weer stabiliseert?
Deze leerpunten pakken we al dan niet samen met partners op. Afronding waar mogelijk in Q2 van 2019.

Toelichting

De voor ons waterschap relevante leerpunten uit de landelijke Beleidstafel Droogte zijn opgepakt of worden op dit moment uitgevoerd. Het waterschap heeft een aantal keren met stakeholders overlegd voor het afstemmen van operationele maatregelen. Dit heeft geleid tot een aantal specifieke waterconserverende maatregelen. Ook wordt de verdringingsreeks voor oppervlaktewater verbeterd, die volgende zomerperiode operationeel zal zijn. Met diverse partners in de zandprovincies onderzoeken we ten slotte de verdere handelingsruimte voor het beperken van droogteschade. Hiervoor worden rekenmodellen en meetnetwerken ingezet.

Begroting 2019

- Ten slotte werken wij in 2019 andere kansrijke zoetwatermaatregelen voor het DHZ-uitvoeringsprogramma 2022-2027 verder uit, te weten: de optimalisatie van het regionale wateraanvoerstelsel (hoeveelheid en verdeling), mogelijkheden voor toepassing van subirrigatie en optimalisatie van het onttrekkingenbeleid.

Toelichting

Eind dit jaar start de optimalisatiestudie van het regionale wateraanvoerstelsel. Medio 2020 zijn de resultaten bekend en kan een keuze gemaakt worden in de daadwerkelijke verbetering van het wateraanvoerstelsel.

De modelstudie naar de efficiency van subirrigatie is opgeleverd. De resultaten zijn verwerkt in LIWA, waarin de regionale effecten in beeld worden gebracht. Een eerste verbreding van subirrigatie met gebruik van oppervlaktewater en/of grondwater is voorzien in 2020.

Voor het onderzoek naar de optimalisatie van het onttrekkingenbeleid zijn ondersteunende modelberekeningen uitgevoerd die eind dit jaar zullen landen in een advies.

Begroting 2019

- In al onze analyses en bij veel gebiedsprocessen gebruiken we hydrologische modellen, een belangrijk model is IBRAHYM. Dit model is nu al breed inzetbaar en wordt doorontwikkeld om ook realtime berekeningen te kunnen uitvoeren. Zo profiteert ook bijvoorbeeld de crisisbeheersing van dit model.

Toelichting

In de Voorjaarsrapportage is aangegeven dat het accent gelegd wordt op voorspellen van wateroverlast en dat we een integraal klimaat-adaptatiemodel gaan ontwikkelen. In dit kader is inmiddels gestart met de doorontwikkeling van enkele al bestaande voorspellingsmodellen en wordt pilotsgewijs gewerkt aan de ontwikkeling van het integrale klimaat-adaptatie-model. Resultaten kunnen worden gebruikt in de Centrale Regiekamer.

Actualisatie van het grondwatermodel IBRAHYM is naar achter geschoven en staat nu gepland voor 2020 en 2021.

Begroting 2019

- Peilbeheer zouden we graag op een centrale plek en op basis van weervoorspellingen doen. We onderzoeken de mogelijkheden voor een centrale regiekamer. De vraag is wat nodig is om ons model waarin peilbeheer en weersverwachtingen worden gecombineerd (BOS-OMAR) te implementeren. WBL heeft veel ervaring met een centrale regiekamer, dus daar zoeken wij de samenwerking op dit vlak op (onderzoeksvraag 6⁴).

Toelichting

Het inrichten van en in de nabije toekomst werken vanuit een centrale regiekamer (CRK) is één van de maatregelen die in de Kadernota (Begroting 2020) een plek heeft gekregen. De CRK heeft een nauwe relatie met het verder ontwikkelen en werken met modellen, het ontwikkelen naar een data-gedreven organisatie en met crisisbeheersing. In september van dit jaar wordt gestart met het project CRK (spoor 1: 'het gewoon doen' scenario).

Wateroverlast en bodemerrosie

Begroting 2019

- In het programma Water in Balans voeren we maatregelen uit om een passende bescherming tegen wateroverlast te realiseren. In Noord-Limburg ontwikkelen we het retentiegebied Breevennen. In Zuid-Limburg focussen we op de pilotgebieden Meerssen en Oirsbeek waar we de maatregelen uitwerken en de uitvoering voorbereiden. De inspanningen worden door de omgeving positief ontvangen.

Toelichting

Noord Limburg:

Breevennen

De oorspronkelijke inzet was het realiseren van een groot retentiegebied door omklappen van goudgroene natuur. Omdat hierover niet met de provincie op bestuurlijk niveau afspraken konden worden gemaakt is vervolgens bekeken of retentie op bestaande landbouwgrond mogelijk was. Het idee hierbij was aan de voorkant afspraken maken over het achteraf vergoeden van schade. Afgelopen maanden is in goed overleg met betrokkenen duidelijk geworden dat een dergelijke regeling op dit moment niet haalbaar is. In Q3 en Q4 wordt (ambtelijk en bestuurlijk) overwogen welke opties voor omklappen van goudgroene natuur o.i.d. het nieuwe collegeprogramma van provincie kan bieden.

Schelkensbeek en Eckeltsebeek

Voor de Schelkensbeek heeft de herprofilering nabij de Krommenhoekerweg plaatsgevonden waarbij tevens een duiker is vervangen. De uitvoering van fase 1 is voorzien in Q1 2020 (was voorzien Q4 2019) en fase 2 vanaf Q4 2020.

Gebiedspilot Eckeltsebeek loopt meer vertraging op. Uitvoering was oorspronkelijk voorzien vanaf Q4 2019 en dat wordt nu op zijn vroegst Q3 2020.

⁴ Onderzoeksvraag 6. Centrale regiekamer: Kan het vormen van een centrale regiekamer en het bedienen van kunstwerken op afstand ons helpen om snel in te spelen op calamiteiten en veranderingen in ons watersysteem?

De oorzaak ligt hier met name in de Stikstof problematiek. De maatregelen liggen tegen een Natura 2000 gebied aan en daarom is de stikstof belasting ten gevolge van de uitvoering een aandachtspunt. (Zie paragraaf 'Uitgelicht Water in Balans' voor meer informatie).

Zuid Limburg:

Meerssen en Oirsbeek

In de gebiedspilots Meerssen en Oirsbeek wordt volgens de afspraken in de betreffende Samenwerkingsovereenkomsten maatregelen opgestart en uitgevoerd om de wateroverlast te beperken. Dit volgens de systematiek van de 4 knoppen (water bergen in landelijk gebied, afkoppelen en waterbergen in stedelijk gebied, aanleg van regenwaterbuffers en het stimuleren van schade beperkende maatregelen aan woningen door de bewoners zelf). De voortgang ligt op schema. .

Voor Meerssen zijn de door WL aan te leggen buffers versneld in voorbereiding genomen en de uitvoering is voorzien vanaf Q4 2019. Door deze versnelde aanpak zijn wij er in samenwerking met de gemeente Meerssen in geslaagd een aanvullende Rijksbijdrage ter waarde van € 3 miljoen te verwerven. De uitvoering van fase 2 is medio 2020 voorzien.

Uitvoering fase 1 aanleggen buffers van Oirsbeek zal mogelijk één kwartaal vertragen en is nu voorzien vanaf Q2 2020. Fase 2 kan vooralsnog conform planning eind 2020 in uitvoering worden genomen.

(Zie paragraaf 'Uitgelicht Water in Balans' voor meer informatie).

Ook de andere partijen zoals de landbouw-, natuurorganisaties en gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid actief op in goede samenwerking.

Begroting 2019

- Ook werken we aan brongerichte maatregelen in het buitengebied, met name in de landbouw en op natuurgronden. We maken hierover met de landbouw en terreinbeheerders concrete afspraken over doelen.

Toelichting

In nauwe samenwerking met een groep agrariërs zijn maatregelen geïnventariseerd waarvan wordt verwacht dat zij een positieve bijdrage leveren aan de ca. 10 mm extra waterberging op landbouwpercelen. Daarbij is een link gelegd met de verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater (o.a. nitraat), waar deze maatregel ook een positief effect op hebben: met één maatregelen meerdere doelen dienen. De definitieve WUR-rapportage wordt eind 2019 opgeleverd. De uitrol van de maatregelen uit deze rapportage is onderdeel van de Propositie Heuvelland.

WL en de terreinbeheerders zijn in overleg om te bekijken hoe maatregelen uit de visie voor het Geuldal kunnen worden ingezet, waarbij goede afstemming met (en het creëren van een win-win van) de landbouw cruciaal is.

Er is nog geen uitsluitel over de Propositie Heuvelland. Het Rijk oordeelt hierover begin Q4. Provincie, LLTB en WL werken op dit moment samen aan een aanpak om z.s.m. na toezegging van het Rijksgeld te kunnen beginnen aan het proces van het "aan de man brengen" van maatregelen aan de keukentafel en vervolgens de uitvoering daarvan.

Begroting 2019

- In de stad werken we aan stimulering van het afkoppelen van regenwater en werken we de mogelijkheden uit om 'schotjes' op huisniveau te stimuleren. Deze activiteiten maken onze soms zo abstracte taak tastbaar.

Toelichting

In diverse gemeenten in Zuid-Limburg is de stimuleringsregeling afkoppelen voor burgers opengesteld. Met name in de gemeenten Meerssen en Beekdalen worden dit jaar de mogelijkheden om schade aan woningen door wateroverlast te beperken verder gestimuleerd.

Begroting 2019

- Alle wateroverlastknelpunten prioriteren we en we stellen een meerjarig uitvoeringsplan op.

Toelichting

Eind 2019 zijn voor het merendeel van de overige knelpunten factsheets opgesteld. Dit geeft een eenduidig en vergelijkbaar beeld van de knelpunten en vormt de basis voor een nadere prioritering van knelpunten en clustering tot projecten binnen Water in Balans.

Begroting 2019

- De watersysteemtoets voeren we gericht uit daar waar deze inhoudelijk meerwaarde levert en leidt tot nieuwe inzichten. Hydrologische data zijn in een groot deel van het beheersgebied onvoldoende op orde en de modellen hebben daar eerst een verbeterslag nodig voordat een watersysteemtoets tot nieuwe bruikbare inzichten leidt. Waar we (o.a. op basis van reeds uitgevoerde stresstesten) nieuwe knelpunten verwachten brengen we de omvang ervan met maatwerk in beeld.

Toelichting

De eerste resultaten komen eind dit jaar beschikbaar. Ook in 2020 zal hier nog inzet voor nodig zijn. Hierbij is vertraging opgelopen ten opzichte van de eerder afgegeven planning.

Begroting 2019

- Voor de tweede plancycus van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) leveren we input voor het OverstromingsRisicoBeheerPlan (ORBP) Maas 2022-2027. Daarmee maken we ook in landelijk en internationaal verband duidelijk hoe we omgaan met risico's op wateroverlast vanuit de Maas inclusief de belangrijkste zijbeken en welke maatregelen we daarvoor treffen.

Toelichting

Coördinatie hiervan ligt bij de Provincie Limburg. Input wordt desgevraagd geleverd.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- Samen met de provincie werken we uit hoe we in plaats van de huidige normeringsystematiek tot een meer risicogerichte benadering kunnen komen die meer aansluit bij de daadwerkelijke risico's op wateroverlast (onderzoeksvraag 8⁵).

⁵ Onderzoeksvraag 8. Normering: Deelname in onderzoek risico gestuurde normering inclusief kostenaspecten uitwerken.

Toelichting

Samen met de Provincie is hier een denklijn uitgewerkt. Eind 2019 wordt hierover gesproken met het AB en begin 2020 wordt een voorstel ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.

Beken en beekdalen

Begroting 2019

- In de pilot Rieterdijk gaan we het oorspronkelijk doorstroommoeras herstellen waarbij het watersysteem hoger in het landschap komt te liggen. We zoeken daarbij verbinding met de omgeving, zowel op het gebied van doelen, maatregelen als partners. Tevens zoeken we samen naar verbetering van landbouwkundige mogelijkheden op de hoger gelegen gronden. We betrekken de Provincie bij deze beekdalbrede aanpak.

Toelichting

In de tweede helft 2019 wordt gewerkt aan de planvoorbereiding van het doorstroommoeras op basis van de SESA-systematiek, ingezet op gebiedsmanagement i.v.m. het afwaarderen van grond en de opzet van een monitoringsmeetnet.

Begroting 2019

- We stellen de Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA) op voor de stroomgebieden gelegen in Noord-Limburg West. We maken een start met het opstellen van de SESA voor het Heuvelland.

Toelichting

De doorontwikkeling van methode SESA ligt achter op planning, maar wordt nu wel toegepast op stroomgebied Groote Molenbeek/Rieterdijk. Daarnaast wordt een verkenning gedaan naar de opzet van een samenwerkingsverband tussen WL, -Alterra en de markt om de methode geborgd en landelijk verbreed te krijgen.

UITGELICHT: Projecten in het watersysteem

Om het watersysteem op orde te krijgen is een groot aantal projecten in voorbereiding of in uitvoering. Deze dragen eraan bij het watersysteem te laten voldoen aan de doelen die in het Waterbeheerplan zijn beschreven: droge voeten, voldoende water en schoon water.

Begroting 2019

- In 2019 voeren we ruim 20 km beekherstel uit. Daarmee werken we aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Toelichting

De projecten Grote Molenbeek A73 en Corio Glana highlight 3 (samen 4,0 km) zijn gereed. Het project Rode Beek Susteren-Oud Roosteren (1,8 km) is op dit moment in uitvoering. Daarnaast is ruim 56 km in voorbereiding. Vanwege vertragingen in de voorbereiding zullen veel trajecten (20km) overgaan naar 2020. Naast de beekherstel projecten, die km-gerelateerd zijn, zijn er ook projecten op het gebied van KRW, wateroverlast, aanpassing assets, vismigratie en verdrogingsbestrijding in voorbereiding en uitvoering.

Hieronder volgt een korte toelichting per project, beginnend met de beekherstelprojecten en gevolgd door de overige projecten. Voor elk project is aangegeven of prognose gewijzigd is en wat de financiële consequenties zijn ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2019.

Beekherstelprojecten met planning 'uitvoering gereed in 2019'

Herinrichting Groote Molenbeek (3,6 km)

Het project is uitgevoerd en eind mei 2019 opgeleverd. In de onderhoudsperiode (1 jaar) worden de nieuwe rasters en beplantingen eind 2019 aangebracht.

Financieel: netto-uitgaven 2019-2021 zijn gedaald met €0,5 mln.. Dit als het gevolg van een voordelig aanbestedingsresultaat.

Herinrichting Rode Beek Susteren-Oud Roosteren (1,6 km)

Het project is in uitvoering en wordt naar verwachting in het najaar van 2019 opgeleverd. Een deel van het werk wordt in het najaar 2019 uitgevoerd vanwege de aanwezigheid van bevers in het werkgebied. In de onderhoudsperiode (1 jaar) worden de nieuwe rasters en beplantingen eind 2019 aangebracht.

Financieel: netto-uitgaven 2019-2021 dalen met €0,7 mln.. Dit als het gevolg van een voordelig aanbestedingsresultaat.

Corio Glana highlight 3 (0,4 km)

In eerste kwartaal is de aanbesteding van het werk gehouden. Start werkzaamheden heeft plaatsgevonden in mei 2019. Project zal in derde kwartaal 2019 worden afgerond.

Financieel: geen wijzigingen

Beekherstelprojecten met planning 'start uitvoering vanaf 2020'

Corio Glana Highlight 20 fase 1 (1,5 km)

Het ontwerp projectplan heeft ter inzage gelegen. Er zijn vier zienswijzen ingebracht. Half september vindt overleg met gemeente Sittard-Geleen plaats over deze zienswijzen en de behandeling daarvan. Verwachte start uitvoering is daarmee verschoven van eind 2019 naar begin 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk.

Herinrichting Kanjel en Gelei (7 km)

Er is overeenstemming bereikt met de provincie over de bijdrage in de saneringskosten. Dit heeft meer tijd in beslag genomen. Het ontwerp projectplan waterwet is in april 2019 goedgekeurd door het DB. De verwachte start van de uitvoering in eind 2019 wordt niet gehaald. De uitvoering zal naar verwachting plaatsvinden in 2020 en 2021.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,5 mln.. Dit is het gevolg van gedeeltelijk doorschuiven naar 2022.

Herinrichting Loobeek Venraysch Broek en De Spurkt (6 km)

Het bestek is nagenoeg gereed. Op dit moment loopt het explosievenonderzoek. Er zijn reeds diverse explosieven in het veld gevonden.

Er zijn drie beroepen ingediend tegen het bestemmingsplan en één tegen het projectplan. Na overleg met betrokkenen zijn twee beroepen tegen zowel het bestemmingsplan als het projectplan ingetrokken. Al met al heeft dit tot vertraging geleid. Aanbesteding van het werk wacht op het definitief worden van het bestemmingsplan.

De verwachte start uitvoering is waarschijnlijk begin 2020, als gevolg van behandeling van het beroep tegen het bestemmingsplan door Raad van State. De uitvoering zal doorlopen in 2021.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk, maar het zwaartepunt valt nu in 2020.

Tielebeek bovenloop (2 km)

Het project wordt samen met de gemeente Gennep uitgewerkt waarbij de beekherstelopgave én de KRW opgave van de gemeente Gennep gecombineerd worden uitgewerkt. De conditionerende onderzoeken lopen. Uitvoering zal starten begin 2020.

Financieel: de uitgaven stijgen, maar als gevolg van hogere inkomsten (POP3-subsidie) blijven de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 nagenoeg gelijk.

Geul benedenstrooms kern Valkenburg (0,6 km)

Het ontwerp projectplan waterwet is in februari door bestuur goedgekeurd en heeft inmiddels ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen binnengekomen. Een voorstel ter afhandeling is in oktober voorgelegd aan DB. Verwachte start uitvoering is begin 2020. Oplevering eveneens in 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk, maar zwaartepunt valt nu in 2020.

Lingsforterbeek beekmonding (1,3 km)

De aanpassing van de (monding) Lingsforterbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Arcen. Het VKA voor de dijkkring Arcen wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen. Risico op vertraging als gevolg van afhankelijkheid van HWBP.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,3 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021.

Wellse Molenbeek beekmonding (1,1 km)

De aanpassing van de benedenloop is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Well. Het VKA voor de dijkkring Well wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen. Risico op vertraging als gevolg van afhankelijkheid van HWBP.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,2 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021.

Thornerbeek (7,5 km)

De aanpassing van de (monding) Thornerbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Thorn-Wessem. Het VKA voor de dijkkring Thorn-Wessem wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen. Risico op vertraging als gevolg van afhankelijkheid van HWBP.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,4 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021.

Gebiedspilot Kwistbeek (6,6 km)

Project wordt in samenwerking met gemeente Peel en Maas uitgevoerd. Ontwerp projectplan is naar verwachting eind 2019 gereed. Geplande start uitvoering in najaar van 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 gaan € 0,4 mln. omhoog. Een gedeelte van het traject (0,7 km) was voorheen in het budget van project "Kwistbeek benedenloop" meegenomen, maar zit feitelijk in de scope van project "Gebiedspilot Kwistbeek".

Kwistbeek benedenloop (1,0 km)

De aanpassing van de (monding) Kwistbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Baarlo-Hout-Blerick. Het VKA voor de dijkkring Baarlo-Hout-Blerick wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen. Risico op vertraging als gevolg van afhankelijkheid van HWBP.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 gaan € 0,4 mln. omlaag. Een gedeelte van het traject (0,7 km) wordt meegenomen in het project Gebiedspilot Kwistbeek.

Herinrichting Keutelbeek, kern Beek fase 1B (1,1 km)

Planologische procedures worden door gemeente Beek getrokken. Op dit moment loopt de bestemmingsplanprocedure. Verwachte start van de uitvoering is juni 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk.

Herinrichting Lollebeek Castenrayse Vennen (3,6 km)

De ruimteregeling is in afrondende fase. De ruimte is randvoorwaardelijk voor het project. De uitbesteding van het ontwerp, projectplan Waterwet en bestek is inmiddels opgestart.

Uitvoering zal starten in 2020/2021.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk, maar zwaartepunt verschuift van 2020 naar 2021.

Dam buffer de Dem en middenloop Caumerbeek (1,4 km)

De uitvoering van het project is na het vaststellen van de Voorjaarsrapportage weer naar voren gehaald voor uitvoering in 2020-2021.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,5 mln.. Dit in verband met het naar voren halen in de programmering.

Huilbeek (2,8 km)

De concept-visie is in het eerste kwartaal 2019 afgestemd met Limburgs Landschap, RWS, SBB en de Gemeente Beesel. Opmerkingen zijn verwerkt en visie wordt gedragen.

De uitvoering van dit project is naar voren gehaald (gereed 2021) conform bestuurlijk overleg met RWS over het "Convenant beekmondingen" en bestuursbesluit DB van 27 december 2018. Aanbesteding ingenieursbureau is nagenoeg afgerond.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk.

Geleenbeek/Oude Maas (4,4km), Molenbeek van Lottum (0,5 km), Wylrebeek (0,3 km)

De uitvoering van deze projecten zijn eerder naar voren gehaald (gereed 2021) conform bestuurlijk overleg met RWS over de 'Convenant beekmondingen' en bestuursbesluit DB van 27 december 2018. De projecten worden in 2019 opgestart.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk ten opzichte van Voorjaarsrapportage.

Corio Glana Highlight 20 fase 2 (2,2 km)

De gemeente heeft verzocht om aan te haken. In het derde kwartaal wordt het project opgestart samen met de gemeente. De voorbereidingen voor de aanbesteding van de ingenieursdiensten is gestart.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk ten opzichte van Voorjaarsrapportage.

Groote Molenbeek A73-Wittebrugweg (2,7 km)

De grondmobiliteit binnen het projectgebied is beperkt. De benodigde ruimte voor dit project zal niet tijdig beschikbaar zijn. Slechts voor een beperkt deel (ca. 150 m) is ruimte beschikbaar. Conform besluit van het DB d.d. 16 april 2019 is daarom dit project voor € 0,9 mln. getemporiseerd. Voor een beperkt deel (0,2 km) worden de maatregelen uitgewerkt en uitgevoerd in 2019.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven nagenoeg gelijk ten opzichte van Voorjaarsrapportage.

Rode Beek Millen-Susteren (5,0 km)

Het startdocument is in concept opgesteld. Het project is opgenomen in het partnercontract 2016-2021; de voorbereiding staat gepland voor de periode 2019-2021, de uitvoering vanaf 2023.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven nagenoeg gelijk ten opzichte van Voorjaarsrapportage.

Oude geulmeander

Het project is inmiddels besteksgereed. Vooruitlopend op de uitvoering is een amfibieënscherm rond het werkterrein geplaatst. Dit project is eind 2018 naar achteren geschoven en in juli weer naar voren gehaald in programmering.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 1,0 mln. ten opzichte van de Voorjaarsrapportage als gevolg van het naar voren halen in de programmering.

Wellse molenbeek

Gemeente Bergen wil in de toekomst een Energiepark ontwikkelen, waarbij het project mogelijk als onderdeel daarvan meegenomen kan worden. We blijven de komende jaren aangehaakt bij ontwikkelingen binnen de gemeente. Nut en noodzaak van project zal in 2020 worden heroverwogen.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Maasmonding Wolterskamp (0,3 km)

Vorbereiding van dit project loopt. Uitvoering in afstemming met consortium 'Moeder Maas'.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019-2020 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Herinrichting Aa

Waterschap Aa en Maas heeft verzocht om aan te haken bij dit project en Waterschap Limburg verzocht om het Limburgse deel van de Aa aan te pakken. Het startdocument is opgesteld. De voorbereiding staat gepland voor 2019-2021, de uitvoering vanaf 2022.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk. Voor het uitvoeringsjaar 2022 stijgen de uitgaven met € 1,0 mln. als gevolg van verandering scope (beekdalbrede benadering).

Overige projecten met planning 'uitvoering in 2019'

Vispassage volmolen

De uitvoering van het werk is eind 2018 gestart en loop naar verwachting door tot najaar 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 dalen met 0,3 mln.. Dit is het gevolg van een aanbestedingsvoordeel.

Vispassage Wittemermolen

Het projectplan is 30 april 2019 definitief goedgekeurd door het bestuur. De aanbestedingsprocedure is opgestart. De uitvoering van de werkzaamheden is inmiddels gestart.

Financieel: de totale netto-uitgaven voor 2019 en 2020 blijven gelijk.

Vispassage Baalsbruggermolen

Het project is gereed. In mei 2019 zijn de laatste afrondende werkzaamheden uitgevoerd.

Financieel: de totale netto-uitgaven voor 2019 en 2020 blijven gelijk.

Vistrap Haelensebeek

Het definitieve projectplan waterwet is in augustus goedgekeurd door het DB. Start uitvoering en oplevering in najaar 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Aanleg drie pompopstelplaatsen

Het ontwerp is eind 2018 tot stand gekomen in samenwerking met Areaalbeheer. Afstemming omtrent vergunningverlening heeft plaatsgevonden met bevoegde gezagen Rijkswaterstaat en gemeente. Het projectplan is door DB goedgekeurd in maart. Uitvoering van de werkzaamheden is gestart in mei 2019. Het project zal in 2019 ook tot afronding komen.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 dalen met € 0,1 mln. als gevolg van aanbestedingsvoordeel.

Kleine investeringswerken op 15 locaties

Op 11 locaties zijn de werkzaamheden in uitvoering. Op drie locaties moet nog gestart worden. Eén locatie gaat na overleg met de gemeente niet door. Verwacht wordt dat de werkzaamheden in 2019 kunnen worden afgerond. Kleine investeringswerken zijn bijvoorbeeld een vuilvangconstructie in de Roer, het vervangen van de betuining van de Geul in Valkenburg door een stapelmuur, een vaste pomplocatie in Elsloo en een omleiding van de Molenbeek bij de watermolen in Geulle.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 1 mln. als gevolg van het feit dat niet alle 15 locaties worden opgepakt.

Damwand oever Roer, voorstad St Jacob Roermond

Vorbereidingen tot en met het bestek zijn gereed. In mei 2019 zijn benaderingswerkzaamheden NGE uitgevoerd. In augustus is krediet verleend, waarna de aanbesteding is opgestart. Uitvoering van het project start eind 2019.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,1 mln., in verband met noodzakelijke, nabijgelegen oeverversteving en extra kosten in verband met onderzoek NGE.

Maatregelen wateroverlast Roer (Vlodrop en riooloverstorten)

Het bestek waarin op 5 locaties binnen de gemeente Roerdalen putten met afsluiters en schuiven bij duikers onder wegen zijn opgenomen is aanbesteed en in sinds april 2019 in uitvoering. De verwachte oplevering is tweede helft 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Compensatie grondwaterproblematiek Rode Beek Schinveld

Ondanks herhaaldelijk verzoek heeft gemeente nog geen factuur gestuurd. Verwacht wordt dat deze factuur nog dit jaar zal binnenkomen.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Sarsven en de Banen

Het definitieve projectplan voor Vlakwater is in juli vastgesteld door het DB.

Voor het onderdeel Leveroysebeek heeft afstemming plaatsgevonden met Arealbeheer over gebruik van het werkpad. Ontwerp projectplan is in juli vastgesteld door het DB.. Uitvoering en oplevering van beide werken gepland in najaar van 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

WB21

De aanbesteding van het raamcontract voor ingenieursdiensten is afgerond. Er zijn twee bureaus gecontracteerd. Ook werd begin mei de startbijeenkomst gehouden. Zij gaan fasegewijs, in tranches, de WB21-knelpunten en de belangrijkste asset-knelpunten voorbereiden. De samenstelling van de eerste tranche is in voorbereiding. Aanbesteding van het raamcontract voor de uitvoering is nagenoeg afgerond.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Vergroten capaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske

Dit project is in uitvoering door gemeente Beekdaelen en wordt dit jaar afgerond.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Kabroeksebeek werkp pad America

Dit project is in 2019 uitgevoerd en afgerond.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 is met €7.000 omlaag bijgesteld ten opzichte van de Voorjaarsrapportage als gevolg van lagere uitvoeringskosten aannemer.

Overige projecten met planning 'start uitvoering vanaf 2020'

Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken (wateroverlast Gulpdal)

Medio 2019 zijn de voorontwerpen voor het maatregelenpakket voorgelegd aan de bestuurlijke opdrachtgevers van provincie Limburg, gemeente Gulpen-Wittern, Staatsbosbeheer en waterschap. Daarna zullen de procedures worden opgestart.

Gezien de gevoeligheid in de omgeving zal het project op zijn vroegst eind 2020 tot uitvoering komen.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019-2021 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Noordervaart en Peelkanalen

Deelprojecten: Gemaal Lavendel en Kade Helenavaart

Vorbereidingen lopen. In het eerste kwartaal van 2019 is een adviesbureau gecontracteerd, voor beide onderdelen. Start uitvoering is gepland voor het eerste kwartaal 2020. Oplevering van de beide onderdelen zal plaatsvinden in 2020.

In het eerste kwartaal zijn PAS-gelden beschikt door de Provincie voor de kade Helenavaart.

Deelproject: Peelkanalen

Er is gestart met het opstellen van een gebiedsregeling (sturingssysteem voor waterverdeling) en monitoringsplan. Op korte termijn wordt een SOK opgesteld samen met Waterschap Aa en Maas en mogelijke andere projectpartners. Tevens wordt de inkoopstrategie voor de baggerwerkzaamheden, aanleg kades en kunstwerken bepaald.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019-2021 blijven nagenoeg gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage. Zwaartepunt verschuift naar 2020/2021.

Natte Natuurparels Waterbloem en Broekhuizerbroek.

Er is gestart met de grondverwerving. De grondverwerving voor de beide projecten is opgenomen in de (verlengde) partnercontracten en worden voor 100% vergoed door de provincie Limburg. De voorbereiding en uitvoering zijn in het partnercontract 2016-2021 opgenomen.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 blijven gelijk ten opzichte van de Voorjaarsrapportage.

Partnercontract 2016-2021

Medio maart 2019 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden over herijking van het Partnercontract 2016-2021. Onderwerp van gesprek was het bijstellen van de financiële omvang van het contract van € 80 naar € 62 miljoen met instandhouding van de provinciale bijdrage van € 20 miljoen. In het bestuurlijk overleg van juni 2019 is deze wijziging definitief geworden en is de provinciale bijdrage gestegen van (afgerond) 25% naar 33%.

UITGELICHT: Water in Balans

Het programma Water in Balans van Waterschap Limburg is ambitieus: wij verminderen problemen veroorzaakt door wateroverlast en droogte in landelijke en bebouwde gebieden en maken daarmee beekdalen klimaatbestendiger. Dat doen we in adequate afstemming en samenwerking met de omgeving. We geven hierbij ruim baan aan creatieve ideeën om ook onze kernwaarde 'vernieuwend' waar te maken.

Begroting 2019

We zetten de reeds gestarte gebiedspilots Breevennen, Eckeltsebeek, Kwistbeek, Meerssen, Oirsbeek en Schelkensbeek voort. De realisatiefase is dichtbij.

Toelichting

Water in Balans staat aan de vooravond van de uitvoering. Gebiedsprojecten zoals Meerssen, Eckeltsebeek, Schelkensbeek, zijn of komen vanaf Q4 2019 of in 2020 in uitvoering. Oirsbeek zit volop in de planvoorbereiding en het verwerven van gronden. Deze projecten zijn onomkeerbaar gezien status, aangegane verplichtingen en verwachtingen naar de omgeving. Ook voor de projecten Lange Gracht en Centrumplan Gulpen zijn verplichtingen aangegaan waarvan niet kan worden afgestapt zonder financiële consequenties en (bestuurlijk) WL imago verlies.

De regering heeft enkele miljoenen beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie en het voorkomen van schade daarvan. Samen met de gemeente Meerssen is een aanvraag ingediend en heeft geresulteerd in het ontvangen van de Rijksbijdrage van 3 miljoen euro.

De laatste ontwikkelingen n.a.v. de uitspraak van de Raad van State inzake de PAS en een strenger beleid met betrekking tot bodemverontreiniging (PFAS) resulteert mogelijk in vertraging in de planning van een aantal projecten. Aanvullende berekeningen en onderzoeken zijn noodzakelijk. Dit leidt in sommige gevallen tot vertragingen van 1 tot 3 maanden voor de projecten die op korte termijn in uitvoering zouden gaan. Naar verwachting ontstaat hierover in oktober meer duidelijkheid. Ons uitgangspunt is dat we zo veel als mogelijk verder gaan met de voorbereiding van de projecten.

Meerssen: vooralsnog richten we ons op de start van fase 1 in Q1 2020

Oirsbeek: loopt circa één kwartaal vertraging op. Voorziene start fase 1 Q3 2020

Schelkensbeek: Krommenhoekerweg is uitgevoerd; fase 1

Ontwerp PPWW fase 1 vastgesteld in juli 2019; vaststelling PPWW voorzien in Q4 2019

Start uitvoering fase 1 Q4 2020, Realisatie Fase 2 is voorzien in Q4 2020.

- Eckeltsebeek: Ontwerp PPWW is voorzien eind 2019; Uitvoering vertraagd van Q4 2019 naar op zijn vroegst Q3 2020. De oorzaak hiervan ligt hier met name in de stikstof problematiek. De maatregelen liggen tegen een Natura 2000 gebied aan en daarom is een extra stikstof belasting een aandachtspunt.*
- Kwistbeek: Voor het project Kwistbeek wordt het Projectplan Waterwet in het najaar van 2019 te inzage gelegd. De realisatie is voorzien in 2020.*
- Breevennen: In Breevennen zijn de voorgestane maatregelen (omklappen EHS, compensatieregelen) op dit moment niet haalbaar en moet gekeken worden naar andere waterretentie-mogelijkheden en de consequenties voor de omgeving.*

Begroting 2019

We werken maatregelen uit aan de hand van vier knoppen die we in samenspraak met de omgeving hebben gedefinieerd. Passende bescherming ontstaat door aan alle vier de knoppen te draaien

- Knop Landelijk/buitengebied; agrariërs en terreinbeheerders bergen extra water op perceelniveau naast de maatregelen om erosie tegen te gaan.
- Knop Stedelijk/bebouwd gebied; gemeenten, inwoners en ondernemers koppelen verhardingen af van het watersysteem.
- Knop Watersysteem/beken en beekdalen; het waterschap realiseert extra waterberging.
- Knop Schade beperken in eigen woning; eigenaren nemen zelf maatregelen om hun woning te beschermen tegen wateroverlast en schade.

Toelichting

Knop 1. Landelijk/buitengebied:

In samenwerking met de WUR en een groep agrariërs is een maatregelpakket ontwikkeld. De definitieve rapportage daarvan wordt opgeleverd begin Q3. De ontwikkelde maatregelen kunnen door agrariërs en TBO's in het gebied toegepast worden om bij te dragen aan het vasthouden van water op de agrarische percelen en buitengebieden. Daarbij leveren de maatregelen ook een positieve bijdrage op het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlakte water (o.a. nitraat), waardoor agrariërs met de uitvoering van een maatregel meerdere doelen kunnen dienen.

Knop 2. Stedelijk/bebouwd gebied / Knop 4 Schade beperken in eigen woning

De uitvoering van maatregelen om verhard oppervlak af te koppelen worden binnen de pilotgebieden al vanuit de samenwerkingsovereenkomsten gestimuleerd.

In augustus 2019 heeft een Project Start Up plaatsgevonden waarin de basis is gelegd voor een plan van aanpak knop 4 dat nu wordt uitgewerkt.

In oktober 2019 is een Project Start Up voorzien voor knop 2 en wordt vervolgens een plan van aanpak opgesteld.

Knop 3. Watersysteem/beken en beekdalen:

Voor maatregelen binnen knop 3 staat WL primair aan de lat. Het aanleggen van buffers en het herprofiëren van de waterlopen binnen gebiedsprojecten vallen onder knop 3. De individuele projecten zoals onderstaand benoemd, kennen een toename in personeelskosten. Deze kosten worden gedekt uit het programmabudget Water in Balans.

Lopende gebiedsprojecten

Meerssen <<WiB>>

Voor het gebiedsproject Meerssen is met het oog op het binnen halen van een Rijksbijdrage een versnelling in de uitvoering doorgevoerd. Het Ontwerp Projectplan Waterwet Meerssen Fase 1 lag in de zomer 2019 ter visie en wordt dit najaar vastgesteld. Start van de uitvoering is voorzien vanaf Q4 2019 begin 2020. E.e.a. afhankelijk van de nieuwe beleidslijn PAS-regeling . Voor de resterende buffers van fase 2 wordt het Projectplan Waterwet in de zomer van 2020 afgerond en is de realisatie voorzien vanaf Q4 2020. De uitvoering wordt begin 2021 afgerond. Dit is een versnelling ten opzicht van de initiële planning in de SOK waarin de uitvoering nog 2024 was voorzien.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 270.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Oirsbeek <<WiB>>

Momenteel worden de gronden verworven c.q. gebruiksovereenkomsten opgesteld en wordt de planvoorbereiding uitgevoerd. Voor het gebiedsproject Oirsbeek geldt dat het Projectplan Waterwet voor de eerste buffers voorzien is in Q1 2020 en de uitvoering van de eerste buffers start medio 2020.

De overige buffers worden afhankelijk van de beschikbaarheid van de gronden in de jaren daarna gerealiseerd. Het streven is om de realisatie in 2021 af te ronden.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 200.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Schelkensbeek <<WiB>>

Zomer 2018 is het totale maatregelenpakket voor Schelkensbeek akkoord bevonden door de streek. Knelpunt Krommenhoekerweg is vooruitlopend op de rest van het project in mei/juni 2019 uitgevoerd. Het Projectplan Waterwet fase 1 heeft ter inzage gelegen en er heeft een inloopavond plaatsgevonden. Hier zijn geen zienswijzen op binnen gekomen. Aanvullende bodemonderzoeken voor PFAS zijn in gang gezet. Wat betreft de PAS verwacht het adviesbureau een verwaarloosbare of niet-wezenlijke bijdrage van stikstof in het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Er zijn ook geen zienswijzen binnen gekomen over dit onderwerp. Voorstel is daarom om landelijk PAS beleid niet af te wachten, maar het Projectplan eind september definitief vast te stellen en z.s.m. de aanbesteding te starten. Realisatie kan dan nog in Q4 2019 starten. Het resterende deel van de maatregelen wordt nu verder uitgewerkt tot bestekniveau en zal eind 2020 uitgevoerd worden.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 150.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Eckeltsebeek <<WiB>>

Zomer 2018 is het totale maatregelenpakket voor Eckeltsebeek akkoord bevonden door de streek. Streven was om het Projectplan Waterwet zomer 2019 ter inzage te leggen. De Eckeltsebeek grenst echter direct aan Natura 2000 gebied Maasduinen en daarom hebben we, mede op verzoek van de provincie, een voortoets uitgevoerd om de effecten van de maatregel te toetsen. Door de uitspraak van de Raad van State m.b.t. de PAS ligt deze procedure stil tot er een nieuw Aerius (stikstof) model ligt. We zijn in goed overleg met de provincie hoe hiermee om te gaan, maar moeten afwachten tot er landelijk meer bekend is. Aanvullende bodemonderzoeken voor PFAS zijn in gang gezet. Vaststelling van het ontwerp Projectplan Waterwet is voorzien in Q4 2019. Verwachting is dat start uitvoering als gevolg van PAS op zijn vroegst Q3 2020 kan plaatsvinden.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 100.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Breevennen <<WiB>>

De oorspronkelijke inzet was het realiseren van een groot retentiegebied door omklappen van goudgroene natuur. Omdat dit niet realiseerbaar was is vervolgens bekeken of retentie op bestaande landbouwgrond mogelijk was. Het idee hierbij was aan de voorkant afspraken maken over het achteraf vergoeden van schade. Afgelopen maanden is in goed overleg met betrokkenen duidelijk geworden dat een dergelijke regeling op dit moment niet haalbaar is. In Q3 en Q4 wordt (ambtelijk en bestuurlijk) overwogen welke opties voor omklappen van goudgroene natuur o.i.d. in het nieuwe collegeakkoord van provincie voorkomen.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 15.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Centrumplan Gulpen <<WiB>>

Samen met de Gemeente Gulpen-Witterm en Provincie Limburg wordt het centrum van Gulpen aan de Looierstraat gerenoveerd. Onderdeel van dit plan is de herinrichting van de Gulp.

Met dit plan wordt de doorvoercapaciteit van de Gulp door het centrum verbeterd waarmee de kans op wateroverlast vanuit de Gulp aanzienlijk wordt verkleind. Alle voorbereidingen zijn inmiddels afgerond, het project is aanbesteed en de aannemer is gestart. Oplevering is voorzien voor mei 2020.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 60.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Geuldal <<WiB>>

Er is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor de aanpak van wateroverlast in het Geuldal. In juli 2019 is een aantal focusdagen rondom het Geuldal georganiseerd om input voor het plan van aanpak op te halen. Naar verwachting ligt er najaar 2019 een concept aanpak voor het Geuldal waarmee het gesprek aangegaan kan worden met externe partijen als gemeentes en provincie. Tevens wordt najaar 2019 een start gemaakt met de uitvoering van inhoudelijke onderzoeken die nodig zijn in het Geuldal.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 700.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Wateroverlastmaatregelen Einighausen <<WiB>>

Het model Westelijke Mijnstreek wordt op zijn vroegst eind 2019 afgerond waarna de inhoudelijke analyse kan gaan plaatsvinden. Ten gevolge van een beperkt programmabudget is er voor gekozen de verkenning van Einighausen door te schuiven naar de 2de tranche projecten.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 225.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Lange Gracht <<WiB>>

De gemeenten Voerendaal, Gulpen-Wittem en Heerlen en de Provincie Limburg bereiden een vrij liggende fietsverbinding voor tussen de Geul en de Geleenbeek voor. Vanwege deze werkzaamheden moet de Lange Gracht verlegd worden. De werkzaamheden worden aangegrepen om extra bergingscapaciteit te realiseren, waarmee wateroverlast in Etenaken wordt beperkt. De maatregelen leveren tevens een bijdrage aan de wateroverlast beperking in Schin op Geul en Valkenburg. In maart 2018 is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de integrale verkenning van dit project.

Er is inmiddels een voorlopig ontwerp opgesteld en tevens is er gestart met de grondverwerving. Q4 2019 zal het waterschap een besluit nemen over participatie in de uitvoering en het beschikbaar stellen van uitvoeringsbudget. September 2019 worden/zijn de ingenieursdiensten voor het voorbereiden van een bestek aanbesteed. De uitvoering van dit project is voorzien voor 2020.

Financieel: De totale uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen t.o.v. de voorjaarsrapportage met circa € 225.000. Dit is een gevolg van een nadere toedeling van de personeelskosten aan de projecten. Op programmaniveau is deze kostentoedeling neutraal.

Met betrekking tot de projecten 'Kwistbeek' en 'Pompopstelplaatsen' wordt verwezen naar de toelichting op pagina 31 respectievelijk 33.

Begroting 2019

We prioriteren alle knelpunten in het watersysteem volgens de vastgestelde programmeringssysteematiek en programmeren onze inzet meerjarig.

Toelichting

In het programmaplan Water in Balans is aan de hand van de programmeringssysteematiek voor de komende paar jaar de opgave bepaald. De opzet van meerjarig scopemanagement waarmee de totale opgave in beeld gebracht en geprioriteerd wordt, is opgestart. De lijst met knelpunten die binnen WiB vallen zijn ten behoeve van het programma-plan WiB aangeleverd door de cluster Kaders & Ontwikkeling. De knelpunten worden door het programmeerteam WiB geclusterd tot projecten en nader geprogrammeerd.

Ten behoeve van de nadere programmering worden tot en met eind 2019 voor het merendeel van de knelpunten factsheets opgesteld. Dit geeft een eenduidig en vergelijkbaar beeld van de knelpunten en vormt de basis voor een nadere prioritering van knelpunten en clustering tot projecten.

Water en ruimte

Begroting 2019

- Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is door het Rijk vastgesteld. De concrete uitwerking daarvan landt onder andere in de pilots voor Water in Balans (zie daar).

Toelichting

Twee eerste concrete resultaten zijn te melden:

- *het verkrijgen van een bijdrage van € 3 mln. voor de gebiedspilot Meerssen. Van deze € 3 mln. is € 1,5 mln. beschikbaar voor de maatregelen die WL uitvoert in het gebiedsproject Meerssen. De bestuursovereenkomst is op 16 september ondertekend;*
- *het binnenhalen van bijna € 600.000 Rijksgeld voor procesondersteuning voor de gemeentelijke werkregio's. Dit resultaat is mede door de inzet van WL gerealiseerd.*

Begroting 2019

- De opgaven rond klimaatverandering (overlast en droogte) zijn in Limburg zeer groot. De oplossing hiervoor kent een belangrijke ruimtelijke component en die is kostbaar. Het is onmogelijk dit zelfstandig in de regio op te lossen. Wij hebben het Rijk nodig voor ondersteuning.

Toelichting

Het rijk stelt voor de periode 2022-2027 een bedrag van 150 tot 250 miljoen euro beschikbaar. De Bestuurlijk Klimaat(adaptatie)tafel Limburg werkt aan een provinciaal uitvoeringsprogramma, waarin de actieplannen van het waterschap, gemeenten, provincie en overige stakeholders worden gebundeld, onder een gezamenlijke ambitie en strategie. Eind dit jaar worden de contouren van het uitvoeringsprogramma zichtbaar. De financiële onderbouwing volgt in 2020. In 2021 worden het Limburgs en het Brabants uitvoeringsprogramma samengevoegd tot een uitvoeringsprogramma Zuid-Nederland, dat medio 2021 bij het rijk wordt ingediend voor een financiële bijdrage.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- De benodigde ruimte rond onze beken wordt steeds groter en wij willen die ruimte wel gebruiken, maar hoeven die niet noodzakelijkerwijs in eigendom te hebben. Ook combineren we doelen om waarde toe te voegen aan een gebied. We onderzoeken hoe we optimaal doelen kunnen stapelen en ontwikkelen een instrumentenkoffer voor maatregelen in het gebied (onderzoeksvraag 9⁶).

Toelichting

In kader van Beekdalontwikkeling wordt samen met Provincie nagedacht over een instrumentenkoffer en over de wijze waarop dit kan landen in het nieuwe provinciale waterplan en het Waterbeheerprogramma.

Waterkwaliteit en ecologie

Begroting 2019

- Om na te gaan welke maatregelen voor waterkwaliteit en ecologie het meeste bijdragen aan ons doelbereik, voeren we een verdiepingsslag uit van de in 2018 uitgevoerde KRW-watersysteemanalyses (onderzoeksvraag 11⁷).

Toelichting

Er is beeld gebracht wat de ecologische knelpunten zijn, welke stoffen en locaties die het meest problematisch zijn. De vervolgstap is, in afstemming met LIWA, uit te sorteren welke maatregelen kansrijk zijn, wie daarvoor aan de lat staat en wat de te volgen strategie wordt. Dit wordt eind dit jaar met LIWA opgeleverd.

Zuiveren en waterketen

Afvalwaterketen

Begroting 2019

- WBL werkt in afstemming met WL de acties vanuit de 'Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030' uit. Daarbij ligt de prioriteit bij de thema's energie en grondstoffen, medicijnresten en klimaatbestendigheid. De inzet van Waterschap Limburg is zeer beperkt. Met de huidige bemensing en programmering kunnen wij geen omvangrijker aandeel leveren.

Toelichting

WBL vertaalt de opdracht naar de drie strategische thema's schoon en ecologisch gezond water, duurzaamheid en creëren van meerwaarde. Vervolgens worden deze thema's vertaald naar strategische doelen en kritische succesfactoren. De doelen worden geconcretiseerd door gewenste situatie met huidige situatie met elkaar te vergelijken.

⁶ Onderzoeksvraag 9. Samenwerking met de partners intensiveren: Hoe kunnen we het beste doelen stapelen en programmering afstemmen? Bekijken kosten effectiviteit van alternatieve inrichting en beheer gebied.

⁷ Onderzoeksvraag 11. Welke waterkwaliteitsmaatregelen dragen effectief het meeste bij aan ons doelbereik? Aandacht voor nieuwe stoffen zoals geneesmiddelen en nieuwe stoffen uit productieprocessen. Relatie waterketen en watersysteem uitwerken.

De overbrugging leidt tot een actieplan dat aangeeft wat er de komende 4 jaar moet gebeuren. De noodzakelijke activiteiten, de toegevoegde waarde die deze activiteiten oplevert, de benodigde formatie en benodigde financiën worden hierin benoemd. De komende maanden wordt deze opzet verder uitgewerkt en (binnen WBL) doorleefd. De keuze en stuurmogelijkheden voor bestuur worden in een zo vroeg mogelijke fase ingezet namelijk in de uitwerking van de strategische thema's en strategische doelen in mogelijke scenario's. Terugkoppeling vindt ook op dit niveau plaats naast de gebruikelijke voortgangsrapportages in de vorm van o.a. managementrapportages (MARAP's). De procesaanpak hiervoor is al in grote lijnen binnen WBL uitgewerkt. WL start in Q4 met de opzet van duurzaamheidskader.

Begroting 2019

- WBL stelt samen met WL een Plan van Aanpak medicijnresten op en bereiden een uitvoeringspilot voor (onderzoeksvraag 11).

Toelichting

Het voornemen is om in een pilot op de rwzi Simpelveld door middel van poederkooldosering in de Nereda zuiveringsproces medicijnresten en andere microverontreinigingen te verwijderen. Hierbij wordt een uitgebreid meetprogramma ingericht dat ook andere probleemstoffen omvat om de effectiviteit te kunnen bepalen.

De voorbereidingen voor de pilot op RWZI Simpelveld zijn getroffen. Een referentiemeting is uitgevoerd om de huidige werking van de zuivering in beeld te krijgen. Het onderzoeksvoorstel is ingediend en ligt dit najaar ter goedkeuring bij de STOWA. De komende maand(en) wordt de proef verder voorbereid en de projectorganisatie opgezet en ingericht. Projectstart is afhankelijk van de kosten en de kostenverdeling (WBL en andere projectpartners) en de toekenning van subsidie en daarbij behorende eisen. De subsidie wordt verstrekt door het Ministerie van I&M en is onderdeel van een landelijk onderzoeksprogramma. Bij groen licht kan de proef in Q2 2020 starten.

Begroting 2019

- We werken een concreet voorstel uit hoe we de aanpak van riooloverstorten kunnen stimuleren.

Toelichting

Op basis van een inventarisatie naar de stand van zaken in 2018 blijkt dat de aanpak van de riooloverstorten vraagt om maatwerk per gemeente.

Deze aanpak heeft ook een relatie met diverse andere onderwerpen zoals beekherstel, afnameverplichting en wateroverlast. Het voorstel wordt eind 2019 in het DB besproken.

Samenwerking in de waterketen

Begroting 2019

- We werken als WL met gemeenten, WML en WBL samen om de doelen uit het Bestuursakkoord Water te halen. Dat doen we vanuit de bestaande regionale samenwerkingsverbanden waarin we de doelen van het Bestuursakkoord Water samen uitwerken (onderzoeksvraag 12⁸).

⁸ Onderzoeksvraag 12. Samenwerking voortzetten en intensiveren vanuit de praktijk: Naast het verder samenwerken op het gebied van bijvoorbeeld gemeentelijke riolen zoeken naar nieuwe mogelijkheden om door samenwerking efficiencyvoordeel te halen, denk aan gezamenlijk maaibeheer.

Toelichting

Dit is een doorlopende actie. De opgaven van het Bestuursakkoord Water zijn voor Limburg vertaald in de visie 'Waardevol groeien' uit 2015. De financiële doelstelling van het BAW hebben de Limburgse regio's reeds in 2015 gerealiseerd.

De afgelopen jaren is als uitwerking van de visie veel gediscussieerd over de wijze waarop de beoogde samenwerking in de waterketen tussen partijen (gemeenten, WML, WL en WBL) verder geïntensiveerd kan worden. De uitwerking hiervan is onlangs gestart. Het waterschapsbestuur heeft vooruitlopend hierop ingebracht dat op dit moment de stap naar een nieuwe entiteit te groot is. Desalniettemin willen WL en WBL graag intensief betrokken blijven bij de verdere uitwerking van de mogelijkheden voor de intensivering van de samenwerking in de waterketen. De eerste resultaten worden begin 2020 opgeleverd. Op basis hiervan kunnen partijen besluiten tot deelname aan de voorgestelde samenwerking.

Begroting 2019

- Op basis van de uitgevoerde stresstesten zetten we samen met provincie en gemeenten een vervolgaanpak in. Deze aanpak richt zich op het voeren van risicodialogen, doorvertaling naar ambities en investeringsprogramma's en het vergroten van kwaliteit en uniformiteit van analyses bij uitvoering van toekomstige stresstesten.

Toelichting

Samen met de provincie zijn de gegevens van de stresstesten gebruikt voor de eerste risicodialogen met onder andere nutsvoorzieningen. Dit in het kader van Vitaal en kwetsbaar. Daarnaast zijn ook gegevens gedeeld met gemeenten die deze weer voor hun eigen achterban gebruiken. Tevens zijn er gesprekken gevoerd om verder vorm te geven aan de risicodialogen en om afspraken te maken richting een uitvoeringsprogramma Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie Gemeenten hebben geld ontvangen vanuit het deltafonds, waarmee de samenwerkingsregio's procesondersteuning kunnen inkopen, onder meer in de vorm van een klimaatcoördinator. Deze zullen o.a. (mede) invulling gaan geven aan de risicodialogen, met als doel eind 2020 een uitvoeringsprogramma beschikbaar te hebben. Vanuit de klimaattafel wordt hieruit een de opgaven vanuit Limburg samengesteld t.b.v. zowel DPRA als DHZ (onderdeel bod Brabant en Limburg).

Begroting 2019

- Samen met gemeenten stimuleren we het klimaatbewustzijn en het afkoppelen van regenwater door burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties o.a. via het programma Waterklaar.

Toelichting

Het programma Waterklaar is in uitvoering in Noord- en Midden-Limburg (Waterpanel Noord). De stimuleringsregeling loopt sinds 2019 in de hele provincie (m.u.v. Margraten en Stein). Dit najaar gaat Waterklaar ook lopen in de zuidelijke gemeenten.

De uitvoering van het programma Waterklaar en de bijbehorende stimuleringsregeling afkoppelen regenwater private terreinen lopen op schema. Binnen het programma is inmiddels een oplossing (inhuur) gevonden voor het gebrek aan capaciteit vanuit WL.

Begroting 2019

- We nemen een besluit over de taken en capaciteit van het gemeentelijk accountmanagement als onderdeel van het omgevingsmanagement.

Toelichting

Met name rond de belangrijke stakeholders wordt de interne samenwerking verder geoptimaliseerd. Inzet (extra) capaciteit is afhankelijk van besluitvorming rond de begroting.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken de mogelijkheden om de samenwerking met gemeenten en andere stakeholders te vergroten. We zien bijvoorbeeld kansen bij gezamenlijk maaibeheer (onderzoeksvraag 12).

Toelichting

De interne projectleider binnen Areaalbeheer is geregeld. De focus wordt niet op maaibeheer gelegd maar meer op kleinschalig profielonderhoud, inventarisatie en eventueel vervangen en herstelwerk van meubilair, infoborden, dijkenpalen, peilschalen, etc..

De planning is als volgt:

In het laatste kwartaal volgt een voorstel naar DB. Start pilot naar verwachting in het laatste kwartaal 2019 of begin 2020 (doorlooptijd circa 1 jaar).

Grondbeleid en areaalbeheer

Assetbeheer / Groot onderhoud

Begroting 2019

- We voeren het meerjarenplan assetbeheer inclusief 'data op orde' watersysteem uit.

Toelichting

De uitvoering van het meerjarenplan assetbeheer verloopt voorspoedig. Voor 2019 voeren we voor € 670.000,- meer groot onderhoud aan onze assets uit dan gepland. Het betreft maatregelen die geprogrammeerd stonden voor 2020. Deze extra uitgave wordt gedekt binnen het investeringskader Watersysteem voor 2019.

In de maanden mei t/m augustus is de planning en de benodigde capaciteit van het 'project data to go' in beeld gebracht en is gestart met het raadplegen van alle gebruikers van geografische data.

Begroting 2019

- We integreren de opgaven vanuit het watersysteem met die van de dijken (zorgplicht) en stellen een gezamenlijk meerjarenplan assetbeheer WL-breed op.

Toelichting

Met de organisatiewijziging Eenvoud en Focus zijn alle taken van WL integraal georganiseerd. Daarmee is een belangrijke stap gezet om toe te werken naar een integraal assetbeheer. Het integraal instandhoudingsplan watersysteem en waterkeringen wordt in december 2019 opgeleverd. Aanvullend daarop is gestart met het opstellen van een integraal Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) als leidraad voor de verdere ontwikkeling van assetmanagement in de komende jaren.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken de invoering van verplicht onderhoud van tertiaire beken door aanliggende eigenaren. Ook onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn om de tertiaire beken af te stoten (onderzoeksvraag 7⁹).

Toelichting

De vraagstelling is verbreed en met twee onderdelen:

1. Wat is de rol van de overige watergangen in een klimaatrobust watersysteem? Leidt dit antwoord tot het opleggen van een onderhoudsplicht voor de aanliggende eigenaren?

Overige watergangen spelen een belangrijke rol in het tijdelijk vasthouden en infiltreren van regenwater in de haarvaten van het watersysteem. Overige watergangen vertegenwoordigen een lokaal belang, het waterschap staat aan de lat voor het regionale watersysteem. Daarom speelt het waterschap geen rol bij het opleggen van een onderhoudsplicht. Het waterschap kan wel kaders stellen in de wijze hoe water vanuit het lokale watersysteem tot afvoer komt in het regionale watersysteem (voorbeeld boerenstuwtejes, peilgestuurde drainage en lokale waterbergingen). Dit voorstel wordt aan de bestuurders voorgelegd.

2. Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om overige watergangen in beheer en onderhoud van het waterschap af te stoten.

Dit plan is in uitvoering (DB besluit november 2018). Voor het proeftraject "Weerterland" wordt momenteel onderzocht of het aansluiten bij de vrijwillige kavelruil PiO Weerterland (VVG-Weerterland) kan leiden tot synergievoordeel. De uitwerking van dit voorstel wordt t.z.t aan de bestuurders voorgelegd.

Innovatie en duurzaamheid

Begroting 2019

- We stellen een werkwijze vast om innovatie en duurzaamheid vorm te geven. We prioriteren concrete voorstellen op basis van het vastgestelde kader en voeren activiteiten en projecten uit om invulling te geven aan onze doelen.

Toelichting

Een voorstel voor een werkwijze volgt in de loop van 2019 (innovatie funnel) gebaseerd op idee→concept→value case→pilot. Dit proces bevat een weging t.a.v. kansrijke ideeën en value cases m.b.t. duurzaamheid. Tevens zal in Q4 de start worden gemaakt om te komen tot een duurzaamheidsprogramma voor Waterschap Limburg.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken op welke wijze duurzaamheid en innovatie ons de komende jaren ondersteunen in het behalen van onze doelen (onderzoeksvraag 10¹⁰).

⁹ Onderzoeksvraag 7. Onderzoeken invoering verplicht onderhoud tertiaire beken om niet.

¹⁰ Onderzoeksvraag 10. Hoe kan duurzaamheid en innovatie ons de komende jaren ondersteunen in onze rol? Hoe kunnen slimme technieken ons ondersteunen in efficiënt beheer van onze assets en onze zorgplicht/primaire processen?

Toelichting

Duurzaamheid is een van de kernwaarden van het waterschap terwijl innovatie een van de succesfactoren voor veilig, schoon en voldoende water is. Dit om vanuit vernieuwing en verbetering bij te dragen aan een optimaal, integraal, effectief en veilig waterbeheer. Het voorstel om hier invulling aan te geven wordt in de loop van 2019 vastgesteld en geïmplementeerd.

UITGELICHT: Beheer van onze assets

Het onderhoud van onze assets heeft veel aandacht nodig. In 2018 kreeg het onderhoud een belangrijke impuls door het vaststellen van het meerjarenplan assetbeheer. Dit start met het vaststellen van de huidige onderhoudstoestand en beschrijft de wijze waarop de assets bijdragen aan het behalen van onze doelen. We brengen onze assets op orde, houden ze aantoonbaar op orde. Efficiënt en effectief !

Begroting 2019

Een belangrijke randvoorwaarde is dat we vastleggen wanneer het watersysteem op orde is. Per beek stellen we vast welk onderhoud nodig is en dat voeren we gedegen uit. Vanzelfsprekend nemen we de input vanuit onze omgeving hierin mee. Bovendien gaan we krachtig inzetten op het uniformeren van het beheer en onderhoud in Limburg. Duurzaamheid en vernieuwing staan hierbij dus centraal.

Toelichting

Binnen het cluster Areaalbeheer is een team Inspecteren ingericht dat de waterkeringen en watersystemen planmatig gaat inspecteren op een gelijkvormige wijze in heel Limburg. In de aankomende jaren wordt een steeds beter beeld verkregen van de kwaliteit van het watersysteem. Daarbij vindt ondersteuning plaats vanuit het project Data to go voor het actualiseren en beheren van de data van de watersystemen en het softwarepakket Infor voor het vastleggen van de inspectiegegevens en het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden.. Het strategisch onderhoudsplan is vastgesteld en de vertaling daarvan in de nieuwe onderhoudscontracten is geborgd.

Begroting 2019

Om meer vat te krijgen op de onderhoudstoestand van het watersysteem, gaan we in ons hele gebied structureel en cyclisch inspecteren bij alle beken. De implementatie van een nieuw onderhoudsbeheersysteem voor de beken en de dijken ondersteunt ons hierin. In de afgelopen jaren hebben we hiermee in het zuidelijk deel van de provincie goede ervaringen opgedaan.

Groot onderhoud voeren we uit op basis van ons meerjarenplan Assetbeheer.

Toelichting

Het structureel en cyclisch inspecteren, de uitrol van het onderhoudsbeheersysteem Infor en de uitvoering van groot onderhoud verloopt voorspoedig.

Voor 2019 voeren we voor € 670.000 meer groot onderhoud aan onze assets uit dan gepland.

Het betreft maatregelen die geprogrammeerd stonden voor 2020. Deze extra uitgave wordt gedekt binnen het investeringskader Watersysteem voor 2019.

Begroting 2019

Het onderhoud van onze assets besteden we in 2020 opnieuw aan voor ons totale beheersgebied. Dat doen we integraal voor dijken en beken. Dit jaar bereiden we de aanbesteding voor. Hierbij ligt de focus op het op orde krijgen van de data, het vaststellen van de inkoopstrategie, de integratie van waterkeringen en watersysteem. Dat leidt ertoe dat er ook in het onderhoud door derden uniformiteit en integraliteit ontstaat.

Toelichting

Nota van uitgangspunten is goedgekeurd door het AB. Het DB heeft de inkoopstrategie goedgekeurd en er is gestart met de aanbestedingsprocedure voor het nieuwe onderhoudscontract. Financiële consequenties voor 2020 zijn ook het AB voorgelegd in de nota van uitgangspunten en goedgekeurd.

3.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019 t/m apr	Najaar 2019 t/m aug	Eind- doel	Jaar
Regionaal watersysteem					
Functies van water en rol waterschap					
• totaalscore zwemwater ^a	55	55	55	57	2027-
Peilbeheer, wateraanvoer en verdrogingsbeleid					
• % uitvoering van de maatregelen uit de Bestuursovereenkomst Zoetwater (DHZ)	61%	58%	51%	100%	2021
Wateroverlast en bodemerrosie					
• # hectares waar nog niet aan de vigerende wateroverlastnormering wordt voldaan ^b	500	605	605	150 ^f	2021
• # km ingemeten waterloop en opgeslagen in databank kernregistratie	150 km	0 km ¹	121 km	3.000 km	2027
• % gesloten meldingen	80%	90%	93%	100%	2020
Beken en beekdalen					
• % van de natuurbeken waarbij een ecologisch streefbeeld is opgesteld conform SESA ^c	40%	20%	20 %	100%	2021
• % van de streefbeelden (opgesteld conform SESA) behaald ^d	0%	0%	0 %	100%	2033
Waterkwaliteit en ecologie					
• % oordelen 'Voldoet' voor alle gemeten prioritaire stoffen (# toetsresultaten 'voldoet' / totaal # toetsresultaten)	96,2%	96,2%	95,9%	100%	2027
• gemiddelde maatlatscore (EKR) voor de ecologische kwaliteitselementen:					
○ macrofauna	0,50	0,51	0,51	0,58	2027
○ vis	0,35	0,34	0,36	0,47	2027
○ overige waterflora	0,50	0,51	0,50	0,58	2027
• % oordelen 'Goed' (= voldoet aan de norm) voor betreffende parameters:					
○ nutriënten (stikstof en fosfor)	36%	36% ²	28,2%	100%	2027
○ overige parameters (zuurstof/temperatuur/zuurgraad/chloride)	82%	82%	83,3%	100%	2027
Zuiveren en waterketen					
Afvalwaterketen					
• % KRW-overstorten dat is teruggebracht naar een overstortfrequentie die is afgestemd op de kwetsbaarheid van het ontvangende water	50%	47%	47%	100%	2027
• % aan RWZI's dat voldoet aan het Limburgse Effluentenbeleid	70%	50%	50%	100%	2027
Samenwerking in de waterketen					
• % budget van de stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private partijen dat is besteed	25%	35%	43%	100%	2021
• financiële besparingsdoelstelling	12,6%	100%	100%	12,6%	2020

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019 t/m apr	Najaar 2019 t/m aug	Eind- doel	Jaar
Bestuursakkoord Water in de waterketen (van de partners samen)					
Grondbeleid en areaalbeheer					
<u>Assetbeheer / Groot onderhoud</u>					
- spoor 1 Extra exploitatiebudget: % uitputting van het budget	100%	8%	71%	100%	- ^e
- spoor 4 Uitvoering herprofilen en vervanging/revisie van stuwen en gemalen 2018/2019: # opgeloste knelpunten - uitputting van het investeringsbudget	13 € 1 mln.	1 € 178.524	4 € 366.945	13 € 1 mln.	2019 2019

^a 19 zwemwateren; per zwemwater gescoord (slecht = 0, aanvaardbaar = 1, goed = 2, uitstekend = 3)

^b dit betreft de werknormen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)

^c Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeemanalyse (SESA-systematiek). Dit betreft de natuurbeken binnen het stroomgebied van de Tengelroyse beek (Neerbeek) en valt samen met de ontwikkeling van SESA WL.

^d de oorzaak is dat we nu nog niet weten wat het streefbeeld is/wordt.

^e dit is een jaarlijks budget.

^f het einddoel is gewijzigd. Reden: dit doel zou eind 2021 op nul moeten staan, maar het is nu al duidelijk dat dat niet gaat lukken. In sommige knelpuntgebieden is veel meer tijd nodig om de norm te bereiken.

¹ 42 km is al ingemeten, maar nog niet verwerkt in de databank

² in voorjaarsrapportage stond verkeerde waarde moet 28,9% zijn

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
1. totaalscore zwemwater	Het is een relatieve indicatie voor de kwaliteit van alle Limburgse zwemwateren. De maximale totaalscore is 57. Het badseizoen loopt van 1 mei tot 1 oktober. Tijdens het badseizoen worden de officieel aangewezen zwemplekken regelmatig onderzocht op verontreinigingen. Een verminderde zwemwaterkwaliteit kan vele oorzaken hebben, zoals een toename van nutriënten in het water, in combinatie met warmte en droogte. In het werkgebied van WL zijn 19 officiële zwemwaterlocaties.
2. % uitvoering van de maatregelen uit de Bestuursovereenkomst Zoetwater (DHZ)	De bestuursovereenkomst heeft tot doel afspraken vast te leggen tussen regionale partijen en het Rijk en tussen regionale partijen onderling over het Werkprogramma "Wel goed water geven!". De afspraken gaan over de organisatie van de uitvoering, de financiering en de rapportage over de besteding van de middelen.
3. # hectares waar nog niet aan de vigerende wateroverlastnormering wordt voldaan	Dit zijn de hectares van ons beheersgebied waar we nog niet aan de normering wateroverlast voldoen en

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
	waar we dus nog niet de vereiste bescherming tegen wateroverlast bieden. Deze indicator wordt ook jaarlijks uitgevraagd door de UvW.
4. # km ingemeten waterloop en opgeslagen in databank kernregistratie	Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin invulling wordt gegeven aan het inwinnen van landmeetkundige gegevens van het watersysteem t.b.v. assetmanagement.
5. % gesloten meldingen	Deze indicator geeft inzicht in de mate van afhandeling van binnengekomen meldingen.
6. % van de natuurbeken waarbij een ecologisch streefbeeld is opgesteld conform SESA	Deze indicator geeft inzicht in de voortgang van de ontwikkeling van natuurlijke beken.
7. % van de streefbeelden (opgesteld conform SESA) behaald	Deze indicator geeft inzicht in de voortgang van de ontwikkeling van streefbeelden.
8. % oordelen 'Voldoet' voor alle gemeten prioritaire stoffen (# toetsresultaten 'voldoet' / totaal # toetsresultaten)	De indicator geeft inzicht in de mate van aanwezige chemische verontreinigingen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 géén chemische verontreinigingen in oppervlaktewater meer te hebben.
9. gemiddelde maatlatscore (EKR) voor de ecologische kwaliteitselementen: - o macrofauna - o vis - o overige waterflora	De indicator geeft inzicht in de kwaliteit van de biologische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. Deze wordt uitgedrukt in een score van 0-1 op de KRW-maatlat. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand of potentieel te realiseren.
10. % oordelen 'Goed' (= voldoet aan de norm) voor betreffende parameters: - o nutriënten (stikstof en fosfor) - o overige parameters (zuurstof/temperatuur/zuurgraad/chloride)	De indicator geeft inzicht in de toestand van enkele fysisch-chemische kwaliteitselementen in KRW-Waterlichamen. We meten dit omdat de KRW als doelstelling heeft om in 2027 een goede ecologische toestand te realiseren, waarvoor deze fysisch-chemische kwaliteitselementen van belang zijn.
11. % KRW-overstorten dat is teruggebracht naar een overstortfrequentie die is afgestemd op de kwetsbaarheid van het ontvangende water	Het % overstorten dat aan de KRW-doelstellingen voldoet.
12. % aan RWZI's dat voldoet aan het Limburgse Effluentbeleid	Het % rwzi's dat aan het Limburgs effluentbeleid voldoet.
13. % budget van de stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private partijen dat is besteed	Gerapporteerd is % van WL-reservering dat is besteed. Het totale budget van de regeling bedraagt € 8,4 mln. (gem 50%, WL 25% en Prov 25%). Daarnaast is er een DHZ-bijdrage van 1 mln..
14. financiële besparingsdoelstelling Bestuursakkoord Water in de waterketen (van de partners samen)	% besparingen dat door de Limburgse partners is gerealiseerd t.o.v. de BAW doelstelling voor 2020. ...
15. spoor 1 Extra exploitatiebudget:	Deze indicator geeft aan in hoeverre we de

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
○ % uitputting van het budget	geplande uitvoering van (groot) assetonderhoud ook daadwerkelijk realiseren. Het niet tijdig uitvoeren van onderhoud brengt risico's en mogelijk toekomstige hogere kosten met zich mee.
16. spoor 4 Uitvoering herprofilen en vervanging/revisie van stuwen en gemalen 2018/2019: ○ # opgeloste knelpunten ○ uitputting van het investeringsbudget	Deze indicator geeft aan in hoeverre we de geplande herprofilering en vervanging van onze assets ook daadwerkelijk realiseren. We lossen hiermee bestaande knelpunten op en zorgen ervoor dat we toekomstige knelpunten voorkomen.

3.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Watersysteem en -keten	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	11.731.200	12.229.980	5.210.362	12.450.630	220.650
Opbrengsten	586.300	644.380	316.383	822.155	177.775
Netto kosten exclusief doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie en bijdrage WBL	11.144.900	11.585.600	4.893.978	11.628.475	42.875

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

Binnen het programma watersysteem en –keten heeft de incidentele kostenstijging van € 220.650 betrekking op en wordt toegelicht bij de ‘Goederen en diensten van derden’:

Onderhoud areaal + € 12.000 en is het saldo van diverse verhogingen en verlagingen, advieskosten nieuwe onderhoudscontracten + € 88.000, toezicht € 28.750, assetmanagement + € 100.000, afvalafvoer +/- € 7.600 en telefoonkosten kunstwerken +/- € 500.

De toelichting op de hogere opbrengsten is opgenomen in paragraaf 6.2. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per opbrengstsoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. De bijstelling op het programma Watersysteem en -keten is incidenteel van aard en wordt toegelicht bij ‘Bijdragen van derden’ (bijdrage van gemeenten + € 149.025) en ‘Goederen en diensten aan derden’ (bijdrage van provincie in kosten gedelegeerde taak + € 28.750).

Investerings

Programma watersysteem en -keten	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	25.498.000	26.197.355	8.703.554	17.923.355	-8.274.000
Inkomsten	12.160.000	9.668.000	770.730	4.965.910	-4.702.090
Netto investeringsuitgaven programma watersysteem en -keten	13.338.000	16.529.355	7.932.823	12.957.445	-3.571.910

Herprioritering van de investeringsuitgaven binnen het programma watersysteem en -keten heeft per project plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten leidt dit tot een bijstelling van zowel de investeringsuitgaven als de -inkomsten. Dit overzicht is de gecombineerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

Verhogen kwaliteit projectmatig werken

In de Kadernota 2020 zijn maatregelen opgenomen om de kwaliteit van de organisatie, waaronder het projectmatig werken, in de komende jaren verder te laten groeien. Onderdeel hiervan is ook het implementeren van risico-sturing in onze projecten.

Door bij het plannen en het ramen van projecten nadrukkelijker rekening te houden met de risico's rond een project (via een zogenaamde probabilistische benadering) zullen in de toekomst de begrote en daadwerkelijk gerealiseerde investeringen (en mijlpalen) beter bij elkaar aansluiten. De implementatie van de probabilistische benadering vergt naar schatting een viertal jaren. In de tussentijd wordt in de begroting, gezamenlijk voor alle watersysteem-projecten, een (negatieve) risicoreservering geïntroduceerd, waarmee het effect van mogelijke risico's op de realisatie van watersysteem-projecten wordt gecompenseerd. Deze reservering zal in de komende vier jaar door de introductie van de probabilistische benadering in afzonderlijke projecten geleidelijk afnemen, totdat uiteindelijk in alle afzonderlijke project-begrotingsposten de risico's in mijlpalen en investeringsvolumes zijn verdisconteerd.

4 Programma Bestuur en organisatie

4.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Bestuur en organisatie

Communicatie en klantcontact

Begroting 2019

- Inwoners en bedrijven met een melding of vraag voor het waterschap worden optimaal bediend. Via het KCC worden externe klantvragen en omgevingsmeldingen geregistreerd en afgehandeld. De servicenormen vormen de leidraad.

Toelichting

De doorontwikkeling van het KCC zoals dat in 2017 voor ogen was (KCC als hét loket voor alle centraal binnenkomende en uitgaande berichten en beheer van alle contactkanalen) is niet tot uitvoer gekomen. Per 1 maart 2019 worden alle omgevingsmeldingen centraal aangenomen in Team Gebied uit het cluster Areaalbeheer.

Door de organisatie ontwikkeling is er ruis ontstaan over het afhandelen en monitoren van meldingen. Met als uitgangspunt de nieuwe organisatiestructuur wordt in het laatste kwartaal een keuze gemaakt in werkwijze met maximale dienstverlening vanuit Areaalbeheer.

Begroting 2019

- De resultaten van het doelgroeponderzoek van eind 2018/begin 2019 geven input voor verdere aanscherping van het communicatiebeleid. De onderwerpen klimaatadaptatie, waterveiligheid en waterkwaliteit vormen de belangrijkste thema's in communicatie met de omgeving.

Toelichting

De stakeholderanalyse vormt input voor de vernieuwing van het corporate communicatiebeleid. Dit najaar starten we met de voorbereidingen hiervoor, uiteraard in samenwerking met onze interne- en externe omgeving. Ons streven is dit beleid in 2020 ter besluitvorming voor te leggen.

Begroting 2019

- De waterschapsverkiezingen 2019 vormen een belangrijk moment om het belang van het waterschap(swerk) in Limburg voor het voetlicht te brengen.
-

Het thema klimaatadaptatie wordt hieraan gekoppeld voor extra urgentie. Communicatiekansen rondom de verkiezingen worden op deze manier optimaal benut.

Toelichting

De verkiezingscampagne heeft veel belangstelling gekregen wat onder andere zichtbaar was in verschillende (landelijke) dagbladen. Het kwam ook tot uiting in een fors hoger bezoek van onze verkiezingspagina op de website. In maart meer dan 26.000 bezoekers versus normaal gemiddeld zo'n 7.500 websitebezoekers.

Begroting 2019

- Communicatie op strategisch niveau, bestuurlijk relatiemanagement, lobby, stakeholderanalyse krijgen verder vorm, gericht op het realiseren van doelen van het waterschap (onderzoeksvraag 2¹¹). Profileren van het waterschap en proactieve persbenadering sluiten hierbij aan (zie onderzoeksvraag 2).

Toelichting

Bestuurlijk relatiemanagement, lobby, stakeholderanalyse krijgen verder vorm en worden meegenomen in de vernieuwing van het corporate communicatiebeleid. Dit proces is opgestart en wordt in het voorjaar 2020 ter besluitvorming voorgelegd.

Begroting 2019

- Risicocommunicatie krijgt ook in 2019 volop aandacht, gekoppeld aan de impact van klimaatverandering in Limburg en zelfredzaamheid van inwoners. Dit wordt opgepakt in samenwerking met gemeenten, Veiligheidsregio's en overige partners.

Toelichting

In het najaar wordt de campagne "Wacht niet op water" gelanceerd. Deze campagne is tot stand gekomen op initiatief van Waterschap Limburg in samenwerking met de Veiligheidsregio's Noord en Zuid en de gemeenten. Doel ervan is de zelf- en samenredzaamheid van de Limburgse inwoners te vergroten bij plotselinge wateroverlast. Hiertoe is een website ontwikkeld die door de gemeenten ingezet kan worden om hun inwoners handvaten te geven vóór en tijdens plotselinge wateroverlast. De campagne is gefinancierd door het waterschap en voor eventuele vervolgcampagnes wordt gestreefd naar cofinanciering.

Begroting 2019

- We monitoren ten minste twee communicatiekanalen die worden ingezet in interactie en samenwerking met de omgeving. Waar nodig voeren we verbeteringen door naar aanleiding hiervan.

Toelichting

'Water in Balans zet participatieplatform 'Met Elkaar' naar tevredenheid in voor communicatie met de omgeving. Andere programma's binnen het waterschap hebben interesse in het platform getoond. Zodra een concrete participatievraag zich voordoet en de bezetting zich daartoe leent, zullen ook zij met 'Met Elkaar' gaan experimenteren.'

¹¹ Onderzoeksvraag 2. Communicatie: We onderzoeken hoe we proactieve communicatie en stakeholderanalyse beter vorm kunnen geven, om daarmee alle belangen in de omgeving scherp te krijgen, maar ook op de juiste manier onze vraagstukken in de omgeving te laten landen.

Mens en organisatie

Begroting 2019

- In 2019 wordt verder invulling gegeven aan Strategische Personeelsplanning (SPP). Het optimaal inzetten van de kennis en competenties van medewerkers speelt hierbij een belangrijke rol.

Toelichting

Dit traject loopt en is een continu proces. Kennis en competenties van medewerkers zo optimaal mogelijk inzetten in de organisatie zodat er een juiste match ontstaat tussen het werk (de opgave van WL) en de aanwezige formatie (de mens). In september wordt de knelpuntenanalyse afgerond. Vervolgens zal het SPP meer vorm gaan krijgen.

Begroting 2019

- De regeling 'generatiepact' wordt geëvalueerd.

Toelichting

De concept evaluatie is afgerond. In september vindt er overleg plaats met het Georganiseerd Overleg (GO) over het generatiepact en het al dan niet voortzetten hiervan.

Begroting 2019

- In 2019 zal inkoop verder door ontwikkelen en professionaliseren. Er wordt een duidelijke visie opgesteld die aansluit bij 'met de omgeving, voor de omgeving'.

Toelichting

We hebben ondertussen verdere stappen gezet op het gebied van professionalisering op het gebied van inkopen door het waterschap (o.a. Handboek Inkoop, presentaties, kennissessies, spendanalyse, aanbestedingskalender, etc.). Deze ontwikkeling ondersteunt het uitoefenen van professioneel opdrachtgeverschap door het waterschap en draagt bij aan recht- en doelmatig inkopen.

Er is inmiddels een basis gelegd voor de regierol op het inkoopproces binnen de hele organisatie. Aanbestedingen worden centraal voorbereid en in de markt gezet waarbij er gezorgd wordt voor publicatie op TenderNed en procesbewaking.

In relatie tot recht- en doelmatig inkopen wordt in het najaar aan Directie gevraagd het ambitieniveau met betrekking tot de professionalisering van inkoop vast te stellen.

Daarnaast wordt een geactualiseerd Inkoopbeleid en een Inkoophandboek ter vaststelling aan Directie en DB aangeboden.

Begroting 2019

- Op basis van de uitkomsten van de uitgevoerde Legal audit bij Juridische Zaken (JZ) wordt de positionering van JZ bepaald.

Toelichting

Aan de hand van de uitkomsten van de Legal Audit is de notitie "doorontwikkeling JZ" opgesteld waarin vorm wordt gegeven aan de centrale regie en coördinatie van de juridische functie binnen WL. Daarbij wordt alle inzet van juridische capaciteit, zowel intern aanwezig als extern ingehuurd, centraal gecoördineerd. Tevens is, gegeven de beperkte formatieomvang, gekozen voor structurele inzet van externe juridische capaciteit. Dit niet voor een vast aantal uren of voor een bepaald project, maar flexibel waar nodig en wanneer nodig via de constructie van zogenaamd huisadvocaatschap (één advocatenkantoor voor integrale juridische ondersteuning).

Gedegen administratief juridische ondersteuning is bij deze manier van werken een must en is daarom speerpunt voor het laatste kwartaal van 2019. Introductie van juridisch control is aan de orde als de primaire juridische functie op poten is gezet en zal in 2020 prioriteit krijgen.

Aandachtspunten voor de formatieomvang en inzet van JZ is enerzijds het feit dat het aantal claims structureel groter wordt hetgeen logischerwijs meer ureninzet vergt. Deze kunnen worden ingezet vanuit de specifieke projecten. Anderzijds wordt JZ relatief zwaar getroffen door de gevolgen van het Generatiepact. Het verlies van deze capaciteit kan worden ondervangen door inzet van de flexibele externe capaciteit, maar zeker ook door inzet van een junior jurist/trainee die kan worden opgeleid.

Begroting 2019

- Ontwikkeling van medewerkers stimuleren we continu. Stroming is het opleidingsinstituut van Waterschap Limburg. We leren met elkaar en van elkaar door interne kennisdeling en d.m.v. inzet in company workshops en trainingen. Stroming tipt medewerkers regelmatig over externe opleidingen van o.a. IGOM. Het aanbod van Stroming stemmen we af op het organisatieontwikkelingsplan Eenvoud en Focus en op opleidingsvragen uit de organisatie. We financieren Stroming uit het organisatiebudget opleiding en het Persoonlijk basis budget (PBB).

Toelichting

Via Stroming zijn diverse leer- en kennis bijeenkomsten in-company aangeboden. Er is een koppeling gemaakt met het opleidingsplan om effectief invulling te geven aan opleidingsbehoeften.

Financiën en control

Financiën

Begroting 2019

- We houden vast aan een betrouwbaar, verantwoord en doelmatig financieel meerjarenbeleid en zien toe op de naleving hiervan.

Toelichting

Bij de totstandkoming van het overdrachtsdossier voor het nieuwe bestuur en bij de totstandkoming van de voorjaarsrapportage 2019 en de kadernota 2020 pakken we onze rol en laten we transparant zien wat de financiële gevolgen zijn van de relevante scenario's. Bij het opstellen van de kadernota, begroting en voor- en najaarsrapportage bewaken we of de financiële kaders correct worden toegepast.

Control

Begroting 2019

- Via control leveren we een bijdrage aan 'good governance'. We ondersteunen en adviseren bestuur en management, gevraagd en ongevraagd, bij het bereiken van afgesproken resultaten en doelen op zowel korte als lange termijn.

Toelichting

Met de Planning & Control cyclus sturen we op een juiste, integrale en tijdige verantwoording over het gevoerde beleid. We signaleren actief kansen en risico's in de organisatie en adviseren hierover het bestuur en de directie.

Begroting 2019

- We onderzoeken de doelmatigheid en doeltreffendheid van plannen en beleid en de uitvoering daarvan.

Toelichting

Bestuursvoorstellen worden gecontroleerd op integraliteit en congruentie met gemaakte afspraken en te bereiken doelen. In het proces van de kadernota en begroting zijn de plannen afgezet tegen de beschikbare middelen (stofkam actie). Dit heeft geleid tot een structurele besparing van € 150.000.

Begroting 2019

- In 2019 evalueren we de rol van control en herijken we onze 'visie op control'.

Toelichting

Conform planning in de tweede helft van 2019.

Integriteit

Begroting 2019

- We implementeren het in 2018 opgestelde integriteitsbeleid en sturen blijvend op integer handelen van bestuur en medewerkers.

Toelichting

Nog niet alle elementen die onderdeel vormen van een volwaardig integriteitsbeleid zijn geïmplementeerd. Met name het vergroten van bewustwording rondom integriteit is een aandachtspunt. Dit aspect is voor 2020 opgenomen op het opleidingsplan. Ook moet de rol van integriteitscoördinator nog intern worden ingevuld.

Strategisch risicomanagement

Begroting 2019

- In 2019 verbeteren we de in 2018 geïmplementeerde werkwijze zoals beschreven in de door ons vastgestelde 'Nota risicomanagement' en voeren de risico-inventarisatie conform de RISMAN-methode opnieuw uit. Door de risico's, die zich aandienen bij het besturen van het waterschap te identificeren, te analyseren en waar gewenst maatregelen te treffen, die op hun effect worden beoordeeld, geven wij invulling aan zorgvuldig, kosten bewust en daadkrachtig besturen zoals in het Bestuursprogramma 2017-2019 is vastgelegd.

Toelichting

De hernieuwde risico- inventarisatie heeft vertraging opgelopen door een langer dan verwacht kadernota- en begrotingsproces. We starten in het vierde kwartaal van 2019 met deze risico-inventarisatie.

Kwaliteitsmanagement

Begroting 2019

- In 2019 komen Lean en kwaliteitsmanagement samen in een nieuw kwaliteitsmanagementbeleid ondersteund door een kwaliteitsmanagementsysteem met de vorig jaar benoemde hoofdprocessen. We blijven procesgericht werken met de focus op continue verbetering van onze kwaliteit en klantgerichtheid met zo min mogelijk verspillingen. We evalueren onze processen en verbeteren ze. We gaan aan de slag met het "Lean maken" van Waterschap Limburg en maken hierbij gebruik van de vorig jaar opgeleide Lean coaches.

Toelichting

Conform planning.

Informatievoorziening en facilitaire zaken

Begroting 2019

- We gaan bij het inrichten en het verstrekken van onze (digitale) informatievoorziening uit van het optimaal bedienen van onze omgeving en interne klanten. Toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid zijn de uitgangspunten van onze 'Visie Informatievoorziening'. De beschikbaarheid van onze systemen staat hierbij centraal.

Toelichting

Toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid staan centraal bij ICT en informatievoorziening. De beschikbaarheid van de ICT systemen is t/m 3^e kwartaal van 2019 99,8 % geweest.

Op zaterdag 11 mei 2019 waren er problemen met de beschikbaarheid van de e-mail server van het waterschap. De storing was na 8 uur opgelost en is geëvalueerd.

Begroting 2019

- In 2019 wordt verder invulling gegeven aan concretisering en realisatie van deze visie en de hieruit voortgekomen herijkte Roadmap Informatievoorziening (2017-2021).
 - We voeren projecten uit en leveren diensten die bijdragen aan de ondersteuning van de interne organisatiedoelen van Waterschap Limburg.
 - We realiseren de landelijke ambitie en wettelijke verplichtingen op het gebied van digitalisering (vertaald in het Digikompas) door de uitvoering van in de Roadmap opgenomen projecten en diensten.

Toelichting

Doordat de focus van Informatievoorziening en ICT de komende jaren op het op orde krijgen van onze (data) basis (project Data to go) ligt wordt vanuit de roadmap alleen een bijdrage geleverd aan het realiseren van interne doelen en wettelijk verplichtingen.

Begroting 2019

- We gaan bij het beveiligen van onze (digitale) informatievoorziening uit van optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid van onze informatievoorziening en -systemen. Hiertoe voeren we security audits uit conform de BIWA, en zorgen dat mogelijk geconstateerde aandachtspunten op korte termijn worden opgelost.

Toelichting

Er is opdracht gegeven voor het uitvoeren van een GAP analyse om te onderzoeken welke maatregelen in het kader van de invoering van de BIO bijgesteld dan wel aangescherpt moeten worden. De veiligheidsrapportage 1^e helft 2019 is de afgelopen periode afgerond en wordt in september aangeboden aan het Dagelijks Bestuur. De aanbevelingen vanuit de externe privacy audit hebben de afgelopen periode, door capaciteitsgebrek, onvoldoende aandacht gekregen. In het laatste kwartaal wordt een werving en selectieprocedure voor o.a. Adviseur juridische zaken en Adviseur informatiemanagement en informatieveiligheid gestart.

Doel is de beschikbare capaciteit weer op peil te brengen zodat de aanbevelingen in een versneld tempo kunnen worden omgezet in mitigerende matregelen.

Crisisbeheersing

Begroting 2019

- We houden onze crisisorganisatie en ons crisisproces kritisch tegen het licht. De evaluatie van de crisisorganisatie uit 2018 en organisatieontwikkelingen geven input voor een verdere uitwerking en aanscherping in 2019. Dit wordt uitgewerkt in een Plan van Aanpak en geïmplementeerd. Scenario-denken, informatie naar de omgeving, kennis van kwetsbare gebieden in onze provincie en het voorkomen of herstellen van schade zijn daarin belangrijke componenten. Uitgangspunt is dat WL in 2020 een (veer)krachtige partner in crisisbeheersing vormt in de regio.

Toelichting

Het gehele proces crisisbeheersing is tegen het licht gehouden. Op grond hiervan wordt een Plan van aanpak opgesteld. Cluster Areaalbeheer komt in het laatste kwartaal met een voorstel met aandacht voor de nieuwe uitgangspunten van crisis naar langer in de lijn.

Begroting 2019

- We voeren het jaarplan Opleiden, Trainen, Oefenen uit. In lijn met het organisatiebrede opleidingsplan (HRM) wordt het meerjarig beleidsplan OTO geactualiseerd.

Toelichting

Oude crisisplannen worden regulier werk en worden doorgeschoven naar de reguliere processen. In het vernieuwde Integrale Veiligheidsplan (IVP) komen nieuwe Scenario's waar het Waterschap zich op gaat voorbereiden middels een OTO programma. Het IVP krijgt in het laatste kwartaal 2019 vorm.

Begroting 2019

- We evalueren na opschalingen. Het sturen op acties en verbeterpunten na opschalingen heeft aandacht in 2019: hiervoor worden richtlijnen opgesteld en organisatiebrede afspraken gemaakt.

Toelichting

De efficiëntie van de huidige piketdiensten en de huidige opschaling conform fase 1 t/m 4 wordt in het laatste kwartaal geëvalueerd en waar nodig aangepast en geactualiseerd.

Begroting 2019

- Voor Netcentrisch Werken wordt in 2019 gezien hoe implementatie verder vorm krijgt. Dit betreft zowel bemensing, werkafspraken intern en met Veiligheidsregio's en implementatie LCMS Water.

Toelichting

Voor netcentrisch werken komt er een harde deling:

- 1) LCMS
- 2) Intern netcentrisch werken

De organisatie zal eerst klaargemaakt moeten worden (instructie, duidelijkheid) en draagvlak verkrijgen bij het eigen personeel. Hiervoor is inzicht en besef nodig. Waar staan we nu?

Toezicht en handhaving

Toezicht en handhaving

Begroting 2019

- In overeenstemming met het in 2015 vastgestelde Nalevingsbeleid voor Waterschap Limburg is eind 2017 het meerjaren handhavingsprogramma 2018-2021 vastgesteld. Dit is gebaseerd op een risicoanalyse die we samen met onze interne en externe omgeving hebben opgesteld. Evaluatie van de risicoanalyse vindt eind 2018 plaats waarbij tevens het jaarplan 2019 wordt opgesteld. We voeren onze toezicht- en handhavingstaken risico gestuurd uit.

Toelichting

Het toezicht wordt uitgevoerd op basis van het jaarplan 2019. Naar verwachting wordt het beoogde aantal locatiecontroles agrarische bedrijven niet behaald. Dit als gevolg van extra inzet toezicht op peilgestuurde drainages en toezicht op het onttrekkingsverbod. Voor de overige geplande toezichtactiviteiten worden geen grote afwijkingen verwacht. Voor het volgend jaar wordt op basis van een risicoanalyse wederom een Handhavingsprogramma opgesteld.

Begroting 2019

- De waterbeheerders in Nederland (Rijkswaterstaat en waterschappen) hebben in 2016 afspraken gemaakt over het hanteren van kwaliteitscriteria op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving. Uit de uitgevoerde 0-meting volgt dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Landelijk is afgesproken dat de verbeteringen niet eind 2018 maar een jaar later zijn doorgevoerd. De inzet is dus gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

Toelichting

Een plan van aanpak om te beantwoorden aan de kwaliteitscriteria VTH is in uitvoering. De inzet is gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019. In Q4 wordt het beleidsplan VTH en het bijbehorende jaarprogramma 2020 opgesteld. Dit beleidsplan behelst een groot deel van het plan van aanpak.

Begroting 2019

- Wij geven actief en preventief doelgroepgericht bekendheid aan de geldende regelgeving. Hiermee zetten we in op spontane naleving.

Toelichting

Tot nu toe zijn 8 externe lezingen/workshops gegeven gericht op het vergroten van de bekendheid met de regelgeving waarvoor het waterschap verantwoordelijk is (bijv. Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, nieuwe keur). Deze bijeenkomsten vonden plaats voor specifieke doelgroepen (bijv. sierteelt, bometeelt) en bij ketenpartners (RUD, gemeenten). Zoals opgenomen in de preventiestrategie (onderdeel Nalevingsbeleid WL) en in het Toezichtsprogramma 2019 (onderdeel preventie) gaat communicatie vooraf aan Toezicht en Handhaving.

Begroting 2019

- Wij monitoren gericht in het kader van specifieke projecten (mestproblematiek, problematiek opkomende stoffen waarvan het vermoeden bestaat dat deze schadelijk zijn).

Daarnaast bemonsteren we, op basis van een risicoanalyse bedrijven die op de riolering lozen (indirecte lozingen). Ook bemonsteren we periodiek het effluentwater van de RWZI's en van de IAZI Sitech. Afhankelijk van de resultaten vinden vervolgacties plaats.

Toelichting

Uitvoering vindt plaats conform het bemonsteringsprogramma. De resultaten worden gecontroleerd en indien dit aanleiding geeft (directe lozingen) vinden vervolgstappen plaats. Voor wat betreft de resultaten van de indirecte lozingen worden deze doorgezet naar het bevoegd gezag, met het verzoek om ons op de hoogte te houden van de afhandeling. Daarnaast loopt het project "Nutriënten in landelijk gebied" waarbij aan de hand van nitraatsticks eenvoudige controles van de waterkwaliteit worden gedaan. Project loopt nog.

Begroting 2019

- Ter uitvoering van het Bestuursakkoord Water werken wij op diverse terreinen samen met Rijkswaterstaat. Voorbeelden hiervan zijn de landelijke afspraken rondom samenloop, SAW@, milieuvluchten.

Toelichting

De samenwerking op deze terreinen verloopt conform gemaakt afspraken.

Begroting 2019

- We zetten in op doorontwikkeling van de ketensamenwerking met gemeenten en RUD's, onder meer met het oog op beheersing risico's indirecte lozingen (voorkomen aantasting doelmatige werking RWZI's) en mestfraude (project Gebiedsgerichte Handhaving).

Toelichting

De samenwerking in het kader van het project Gebiedsgerichte handhaving ontwikkelt zich verder. Daarnaast heeft de provincie het initiatief genomen tot instelling van een Platform Omgevingsrecht Limburg (operationeel en bestuurlijk), waaraan WL ook gaat deelnemen. Hiermee kan verdere doorontwikkeling van de ketensamenwerking een impuls worden gegeven.

4.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019 t/m apr	Najaar 2019 t/m aug	Eind- doel	Jaar
Bestuur en organisatie					
Communicatie en klantcontact					
1. % van alle meldingen waarvan we binnen twee werkdagen contact opnemen met de melder om te checken of de melding goed is begrepen en/of persoonlijk bezoek nodig is	95%	95%	95%	95%	- ^b
2. % afhandeling melding binnen 2 weken ^a	80%	80%	80%	80%	- ^b
3. tevredenheidsscore bij bezoekers van een informatiebijeenkomst/werkatelier	7	7,5	7,9	7,5	2020
Mens en organisatie					
4. % ziekteverzuim	5%	5,3%	4,7%	3,5%	2023
5. # trainees/stagiaires	20	13	22	20	- ^b
6. inzet PBB (in €'s) ingezet PBB € 66.334 + 133.500 (efteling traject)	400.000	56.345	199.834	1.437.500	2020
7. % afgehandelde claims uit 2016	100%	98%	100%	100%	2019
Financiën en control					
8. % tijdige betalingen	95%	95%	95%	95%	- ^b
Informatievoorziening en facilitaire zaken					
9. % beschikbaarheid applicaties en infrastructuur	95%	100%	99,8%	95%	- ^b
10. klanttevredenheid servicedesk IV/FAZA	7	8	8,4	7	- ^b
11. klanttevredenheid ZGW ondersteuning	7	... ¹	... ¹	7	- ^b
Toezicht en handhaving					
Toezicht en handhaving					
12. % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	95%	... % ²	... % ²	95%	- ^b
13. % plaatsten info op zwemwaterwebsite binnen 24 uur	90%	... % ³	100%	90%	- ^b

^a dit betreft afhandeling van de melding. Het oplossen van een (beleidsinhoudelijk) vraagstuk of aanpassen van de situatie in het veld kan langer in beslag nemen.

^b deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde.

¹ nog niet gemeten

² proces loopt nog

³ nog niet gemeten, zwemseizoen start op 1 mei

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
1. % van alle meldingen waarvan we binnen twee werkdagen contact opnemen met de melder om te checken of de melding goed is begrepen en/of persoonlijk bezoek nodig is	Deze indicator geeft een beeld van ons serviceniveau naar onze klant.
2. % afhandeling melding binnen 2 weken ^a	Deze indicator geeft een beeld van ons serviceniveau naar onze klant.

Indicator	Wat wil deze indicator zeggen? Waarom meten we dit?
3. tevredenheidsscore bij bezoekers van een informatiebijeenkomst/werkatelier	Deze indicator geeft de tevredenheid van de bezoekers aan.
4. % ziekteverzuim	Deze indicator volgt het % ziekteverzuim door het jaar heen.
5. # trainees/stagiaires	Deze indicator geeft inzicht in het aantal trainees/stagiaires 2019.
6. inzet PBB (in €'s)	Vanuit werkgever wordt inzet PBB (Persoonsgebonden basis budget t.b.v. ontwikkeling en vitaliteit) gestimuleerd. Deze indicator geeft inzicht in % PBB wat ingezet wordt.
7. % afgehandelde claims uit 2016	Deze indicator geeft inzicht in het aantal afgehandelde claims van 2016.
8. % tijdige betalingen	Voor de overheid geldt een wettelijke betalingstermijn van 30 dagen. 25% van de faillissementen te maken heeft met debiteuren die niet of veel te laat betalen. Om deze MKB bedrijven beter te beschermen is de wettelijke betalingstermijn in het leven geroepen.
9. % beschikbaarheid applicaties en infrastructuur	Deze indicator geeft inzicht in de beschikbaarheid van de centrale IT systemen gemeten over één jaar.
10. klanttevredenheid servicedesk IV/FAZA	Deze indicator wordt 1x per jaar geënkquêteerd onder de medewerkers van het waterschap.
11. klanttevredenheid ZGW ondersteuning	Nog niet gemeten.
12. % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	De indicator geeft aan in welke mate VTH voldoet aan de kwaliteitscriteria VTH.
13. % plaatsten info op zwemwaterwebsite binnen 24 uur	We vinden het belangrijk dat voor zwemmers relevante informatie (m.n. over kwaliteit, veiligheid en hygiëne) over het zwemwater voor het publiek beschikbaar is.

4.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Bestuur en Organisatie	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	55.856.400	56.611.100	42.369.148	56.473.988	-137.112
Opbrengsten	2.721.900	3.001.900	961.709	3.012.800	10.900
Netto kosten exclusief doorberekende kosten naar programma watersysteem- en keten en programma waterkeringen en bijdrage WBL en BsGW	53.134.500	53.609.200	41.407.439	53.461.188	-148.012

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. Binnen het programma Bestuur en organisatie betreft de incidentele kostendaling totaal € 137.112 en heeft betrekking op en wordt toegelicht bij:

- 'Rente en afschrijvingen' (afschrijvingen -/- € 121.000 en rente -/- € 75.000).
- 'Personeelslasten' (salarissen huidig bestuur en personeel -/- € 250.000, personeel derden + € 250.000 en studiekosten + € 80.000).
- 'Goederen en diensten van derden' (Inrichting en meubilair per saldo + € 7.600, loods en -/- € 13.000, Facilitair -/- € 11.500, reis- en verblijfkosten buitenlandreis -/- € 40.000, diensten HWH + € 138.000, telefoonkosten -/- € 190.000, computerservicebureau + € 87.400, Rijksfactuur + € 11.088 en Informatiebeleid -/- € 10.700).

De hogere opbrengsten worden toegelicht in paragraaf 6.2. Alle bijstellingen worden per opbrengstsoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

De incidentele bijstelling op het programma Bestuur en organisatie wordt toegelicht bij 'Financiële baten' (Rente rekening courant -/- € 5.000) en 'Goederen en diensten aan derden' (Informatiebeleid en automatisering + € 15.900).

Investeringsen

Programma bestuur en organisatie	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	2.990.000	2.820.000	1.177.106	2.596.000	-224.000
Inkomsten	-	-	-	-	-
Netto investeringsuitgaven programma bestuur en organisatie	2.990.000	2.820.000	1.177.106	2.596.000	-224.000

Herprioritering van de investeringsuitgaven binnen het programma bestuur en organisatie heeft per project plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten leidt dit tot een bijstelling van zowel de investeringsuitgaven als de -inkomsten. Dit overzicht is de gecomprimeerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

Financieel

2019

waterschap
limburg

5 Kredietvoting en -verlening

In de voorgaande hoofdstukken zijn per programma (§ 2.2, 3.2 en 4.2) de jaargebonden netto investeringsuitgaven (uitgaven en inkomsten) voor 2019 getotaliseerd weergegeven.

Op concernniveau sturen we op deze netto investeringsuitgaven in enig jaar.

Naast de jaarlijkse netto investeringsuitgaven zijn in de Begroting 2019 per investeringsproject ook de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen (bijlage J, investeringsoverzicht). Deze kredieten zijn noodzakelijk om gelegitimeerd (i.e. rechtmatig) uitgaven van investeringsprojecten te mogen doen. Binnen de kredieten mogen uitgaven over meerdere jaren worden verantwoord. We noemen kredieten daarom jaaroverschrijdend.

Procedure investeringskredieten:

1. Bij de vaststelling van de Begroting is door het algemeen bestuur (AB) per programma een krediet gevoteerd. Dit kan in de voorjaars- en/of najaarsrapportage worden bijgesteld.
2. Het dagelijks bestuur (DB) mag voor een individueel investeringsproject binnen een programma een krediet verlenen.
3. In de jaarrekening wordt door het AB het saldo van het gevoteerde krediet per programma ingetrokken. Dit saldo betreft de niet door het DB verleende kredieten in het verslagjaar.

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt onderstaand voldaan:

Netto kredietvoting/-verlening per programma	AB 2019			DB 2019
	Begroting	Gewijzigde begroting	Prognose	
Waterkeringen	13.000.000	13.000.000	13.000.000	9.400.000
Watersysteem en -keten	16.000.000	20.000.000	20.000.000	17.398.832
Bestuur en organisatie	-	-	-	-
Totaal netto kredietvoting / -verlening	29.000.000	33.000.000	33.000.000	26.798.832

Onderstaand worden de in de periode januari tot en met augustus door het DB beschikbaar gestelde krediet per programma toegelicht. Ook wordt per programma een bijstelling in de kredietvoting door het AB opgenomen, indien relevant en/of noodzakelijk.

5.1 Programma Waterkeringen

Kredietverlening (DB)

- Deltaprogramma Maas voor 2019 en 2020 (budgettair neutraal, uitgaven en inkomsten € 664.000)

De realisatie van de hoogwaterveiligheid van Nederland voor de lange termijn (zichtjaar 2100) dient in 2050 gerealiseerd te zijn. Hiervoor zijn de regio's voornamelijk zelf verantwoordelijk.

Waterschap Limburg verbindt waar mogelijk en noodzakelijk deze lange termijn doelstellingen al met het lopende dijkversterkingsprogramma.

In 2017 is voor 2018 en 2019 het programmateam Maas met voor de aansturing, coördinatie, afstemming, uitvoering van overkoepelende projecten door de Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM) ingesteld. Ook voor 2019 en 2020 is er een programma dat samen met de Maaspartners wordt uitgevoerd en gefinancierd.

Onze Maaspartners zijn: Provincie Limburg, Provincie Brabant, Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap AA en Maas, Waterschap Brabantse Delta en Waterschap Rivierenland.

- Bijdrage HWBP (uitgaven € 9.400.000)

Met de wijziging van de wet zijn de waterschappen op grond van het bepaalde in artikel 7.24 van de Waterwet (vanaf 2011) een jaarlijkse bijdrage aan het Rijk verschuldigd voor de kosten die gemoeid zijn met het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Het aandeel van ieder individueel waterschap wordt bepaald aan de hand van de berekening zoals opgenomen in artikel 7.24, lid twee van de Waterwet. Die luidt als volgt:

- 50% van de bijdrage wordt bepaald op basis van het aandeel van het waterschap in het totale aantal ingezetenen in de gebieden van de waterschappen tezamen;
- 50% van de bijdrage wordt bepaald op basis van het aandeel van het waterschap in de som van de WOZ-waarden van de gebouwde onroerende zaken in de gebieden van de waterschappen tezamen.

Voor de berekening van de jaarlijkse bijdrage geldt de peildatum van 1 januari 2018.

Kredietvotering (AB)

Bijstelling kredietvotering

N.v.t.

5.2 Programma Watersysteem en -keten

Kredietverlening (DB)

- Aanleg vispassage Wittemermolen (uitgaven € 770.000 en inkomsten € 160.000)

De Selzerbeek stroomt van Vaals naar Partij, waar deze uitstroomt in de Geul. De Selzerbeek heeft de status Natuurbeek en maakt onderdeel uit van de KRW-rapportage aan de Europese Commissie. Bovenstrooms Partij bevinden zich twee stuwen die de watertoevoer naar de Wittemermolen regelen, in combinatie met de Afslagtak Selzerbeek,. Door de aanwezigheid van deze stuwen en een bodemval is visoptrek niet mogelijk en voldoet de beek niet aan de status Natuurbeek en de KRW doelstelling.

Door de combinatie drempel/stuw te vervangen door een vispassage, wordt het voor vissen weer mogelijk om stroomopwaarts te zwemmen. De bestaande (twee) stuwen worden vervangen door drie nieuwe volledig geautomatiseerde kunstwerken.

De Provincie Limburg draagt bij in de kosten van het project.

- Herinrichting centrumplan Gulpen (uitgaven € 248.832)
Betreft de extra bijdrage van het WL aan de gemeente Gulpen-Wittem als bijdrage in de kosten van de herinrichting van de Gulp binnen de stedelijke kern Gulpen. De totaal van het waterschap gevraagde bijdrage wordt daarmee € 580.800 incl Btw.
- Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg, fase 2 (uitgaven € 3.100.000 en inkomsten € 1.045.000).
Het waterschap streeft een robuust en klimaatbestendig regionaal watersysteem na. De huidige loop van de Geul rond de Kruitmolen voldoet niet aan de eisen voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem omdat:
 1. bij afvoeren met hoge waterstanden wateroverlast optreedt in de omgeving,
 2. de stuw en bodemval in de Geul een barrière zijn voor vismigratie en
 3. sprake is van achterstallig onderhoud aan de oevers/kademuren van de Geul.Het oplossen van de boven genoemde drie items (wateroverlast, vismigratie en achterstallig onderhoud) wordt aangepakt.
De gemeente Valkenburg a/d Geul en de provincie Limburg dragen bij in de totale projectkosten.
- Aanleg pompopstelplaatsen (uitgaven € 349.000 en inkomsten € 116.000).
Betreft het realiseren van maatregelen om drie bestaande pompopstelplaatsen sneller, veiliger en gemakkelijker in te richten tijdens een crisissituatie. Het betreft de kruising waterloop Leiverspeelke met de Noordervaart, Tengelroysebeek met het kanaal Wessem – Nederweert en Uffelsebeek met het kanaal Wessem – Nederweert.
De provincie Limburg draagt bij in de projectkosten.
- Herinrichting Kanjel en Gelei (uitgaven € 7.750.000 en inkomsten € 3.437.000).
Dit project heeft als doel om het watersysteem Kanjel en Gelei op orde te brengen. Het omvat het afkoppelen van vijverpartijen, het saneren van watergangen en vijvers en de aanleg van zowel kwantitatieve als kwalitatieve buffervoorzieningen. Op onderdelen is het vergelijkbaar met situaties, elders binnen het beheergebied. Als totaal is het niet vergelijkbaar. Begin jaren 90 werd met het project gestart. Sindsdien zijn op verschillende niveaus, waaronder bestuurlijk, bindende afspraken gemaakt met de omgeving, vooral met de provincie Limburg betreffende de aanpak van de saneringsopgave.
Het project wordt samen met de Provincie Limburg en de gemeenten Maastricht Meerssen uitgevoerd, die ook bijdragen in de projectkosten.
- Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 (uitgaven € 165.000).
Het waterbeheerprogramma (voorheen: Waterbeheerplan) is het centrale beleidsplan van het waterschap. De planperiode van het huidige WaterBeheerPlan loopt van 2016 tot en met 2021. Dit betekent dat er op 21 december 2021 een nieuw plan vigerend moet zijn.
- Watersysteemoets 2019 (uitgaven € 60.000).
Het regionale watersysteem moet voldoen aan een norm tegen wateroverlast. Deze is op kaart vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening.

Op deze kaart is aangegeven welke hoogwatersituatie in het regionale watersysteem kan optreden zonder overstromingen te veroorzaken. De waterschappen hebben een inspanningsplicht om aan de normen te voldoen.

Om te controleren of ons watersysteem nog steeds voldoet aan de normering, hebben we de plicht om periodiek het watersysteem te toetsen. Dit heet de watersysteemoets. In deze toets worden alle veranderingen in beeld gebracht en wordt met behulp van modellen het nieuwste scenario voor het veranderde huidige klimaat doorerekend.

Met dit initiële krediet wordt de eerste fase van de nieuwe watersysteemoets uitgevoerd, de risicoanalyse om locaties met te groot risico op wateroverlast op te sporen.

Zodra we meer zicht hebben op de kosten van fase 2, gericht uitwerken van watersysteemoets voor in fase 1 aangeduide gebieden, wordt hiervoor aanvullend krediet gevraagd.

- Aansluiten Oude Geulmeander gulpen (uitgaven € 1.256.000)

In de gemeente Gulpen-Wittem ligt in het Geuldal ligt tussen de kernen Gulpen en Wittem een oude Geulmeander die volledig is afgesloten van de Geul. De oorspronkelijke loop van de Geul, de 'Oude Geul', is nog grotendeels als een relict in het landschap aanwezig, maar is niet meer aangesloten op het watersysteem van de Geul en voert evenmin stromend water. Op dit moment voldoet de Oude Geul niet aan de randvoorwaarden voor een duurzaam en klimaatbestendig regionaal watersysteem.

Door uitvoering van de maatregelen in 'Aansluiten Oude Geulmeander Gulpen' wordt de Oude Geul weer aangesloten op het watersysteem van de Geul. Dit gebeurt op zodanige wijze dat de Oude Geul passeerbaar wordt voor vissen en daarmee bijdraagt aan de uitbreiding van aquatische levensgemeenschappen in het Geuldal.

- Corio Glana Highlight 20 fase 1 (uitgaven € 4.200.000 en inkomsten € 1.050.000)

In 2010 is in samenwerking tussen Provincie Limburg, Natuurmonumenten, de gemeenten Beek, Nuth, Schinnen, Voerendaal, Heerlen, Sittard-Geleen en het toenmalige Waterschap Roer en Overmaas een herinrichtingsvisie opgesteld voor de Geleenbeek vanaf de oorsprong in Benzenrade (gemeente Heerlen) tot aan Sittard: 'Ontwikkelingsvisie Corio Glana'.

Het voorliggend voorstel betreft fase 1 van highlight 20 en wel concreet het gedeelte van de Geleenbeek tussen de Middenweg en de Agricolastraat.

Het waterschap en de gemeente Sittard-Geleen streven een robuust en klimaatbestendig regionaal watersysteem na. De huidige loop van de Geleenbeek voldoet op dit traject niet aan de eisen van een robuust en klimaatbestendig watersysteem. In het plangebied doet zich een aantal problemen en knelpunten voor.

- Tractiemiddelen buitendienst 2019-2020 (uitgaven € 1.195.000)

Door het actieplan 'Eenvoud en Focus' zijn keuzes gemaakt in de organisatiestructuur en welke taken we zelf blijven doen en welke taken op de markt worden gezet.

In de nieuwe onderhoudscontracten vanaf 2020 wordt het volledige pakket aan maaien, beplantingsonderhoud, onderhoud afrasteringen en operationele ondersteuning bij calamiteiten ondergebracht. Hierdoor neemt het eigen uitvoerende werk af. Aan de andere kant blijven binnen areaalbeheer voldoende werkzaamheden voorhanden. Denk hierbij aan: verlagen of verwijderen beverdammen, kleinschalig profielonderhoud, onderhoud meetnet, ondersteuning bij technisch onderhoud, mollen bestrijden en kleinschalig baggerwerk.

Momenteel bestaat ons werkmaterieel in hoofdzaak uit maaiparaatuur (tractoren, maaiboot en snoeiapparaatuur). Door de veranderingen is het noodzakelijk om het werkmaterieel aan te passen aan het soort werkzaamheden dat we blijven doen. Ook is er behoefte aan vervanging van verouderd werkmaterieel.

- Gebiedspilot Meerssen (uitgaven € 3.710.000 en inkomsten € 1.564.000)

De geplande werkzaamheden hebben tot doel om ernstige overlast bij hevige regenval in de kern van Meerssen (gemeente Meerssen) te verminderen en worden uitgevoerd in overeenstemming met het bepaalde in het projectplan. Gebiedsproject Meerssen maakt onderdeel uit van de 1e tranche zoals opgenomen in het vastgestelde programmaplan Water in Balans.

Op 8 november 2018 is de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Meerssen door meerdere partijen ondertekend, hierin is voor het waterschap de ambitie vastgelegd om vóór 2025 circa 90.000 m³ extra berging te realiseren binnen het projectgebied. Voor Meerssen betekent dit een aantal bestaande buffers vergroten en een aantal nieuwe buffers realiseren.

Voor de maatregelen in de gebiedsproject Meerssen is door het Rijk aan de gemeente Meerssen een Rijksbijdrage toegekend. Het waterschap kan hiervan rekenen op een bijdrage. Een belangrijke voorwaarde van de Rijksbijdrage is dat de werkzaamheden nog in 2019 worden gestart en uiterlijk in 2021 worden afgerond. Vandaar dat er gekozen is voor een gefaseerde uitvoering.

- Gebiedspilot Schelkensbeek (uitgaven € 1.520.000 en inkomsten € 347.000)

Het gebied rondom de Schelkensbeek heeft in juni/juli 2016 veel wateroverlast gehad; aanleiding om de Schelkensbeek als gebiedspilot op te nemen in het programma Water in Balans.

In juli 2018 is de eindversie van een door de streek gedragen klimaatproof ontwerpplan 'Aanpak hydrologische knelpunten watersysteem' voor de herinrichting van Schelkensbeek opgeleverd. Eind 2018 is gestart met de voorbereiding van de maatregelen. In de uitwerking is onderscheid gemaakt naar: fase 1, de relatief snel uit te voeren no-regret maatregelen en fase 2, de overige maatregelen. Het verleende krediet heeft betrekking op de uitvoering van fase 1 (herprofilering van een aantal watergangen en vergroten, herleggen en verwijderen van een aantal duikers). De uitvoering van fase 2 is voorzien eind 2020.

Voorafgaand aan fase 1 is nog een aanvullende versnellingsmaatregel in uitvoering genomen (Krommenhoekerweg).

- Oeverherstel Roer voorstad St.Jacob (uitgaven € 651.000 en inkomsten € 52.000)

De linkeroever van de Roer, stroomopwaarts van de Maria Theresiabrug, is over een lengte van ca. 40 meter in slechte staat. Voor de ter plaatse aanwezige panden (monumenten) en tuinen, voorstad St Jacob nrs. 1-9, dreigt schade (bij niet adequaat optreden).

Bovenstrooms de Maria Theresiabrug bracht het waterschap, begin jaren negentig, een steenbestorting aan op de taluds. Deze bestorting is ter hoogte van de waterlijn verzakt en daardoor niet-, of niet meer voldoende aanwezig, waardoor schade aan de taluds optreedt. Om verdere schade te voorkomen dient de steenbestorting te worden hersteld / aangevuld.

Een deel van de werkzaamheden waren oorspronkelijk voorzien in het krediet voor het opheffen van asset-knelpunten, (her)profilering beken. Omdat deze werkzaamheden nu worden uitgevoerd binnen het krediet voor de Oeverherstel Roer voorstad St. Jacob wordt € 80.000 krediet overgeheveld.

De kosten voor explosievenonderzoek en – detectie worden gedeeltelijk vergoed door het Rijk.

- Klimaatadaptatiemodel (uitgaven € 275.000)

Als waterschap willen we meer vat krijgen op het watersysteem, zowel qua langere termijn ontwikkeling en ingrepen als bij meer korte termijn operationele vraagstukken. Daarom zetten we in op verschillende sporen om dit te verbeteren:

- Ontwikkelen Centrale regiekamer waar vanuit de toestand van het watersysteem kan worden gevolgd en kan worden geregeld (onderzoeksvraag 6 begroting 2019).
- Data op orde brengen en meer data binnenhalen en deze omzetten in sturingsinformatie (meer sensoren voor meten peilen, afvoeren, neerslag, automatisering en onderhoudstoestand, kunstwerken, big data, Internet of Things);
- Ontwikkelen tools en vernieuwd (model)instrumentarium o.a. om wateroverlast te kunnen voorspellen en dijkdoorbraakscenario's te simuleren.

Met bovenstaande starten we in de nog aan te wijzen innovatie-proefregio's, en waar het kan gelijk gebiedsdekkend, om meer te doen met alles wat we in huis hebben, slim te combineren, ervaring op te doen, nieuwe ontdekkingen te doen, en vanuit die kennis een plan te maken voor de gebiedsdekkende implementatie. Het beschikbare krediet is voor de ontwikkeling van nieuwe tools en een vernieuwd (model) instrumentarium.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

5.3 Programma Bestuur en organisatie

Kredietverlening (DB)

- N.v.t.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

6 Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programma's zijn de kosten- en opbrengstensoorten verplicht. Volgens de voorschriften zijn deze van informatieve waarde voor het AB waardoor een toelichting hierop niet verplicht is. Omdat het echter de besluitvorming ten goede komt zijn de kostensoorten in de begroting op hoofdlijnen toegelicht.

In de tussentijdse rapportage ligt de nadruk op de bijstelling, het verschil tussen de prognose en de bijgestelde begroting. Deze wordt onderstaand op hoofdlijnen beknopt toegelicht. Verder wordt aangegeven of deze bijstelling van incidentele of structurele aard is.

Rekening houdend met het bovenstaande kunnen de kosten en opbrengsten als volgt worden weergegeven.

Omschrijving	2019				
	Begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
41 Rente en afschrijvingen	17.616.800	17.534.700	16.267.430	17.338.700	-196.000
42 Personeelslasten	27.197.100	27.677.100	16.741.332	27.757.100	80.000
43 Goederen en diensten van derden	22.110.700	22.766.780	14.309.593	22.948.118	181.338
4310 Goederen en diensten van derden WBL	69.764.100	69.764.100	46.509.419	69.764.100	0
4310 Goederen en diensten van derden BsGW	4.362.200	4.362.200	2.845.547	4.362.200	0
44 Bijdragen aan derden	1.039.100	1.577.200	520.129	1.577.200	0
4501 Toevoegingen aan voorzieningen	2.268.300	2.268.300	2.268.300	2.268.300	0
4502 Ruimte goodwill BsGW	125.000	125.000	0	50.000	-75.000
4502 Duurzaamheid en innovatie	800.000	456.900	0	456.900	0
4502 Intensivering watersysteemtaak	600.000	400.000	0	400.000	0
Totaal kosten exclusief onvoorzien	145.883.300	146.932.280	99.461.750	146.922.618	-9.662
81 Financiële baten	1.007.300	1.057.300	962.121	1.066.300	9.000
82 Personele baten	71.400	211.400	24.005	211.400	0
83 Goederen en diensten aan derden	513.900	513.900	183.269	558.550	44.650
84 Bijdragen van derden	787.600	845.680	149.860	994.705	149.025
85 Waterschapsbelastingen	137.949.900	137.949.900	138.508.000	139.229.600	1.279.700
86 Interne verrekeningen	2.215.600	2.305.600	873.042	2.305.600	0
Totaal opbrengsten	142.545.700	142.883.780	140.700.297	144.366.155	1.482.375
4502 Onvoorzien	284.600	-426.300	0	1.065.737	1.492.037
Exploitatieresultaat	-3.622.200	-4.048.500		-2.556.463	

De bijstelling van lagere kosten en hogere opbrengsten is **groen** ingekleurd, omdat dit een positief effect heeft op het exploitatieresultaat 2019. Hogere kosten en lagere opbrengsten hebben een negatief effect op het exploitatieresultaat 2019 en zijn **rood** ingekleurd.

De bijstelling van de kosten en opbrengsten onderverdeeld naar incidenteel en structureel kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Bijstelling	Structureel	Incidenteel
Kosten	-9.662	0	-9.662
Opbrengsten	1.482.375	0	1.482.375
	1.492.037	0	1.492.037

De totale bijstelling heeft bij volledige realisatie een positief effect op het jaarrekeningresultaat 2019.

6.1 Kosten

Rente en afschrijvingen

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Afschrijvingen Op basis van de geprognosticeerde netto investeringsuitgaven in 2019 zijn de afschrijvingskosten herrekend en bijgesteld.	-/- 121.000	incidenteel	Bestuur en organisatie
Rente In de primitieve begroting is rekening gehouden met het aantrekken van een langlopende geldlening van € 30 miljoen per 1 november 2019 tegen een rentepercentage van 1,9%. Dit percentage is te hoog omdat de rente aanzienlijk gedaald is. Op basis van de huidige inzichten kan de lening worden aangetrokken tegen een veel lager percentage, onder de 0,5%, waardoor de rente langlopende geldleningen in 2019 kan worden verlaagd met € 75.000.	-/- 75.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	-/- 196.000 0	Incidenteel Structureel	

Personeelslasten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
- Salarissen huidig personeel en bestuur. - Personeel van derden. Van de beschikbare loonruimte in 2019, door het later invullen van vacatures en effecten van het generatiepact, wordt € 250.000 overgeheveld naar de post 'personeel van derden' voor het opvangen van de kosten voor de inhuur van tijdelijk personeel. Deze wijziging verloopt derhalve budgettair neutraal.	-/- 250.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Studiekosten Omdat voor de organisatieontwikkeling (actieplan eenvoudig en focus) dit jaar nog een extra inspanning wordt gevraagd is op de post studiekosten aanvullend budget noodzakelijk. Deze verhoging wordt voor € 40.000 gedekt door de verlaging van het budget buitenland reizen.	+ 80.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 80.000 0	Incidenteel Structureel	

Goederen en diensten van derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
- Onderhoud areaal Om het onderhoud te kunnen uitvoeren dienen diverse budgetten te worden verhoogd. Op basis van de huidige verwachtingen heeft dit betrekking op: - maaionderhoud, omdat als gevolg van 'eenvoud en focus' de maaiwerkzaamheden niet meer zelf worden uitgevoerd, maar worden uitbesteed. - onderhoud beplanting, als gevolg van onder andere de verrekening van de loon- en brandstofkosten in verband met de verlenging van de huidige bestekken. - baggeren Een aantal budgetten kunnen worden ingezet als dekking voor de bovenstaande verhogingen, waardoor het een en ander budgettair neutraal verloopt. Het betreft het budget: - Benzine en diesel, omdat maaiwerkzaamheden zijn uitbesteed en derhalve de machines niet zijn ingezet, waardoor het brandstofverbruik afneemt.	+ 430.000 + 92.000 + 8.700 -/- 100.000	Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel	Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
• Materiaal t.b.v. onderhoud watersysteem • Materiaal t.b.v. onderhoud waterkeringen • Onderhoud afrasteringen • Muskusrattenbestrijding • Onderhoud materieel • Diensten derden, waaronder het afvoer van maaisel	-/- 88.000 -/- 12.000 -/- 26.000 -/- 34.000 -/- 20.000 -/- 250.700	Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel	Watersysteem en -keten Waterkeringen Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten Watersysteem en -keten
• Advieskosten nieuwe onderhoudscontracten Voordat de nieuwe onderhoudscontracten op de markt kunnen worden gezet is ondersteuning noodzakelijk. In de voorjaarsrapportage is hiervoor budget beschikbaar gesteld, op basis van een globale schatting. Nu echter blijkt dat we op verschillende fronten tekorten hebben en extra budget noodzakelijk is. Denk hierbij aan zaken zoals de aanbesteding databeheerssysteem en de projectbeheersing.	+ 88.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
• Toezicht De werkzaamheden van de door de provincie gedelegeerde taak krachtens de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ) zijn veranderd / uitgebreid, waardoor aanvullend budget noodzakelijk is. De provincie draagt volledig bij in deze kosten, waardoor een en ander budgettair neutraal verloopt. (zie ook opbrengsten, goederen en diensten aan derden).	+ 28.750	Incidenteel	Watersysteem en -keten
• Inrichting en meubilair Als gevolg van aanpassingen in het gebouw, zoals de 2^e verdieping, is aanvullend budget noodzakelijk. Een aantal budgetten kunnen worden ingezet als dekking voor de bovenstaande verhogingen, waardoor het een en ander budgettair neutraal verloopt. Het betreft het budget:	+ 25.900	Incidenteel	Bestuur en organisatie
• Dienstkleding en uitrusting. Momenteel is sprake van een beheersituatie in het verstrekken van bedrijfskleding.	-/- 10.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
• Onderhoud inventaris en installaties. Het onderhoud aan de noodstroomvoorziening en de planten in de bedrijfspanden	-/- 8.300	Incidenteel	Bestuur en organisatie
• Afvoer van afval.	-/- 7.600	Incidenteel	Watersysteem en -keten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Loodsen Nederweert / Sittard Het budget voor de stalling van een boot kan worden verlaagd, evenals de gemeentelijke belastingen van de loods Sittard en het onderhoud aan de loods Nederweert, in verband met een eventuele verkoop.	-/- 13.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Facilitair In verband met digitalisering worden minder boeken aangeschaft voor de organisatie en dalen de portokosten. Verder kan het budget voor de aanschaf en het onderhoud van apparatuur in de kantines van de loodsen worden verlaagd.	-/- 11.500	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Reis- en verblijfkosten buitenlandreis Gelet op de realisatie kan deze post worden verlaagd. Dit bedrag wordt ingezet als gedeeltelijke dekking voor de verhoging van de studiekosten, zie 'personeelslasten'.	-/- 40.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Diensten Het Waterschapshuis, HWH Doordat de producten en diensten van HWH vanaf 2019 belast worden met BTW stijgt de bijdrage. Daarnaast zijn er een aantal producten en/of diensten bijgekomen die wij afnemen.	+ 138.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Assetmanagement Ten behoeve van het project Data-to-go is extra budget gewenst. Hierbij kan worden opgemerkt dat bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019 wordt voorgesteld dit bedrag extra te onttrekken uit de bestemmingsreserve 'assetmanagement'.	+ 100.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Telefoonkosten Door wijziging in de verbindingen van ISDN naar SIP trunks zijn aanzienlijke kosten bespaard.	-/- 190.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Telefoonkosten dijkwachterorganisatie Deze kosten zijn lager dan verwacht.	-/- 6.200	Incidenteel	Waterkeringen
Telefoonkosten kunstwerken Deze kosten zijn lager dan verwacht.	-/- 500	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Computerservicebureau Door het toenemend aantal gebruikers en data / backup data in IAAS is extra budget noodzakelijk.	+ 87.400	Incidenteel	Bestuur en organisatie

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Rijksfactuur De Rijksbijdrage is hoger dan geraamd.	+ 11.088	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Informatiebeleid en automatisering De kosten voor dienstverlening kunnen worden verlaagd omdat hier geen gebruik van wordt gemaakt.	-/- 10.700	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 181.338 0	Incidenteel Structureel	

Ruimte goodwill BsGW

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Wanneer nieuwe deelnemers toetreden tot de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen ontvangt het waterschap een beperkt aantal jaren een 'goodwillvergoeding'. Het voormalige Waterschap Peel en Maasvallei had ervoor gekozen om een gedeelte van de tijdelijk te ontvangen goodwill in te zetten voor incidentele initiatieven. Op grond van eerder genomen besluiten tot invulling daarvan, gaat het voor 2019 nog om een bedrag van € 125.000 die in de begroting van Waterschap Limburg is benoemd als 'Ruimte goodwill BsGW'. Omdat geconstateerd is dat hier in 2019, behoudens het akkerrandenbeheer geen invulling aan wordt gegeven kan deze post worden verlaagd.	-/- 75.000	Incidenteel	n.v.t.
Totaal	-/- 75.000 0	Incidenteel Structureel	

Onvoorzien

Per saldo kan € 1.492.037 worden toegevoegd aan onvoorzien:

- De opbrengsten stijgen incidenteel met € 1.482.375.
- De kosten dalen incidenteel met € 9.662.

De hoogte van de post onvoorzien 2019 bedraagt per 1 september 2019:

• Primitieve begroting	€	284.600	
• Voorjaarsrapportage	-	710.900	-/-
• Najaarsrapportage	-	1.492.037	
Totaal	€	1.065.737	

6.2 Opbrengsten

Financiële baten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Rente rekening courant Het waterschap financiert haar liquiditeitstekorten binnen de kaders van de Wet Fido middels goedkope kasgeldleningen. De rente op kasgeldleningen is in 2019 (evenals 2018) negatief waardoor een renteopbrengst wordt gegenereerd. Omdat de liquiditeitsprognose iets gunstiger verloopt dan verwacht in de voorjaarsrapportage valt de renteopbrengst die verkregen wordt via de financiering van liquiditeitstekorten via kasgeldleningen lager uit.	-/- 5.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Dividend In de primitieve begroting 2019 is een dividendopbrengst van € 900.000 geraamd. De dividendumkering door de NWB-bank in 2019 is uitgekomen op ruim € 914.000 waardoor deze post wordt verhoogd.	+ 14.000	Incidenteel	n.v.t.
Totaal	+ 9.000 0	Incidenteel Structureel	

Goederen en diensten aan derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Toezicht De hogere kosten (zie goederen en diensten van derden) in het kader van de WHVBZ worden volledig betaald door de provincie.	+ 28.750	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Informatiebeleid en automatisering De hogere kosten van HWH (zie goederen en diensten van derden) worden gedeeltelijk verrekend met de BsGW en het WBL, waardoor deze bijdrage stijgt ten opzichte van de primitieve begroting.	+ 15.900	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 44.650 0	Incidenteel Structureel	

Bijdragen van derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Bijdrage van gemeenten Eind 2018 is door het waterschap aan diverse gemeente verzocht een subsidie aan te vragen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken voor door het waterschap gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven. Regulier wordt deze bijdrage geboekt ten gunste van het project waarop de kosten zijn verantwoord. Drie projecten zijn echter financieel afgesloten en toegelicht in de jaarrekening 2018. De bijdrage die ten gunste van deze projecten geboekt zou worden, wordt eenmalig ten gunste van de exploitatie 2019 verantwoord.	+ 149.025	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Totaal	+ 149.025 0	Incidenteel Structureel	

Waterschapsbelastingen

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Op basis van de in de verslagperiode opgelegde aanslagen is door de BsGW een prognosewijziging over de belastingjaren 2017, 2018 en 2019 uitgebracht wat resulteert in de volgende aanpassingen: - Watersysteemheffing gebouwd, als gevolg van hogere WOZ-waarden. - Watersysteemheffing ingezetenen, als gevolg van een toename van het aantal ingezetenen. - Watersysteemheffing ongebouwd, als gevolg van lager aantal hectares wegen en overige ongebouwde hectares. - Watersysteemheffing natuur, als gevolg van hoger aantal percelen natuur. - Verontreinigingsheffing, als gevolg van een toename van het aantal vervuilingseenheden (directe lozingen). - Zuiveringsheffing bedrijven, als gevolg van een toename van het aantal vervuilingseenheden. - Zuiveringsheffing huishoudens, als gevolg van een afname van het aantal vervuilingseenheden. - Oninbaarverklaring (correctie op opbrengsten), als gevolg van de hogere opbrengst watersysteemheffing.	+ 1.168.700 + 91.200 -/- 584.800 + 2.000 + 84.400 + 569.300 -/- 47.100 + 4.000	Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel Incidenteel	n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t.
Totaal	+ 1.279.700 0	Incidenteel Structureel	

7 EMU-saldo

In de begroting is het EMU saldo opgenomen, waarover we eveneens rapporteren in tussentijdse rapportages.

De moeilijkheid bij de bepaling van het EMU-saldo is dat waterschappen, net als andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan. Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen grote invloed op het EMU-saldo hebben, zeker omdat zij gemiddeld over alle waterschappen gezien een factor 3 groter zijn dan de jaarlijkse afschrijvingen. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, en de verwachting is dat dit als gevolg van het Nationaal Bestuursakkoord Water nog wel enige tijd zo blijft, hebben de waterschappen op begrotingsbasis per definitie een EMU-tekort.

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo van de begroting afgezet tegen het geprognostiseerde EMU saldo per 31 december van dit jaar. Met de tussentijdse wijzigingen in de EMU-saldi van WBL en BsGW is geen rekening gehouden.

Onderdeel	2019 (x € 1.000)		
	Begroting	Gewijzigde begroting	Prognose
1. EMU-exploitatiesaldo	-3.622	-4.049	-2.556
2. Invloed investeringen			
Bruto-investeringsuitgaven	-/- 82.213	77.358	67.777
Investeringssubsidies	+ 53.650	45.826	40.081
Verkoop materiële en immateriële vaste activa	+ -	-	-
Afschrijvingen	+ 14.138	14.056	13.935
3. Invloed voorzieningen			
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	+ 2.268	2.206	2.206
Onttrekkingen aan voorziening ten bate van de exploitatie	-/- -	-	-
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/- 2.621	2.611	2.579
4. Deelnemingen aan aandelen			
Boekwinst	-/- -	-	-
Boekverlies	+ -	-	-
EMU saldo	-18.400	-21.930	-16.690

Het negatieve EMU-saldo is gedaald met € 5.240.000. Hierbij dient te worden opgemerkt dat eventueel toekomstige sancties zijn gebaseerd op de realisatie.

8 Schadeclaims

In deze tussentijdse rapportage is ook een rapportage over openstaande schadeclaims opgenomen.

Het financieel risico bestaat uit:

1. het eigen-risicodeel op de WA-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
2. het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
3. p.m.-posten die belanghebbenden - nog - niet concreet hebben gemaakt.

Het totaal financieel risico per 1 oktober 2019 bedraagt totaal afgerond € 400.000:

- vanuit claims onrechtmatig handelen: € 138.000
- vanuit claims rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie € 255.000 + p.m.

In bijlage 1. vindt u een nadere specificatie van de openstaande schadeclaims.

9 Bijlagen

Bijlage 1. schadedossiers per 01 oktober 2019

nr.	woonplaats	schadelocatie	gestelde schade	Toelichting	fin. risico
				Claims onrechtmatig handelen	
1.	Roerdalen	Vlodrop/ Roer	2011: € 100.000,-	Inundatie perceel/ historisch gebouw; procedure Gerechtshof.	€ 2.500,-
2.	Roermond	Maasnielderbeek	2019: € 15.000,-	Inundatie 2016/2018; woonperceel; onderzoeksfase.	€ 2.500,-
3.	America	Dorperpeel	2014: € 300.000 + pm	Inundatie agrarisch areaal; procedure Gerechtshof.	€ 15.000,-
4.	Liessel	Venray	2017: € pm	Drooglegging agrarisch areaal; vermogensschade WB-21-project; onderzoeksfase.	€ 30.000,-
5.	Spaubeek	Geleenbeek/ Hoogbeeksen	2018: € pm	Inundatie/modderstroom woonperceel; onderzoeksfase.	€ 2.500,-
6.	Grubbenvorst	Grubbenvorst	2016: € 600.000,-	Inundatie agrarisch perceel; onderzoeksfase.	€ 15.000,-
7.	Grubbenvorst	Grubbenvorst	2019: € pm	Dagvaarding in vrijwaring Staatsbosbeheer: beverschade; procedure rechtbank.	€ 2.500,-
8.	Nederweert	Bientje/Bientjeslossing	2016: € 57.000,- + pm	Inundatie agrarisch perceel/ toets normvoldoening; onderzoeksfase.	€ 15.000,-
9.	Nederweert	Ospel	2019: € 150.000,-	Inundatie agrarisch perceel in 2016; rechtbankprocedure.	€ 15.000,-
10.	Swolgen	Boabel	2018: € 470.000,-	Inundatie agrarisch perceel in 2016; rechtbankprocedure	€ 15.000,-
11.	Ospel	Bientjestransd	2018: € 50.000,-	Inundatie agrarisch perceel in 2016; procedure gerechtshof	€ 15.000,-
12.	Meijel	Kampsteeg	2018: € 15.000,-	Inundatie agrarisch perceel in 2016; procedure gerechtshof	€ 8.000,-
				Rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie	
13.	Griendtsveen	Deurnesepeel	2018: € pm	Scheurvorming woningen beheergebied Wp Aa en Maas,. Procedure nadeelcompensatie bij Wp. Aa en Maas; daaruit zal blijken of er voor Wp Limburg wel/niet een rol is weggelegd.	€ pm
14.	Bergen	Eckeltsebeek	2014: € pm	Project herinrichting Eckeltsebeek2005. Rechtbankprocedure.	€ 25.000,-
15.	Maasbree	Elsbeek	2006: € pm	Drooglegging weiland en woningschade; procedure Raad van State.	€ 100.000,- + pm
16.	Weert	Nederweert Riet/ oude Graaf	2016: € pm	Inundatie vier woonpercelen en één agrarisch perceel; onderzoek relatie met ontwerp/functioneren buffers; onderzoek dekking via opstalverzekering woningen.	€ 30.000,-
17.	Ottersum	Woonperceel	2019: € 100.000,-	Dijkversterkingsproject; waardevermindering woonperceel; extern advies nadeelcompensatie.	€ 100.000,-
18.	Mook	Woonperceel	2019: € pm	Dijkversterkingsproject; tijdelijk gebruik woonperceel; extern advies nadeelcompensatie.	€ p.m.
19.	Roosteren	Woonperceel	2019: € pm	Dijkversterkingsproject; windschade /dakaanpassing; extern advies nadeelcompensatie.	€ p.m.

NB: Het financieel risico bestaat uit:

- het eigen-risicodeel op de w.a.-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
- het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
- p.m.-posten die belanghebbenden –nog- niet concreet hebben gemaakt.

Het totaal financieel risico per 1.10.2018 bedraagt: € 400.000,- + pm, waarvan € 100.000 + pm vanuit dijkversterking/sluitstukkadenprojecten.

Bijlage 2. Investeringslijst per 01-09-2019

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA										INKOMSTEN						GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019	
				UITGAVEN																UITG	INK
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten		
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.			
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen		173	38	50	100	983	-	-	1.256	4	-	-	-	-	-	-	4	1.256	-
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw brouwerij)		208	61	1.893	100	2.293	500	-	3.101	15	-	473	50	855	125	-	1.045	3.100	1.045
P003103	30	Vispassage Epermolen	*	16	-	-	-	-	50	330	396	1	-	-	-	-	13	-	14	-	-
P003104	30	Vispassage Volmolen		395	861	2.019	1.769	50	-	-	2.214	228	-	505	531	15	-	-	774	2.714	883
P026201	30	#Sanering en herinrichting Oude Kanjel en Kanjel benedenstrooms Kanaal	*	231	-	-	-	-	-	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht		1.172	119	3.278	200	1.379	4.500	500	7.751	241	-	2.000	-	500	2.446	250	3.437	7.750	3.437
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem		207	58	563	513	50	-	-	770	25	-	113	103	10	-	-	138	770	-
P042402	30	Herinrichting centrumplan Gulpen		-	-	581	-	641	-	-	641	-	-	-	-	-	-	-	-	581	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade		358	153	144	155	3	-	-	516	20	-	-	25	-	-	-	45	515	129
P077801	30	Herinrichting Vulensbeek, fase 2	*	243	-	-	-	-	-	-	243	13	-	-	-	-	-	-	13	-	-
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren		853	1.317	1.900	1.900	600	-	-	3.353	136	32	475	570	180	-	-	886	4.180	869
P080103	30	Ontkluizing Rode Beek Brunssum		3.723	1	32	10	-	-	-	3.733	84	-	-	-	-	-	-	84	3.663	-
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren		-	-	100	-	50	50	1.470	1.570	-	-	25	-	13	13	-	26	-	-
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen		11.846	313	500	400	100	-	-	12.346	6.569	126	-	-	-	-	-	6.569	8.830	2.695
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding + Sifon	*	240	1	5	5	5	5	114	369	40	-	-	-	-	-	-	40	-	-
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt	*	124	-	-	-	5	5	1.570	1.704	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2	*	917	0	5	5	5	5	1.983	2.915	148	-	-	-	-	-	-	148	-	-
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren	*	744	1	5	5	5	5	2.124	2.883	30	-	-	-	-	-	-	30	-	-
P096301	30	Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos		1.527	-1	1	1	-	-	-	1.528	582	3	-	-	-	-	-	582	1.780	524
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2		1	2	10	-	410	600	2.181	3.192	-	-	3	-	123	180	-	303	3.222	400
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1		611	94	1.000	100	2.811	450	228	4.200	131	-	250	25	703	113	-	972	4.200	1.050
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2		-	-	50	50	50	50	4.000	4.150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P116901	30	Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	*	216	-	-	-	-	-	-	216	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P151401	30	#Wellse Molenbeek	*	97	-24	5	5	5	5	2.590	2.702	23	-	-	-	-	-	-	23	-	-

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBSJECT PER PROGRAMMA										INKOMSTEN						GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019	
				UITGAVEN																UITG	INK
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten		
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.			
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek	*	27	33	100	50	50	62	478	667	7	-	50	25	25	31	126	214	-	-
P180602	30	#Springbeek Maasmonding		763	5	5	5	-	-	-	768	409	-	-	-	-	-	-	409	1.100	500
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek	*	32	3	75	50	50	100	368	600	8	-	38	15	15	30	150	218	-	-
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek	*	194	504	400	550	750	1.150	822	3.466	29	-	50	83	446	892	-	1.450	-	-
P181701	30	Tielebeek bovenloop	*	535	32	100	100	1.144	20	-	1.799	127	-	25	25	1.206	-	-	1.358	-	-
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting	*	38	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P208401	30	Herinrichting Slijbeek	*	2	0	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P228201	30	Herinrichting Huilbeek	*	25	19	100	100	250	900	403	1.678	6	-	50	50	125	450	-	631	-	-
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp	*	0	1	20	20	180	-	-	200	0	-	10	10	90	-	-	100	-	-
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurt		1.603	735	1.302	1.000	3.602	450	-	6.655	55	459	1.000	358	3.642	500	-	4.555	6.655	4.586
P262701	30	Herinr. Haelensebeek Hhu-Nunhem		2.912	8	150	130	-	-	-	3.042	704	-	-	-	-	-	-	704	3.532	800
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen	*	269	26	122	62	750	1.750	161	2.992	-	-	-	-	700	1.000	-	1.700	-	-
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek	*	239	33	165	40	100	1.025	1.596	3.000	54	-	83	20	50	513	444	1.081	-	-
P316800	30	Maasgaard Algemeen		183	0	10	10	15	15	-	223	-	-	-	-	-	-	-	-	187	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73		2.415	439	721	625	200	-	-	3.240	761	36	680	656	50	-	-	1.467	4.345	3.554
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen		42	2	100	50	70	20	2.188	2.370	9	-	25	15	21	6	-	51	2.370	670
P323401	30	Herinrichting Aa		-	-	50	50	150	50	2.000	2.250	-	-	13	13	38	13	-	64	-	-
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal IJzerenman		60	-	5	5	-	-	-	65	15	-	1	1	-	-	-	16	68	17
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek	*	28	5	100	10	20	20	803	881	7	-	50	5	10	10	370	402	-	-
P360007	30	Grondverwerving meanderend waterlopen		1.211	-96	-95	-95	-	-	-	1.116	-	-	-	-	-	-	-	-	3.005	-
P360013	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten		6.893	-212	-3.000	-214	-2.786	-	-	3.893	-	-	-	-	-	-	-	-	15.000	-
P360021	30	Finetuning projecten beekherstel		86	14	10	10	-	-	-	96	103	-	-	-	-	-	-	103	100	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk		5	-	250	250	-	-	-	255	-	-	-	-	-	-	-	-	255	-
	30	Geleenbeek/OudeMaas beekmonding		-	-	5	5	75	430	-	510	-	-	3	-	38	215	-	253	-	-
	30	Herinrichting Molenbeek van Lottum		-	-	5	5	55	215	-	275	-	-	-	-	28	108	-	136	-	-

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA										INKOMSTEN						GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019	
				UITGAVEN																UITG	INK
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project-kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project-inkomsten		
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.			
	30	Wylrebeek beekmonding		-	-	5	5	75	420	-	500	-	-	-	-	38	210	-	248	-	-
	30	WB21 knelpunt Raam en Vistrap Tengelroysebeek		-	-	-	-	300	900	100	1.300	-	-	-	-	-	350	-	350	-	-
Projecten Beekherstel				41.462	4.543	12.846	8.141	14.495	13.752	26.009	103.859	10.585	655	5.922	2.580	8.921	7.218	1.340	30.644	79.177	21.159
P146801	30	Sarsven/Banen		1.145	67	231	231	-	-	-	1.376	26	3	200	200	-	-	-	226	1.400	300
P177901	30	Broekhuizerbroek	*	-	5	150	70	130	800	-	1.000	-	-	150	70	39	240	-	349	-	-
P261301	30	Heidsche Peel NLP		152	0	-	-	-	-	-	152	65	-	-	-	-	-	-	65	310	-
P265201	30	Waterbloem	*	-	4	500	350	200	1.750	200	2.500	-	-	500	350	60	525	-	935	-	-
P360022	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Herstelmaatregelen		205	37	18	18	-	-	-	223	-	-	-	-	-	-	-	-	747	-
P360024	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Subirrigatie		141	-	26	26	-	-	-	167	27	-	-	-	-	-	-	27	165	95
P360025	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Operationeel Bewakingsmeetnet		131	7	40	40	-	-	-	171	-	-	-	-	-	-	-	-	172	-
P360026	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Wateroverlast Niers		40	-	250	-	60	250	500	850	-	-	125	-	-	125	213	338	50	-
P360029	5	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Streefbeeld Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA)		76	-	50	-	100	50	100	326	-	-	-	-	-	-	-	-	75	-
P360040	30	Optimalisatie hoofdstelsel wateraanvoer (Noordervaart en Peelkanalen)	*	89	82	1.305	150	1.954	2.330	2.267	6.790	22	90	913	37	1.000	938	-	1.997	-	-
K	30	Investerings Reg watersysteem klimaatadaptatie/droogte (DHZ DPRA); 2020 € 0,2mln bruto		-	-	-	-	200	200	10.000	10.400	-	-	-	-	100	100	5.000	5.200	-	-
Projecten Verdrogingsbestrijding				1.979	201	2.570	885	2.644	5.380	13.067	23.955	139	93	1.888	657	1.199	1.928	5.213	9.136	2.919	395
P016901	30	Waterberging Lange Gracht - Water in Balans		-	-	500	100	1.236	790	-	2.126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P042401	30	Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken	*	592	76	300	300	100	961	-	1.953	124	-	150	150	50	481	-	805	-	-
P065103	30	Maatregelen wateroverlast Roer		678	124	380	380	-	-	-	1.058	-	-	-	-	-	-	-	-	1.860	188
P080104	30	Bijdrage in kosten oplossen grondwateroverlast agv ontkeuizing Rode Beek Schinveld		-	-	400	400	-	-	-	400	-	-	-	-	-	-	-	-	536	-
P084301	30	Vergroten bergingscapaciteit regenwaterbuffer Etzenraderhuiske		112	17	100	100	-	-	-	212	-	-	25	25	-	-	-	25	290	-
P096306	30	Bufferdam de Dem/Caumerbeek middenloop		78	22	50	50	600	1.200	219	2.147	10	-	13	13	150	178	-	351	340	-
P147701	30	Aanpak Wateroverlast Niers		30	43	45	45	-	-	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen		20	1	250	10	265	-	-	295	-	-	83	83	-	-	-	83	86	-
P154801	30	Aanpassen watergang Griendtsveen		84	-	-	-	-	-	-	84	-	-	-	-	-	-	-	-	83	-

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019			
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.	t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.				
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans		150	108	400	318	650	438	-	1.556	-	-	132	105	215	145	-	464	1.520	347
P251502	30	Kabroeksebeek - werkpads America		503	69	77	70	-	-	-	573	-	20	-	-	-	-	-	-	580	
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans	*	172	89	700	209	888	-	-	1.269	-	-	231	69	293	-	-	362	-	-
P263201	30	Elsbeek; wateroverlast Tongerlo		231	-	-	-	-	-	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	247	-
P360005	30	Vergroten buffers fase 3		3.815	41	25	25	-	-	-	3.840	1.225	-	6	6	-	-	-	1.231	3.230	-
P360012	5	Bos-Omar		350	-	53	53	-	-	-	403	-	-	-	-	-	-	-	-	403	-
P360019	30	WB21 toets 2015		477	103	400	400	1.200	1.100	847	4.024	119	2	100	100	300	275	-	794	2.030	-
P360034	5	Water in balans		1.248	814	1.427	1.458	750	750	1.500	5.706	202	-	188	340	188	188	376	1.294	2.658	-
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans		257	210	650	439	1.986	1.090	-	3.772	64	-	325	325	700	475	-	1.564	3.710	1.564
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans	*	101	38	400	387	609	826	-	1.923	25	-	100	25	225	205	-	480	-	-
P360047		Aanleg pompopstelplaatsen		31	34	318	228	-	-	-	259	-	-	105	105	-	-	-	105	349	116
P360048	30	Regenwaterbuffer Hellebroek gemeente Nuth		245	-	-	-	-	-	-	245	61	-	-	-	-	-	-	61	248	62
	30	wateroverlastmaatregelen geuldal		-	-	200	100	880	1.000	7.715	9.695	-	-	50	33	290	330	743	1.396	-	-
	30	Wateroverlastmaatregelen Einighausen		-	-	-	-	215	300	495	1.010	-	-	-	-	71	99	163	333	-	-
K	30	Programmaplan Water in balans (Netto = Uitgaven -/- Inkomsten)		-	-	-	-	3.430	3.860	10.550	17.840	-	-	-	-	301	262	524	1.087	-	-
Projecten Wateroverlast				9.176	1.790	6.675	5.072	12.809	12.315	21.326	60.698	1.832	22	1.508	1.379	2.783	2.638	1.806	10.437	18.271	2.277
P003105	30	Herstel kademuren en vispassage Commandeursmolen		1.455	1	-	-	-	-	-	1.455	-	-	-	-	-	-	-	-	1.700	-
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob		59	17	441	300	292	-	-	651	-	-	-	-	52	-	-	52	651	52
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3		918	1.218	1.700	1.700	600	-	-	3.218	2	-	-	-	-	-	-	2	4.300	-
P360030	15	Vervanging gemalen/stuwen		481	20	20	20	-	-	-	501	-	-	-	-	-	-	-	-	621	-
P360042	30	(Her)profilering beken		154	280	604	879	350	350	700	2.433	-	-	-	-	-	-	-	-	724	-
P360043	15	Electromechanische werken (stuwen/gemalen)		34	75	396	791	350	350	700	2.225	-	-	-	-	-	-	-	-	596	-
P360049	5	Integrale Limburgse Wateraanpak (LWA)		188	421	800	800	112	-	-	1.100	-	-	350	350	56	-	-	406	1.000	500
	30	waterbeschikbaarheid 2021		-	-	50	50	100	-	-	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019			
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project-kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project-inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.	t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.				
	15	vervangen krooshekreiniger		-	-	415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	15	uitbreiding meetnet		-	-	75	75	150	150	-	375	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	5	vervangen meetapparatuur		-	-	50	50	200	250	625	1.125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	5	actualisatie data, modelstruminten ibrahym		-	-	-	-	250	100	-	350	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	5	Ontwikkelen klimaat-adaptatiemodel		-	-	225	50	425	200	-	675	-	-	-	-	-	-	275	-	-	
P502015	5	Implementatie Infor-EAM		-	79	170	120	150	-	-	270	-	-	-	-	-	-	270	-	-	
P503002	5	#Tractiemiddelen buitendienst		972	-	300	-	-	-	-	972	-	-	-	-	-	-	972	-	-	
P503003	5	Tractiemiddelen 2019-2022		-	-	-	270	300	300	325	1.195	-	-	-	-	-	-	1.195	-	-	
K	30	Vervangingsinvesteringen objecten /assets (opbouw naar 4,8mln p/j) (incl. accuut ingrijpend profielonderhoud)		-	-	-	-	2.000	3.000	18.400	23.400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Projecten Vervanging en aanpassing assets				4.261	2.112	5.246	5.105	5.279	4.700	20.750	40.095	2	-	350	350	108	-	-	460	12.304	552
P360010	0	Voorbereidingskosten (VK) Watersysteemprojecten		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000	-	-	
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit		91	51	125	125	-	-	-	216	-	-	-	-	-	-	250	-	-	
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027		-	6	35	35	105	25	-	165	-	-	-	-	-	-	165	-	-	
P360051	6	Watersysteemtoets 2019		-	-	200	60	300	140	-	500	-	-	-	-	-	-	60	-	-	
P399999	30	Risicoprofiel realisatie		-	-	-1.500	-1.500	-	-	-	-1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	5	Implementatie soortenbeleid (wens- en plaagsoorten)		-	-	-	-	100	100	100	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	5	Uitwerking SESA beekdalbrede toepassing		-	-	-	-	50	50	350	450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	30	Meer actieve rol aanleg (effect-gerichte) innovatieve maatregelen door uit te voeren.		-	-	-	-	100	200	1.500	1.800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K	30	Specifieke projecten: € 0,1mln p/j		-	-	-	-	50	50	400	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Projecten overig				91	57	-1.140	-1.280	705	565	2.350	2.431	-	-	-	-	-	-	-	10.475	-	
* Betreft voorbereidingskosten watersysteemproject (krediet € 10.000.000, P360010)																					
PROGRAMMA WATERSYSTEEM EN -KETEN				56.970	8.704	26.197	17.923	35.932	36.712	83.502	231.039	12.558	771	9.668	4.966	13.011	11.784	8.359	50.677	123.145	24.383

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA								INKOMSTEN						GEVOTEERD KREDIET tm 17-9-2019			
				Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.	t/m 2018	2019 t/m 17-9-19	2019 (voorjaar)	2019	2020	2021	2022 e.v.				
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP		68.633	9.439	9.400	9.400	11.700	10.100	41.000	140.833	-	-	-	-	-	-	-	-	78.096	-
P400002	5	Gegevensverzameling primaire waterkeringen		680	124	120	120	121	-	-	921	-	-	-	-	-	-	-	-	750	-
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen		777	489	1.000	1.000	2.000	1.500	723	6.000	-	-	-	-	-	-	-	-	1.900	-
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2		1.036	460	630	630	630	-	-	2.296	976	276	630	630	-	-	-	2.236	2.322	2.322
P41****	30/0	HoogWaterBeschermsProgramma		40.852	9.285	12.572	14.990	29.825	47.795	376.195	509.657	36.941	2.472	11.315	13.490	28.340	43.015	343.230	465.016	120.954	108.963
P410012	30	HWBP POV Dijkversterking Gebiedseigen Grond		41	364	1.008	1.565	1.015	480	-	3.101	37	-	907	1.565	1.015	484	-	3.101	-	-
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennepe		77	498	3.055	1.515	3.155	1.565	153.688	160.000	77	220	2.750	1.392	2.979	1.500	142.552	148.500	-	-
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukken Maas		65.279	10.278	20.556	18.038	12.022	1.077	-	96.416	65.279	6.562	20.556	18.038	12.022	152	-	95.491	96.682	95.757
K	30	PGA voortrollend programma dijkversterking (ivm normering: € 2mrd waarde (circa 200km*€ 10mln)/30)r=		-	-	-	-	-	-	10.000	10.000	-	-	-	-	-	-	9.000	9.000	-	-
K	5	Inventarisatie kunstwerken geprogrammeerd onderhoud		-	-	-	-	75	75	-	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
K	10	Reguliere vervanging pompen hoogwaterbestrijding gelijktijdig met het vergroten capaciteit		-	-	-	-	100	102	428	630	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
K	5	WBI + sterkteberekeningen dijken calamiteiten		-	-	-	-	125	125	250	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PROGRAMMA WATERKERINGEN				177.374	31.333	48.341	47.258	60.768	62.819	582.284	930.503	103.310	9.531	36.158	35.115	44.986	45.151	494.782	723.343	300.705	207.042
P501001	20	Huisvesting Waterschap Limburg		8.005	8	315	186	200	-	-	8.391	3.400	-	-	-	-	-	-	3.400	8.500	3.500
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019		70	1	70	40	30	-	-	140	-	-	-	-	-	-	-	-	140	-
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021		345	261	650	600	650	650	2.600	4.845	-	-	-	-	-	-	-	-	1.300	-
P504001	0	Bebording zwemwater		29	4	25	10	25	25	95	184	185	-	-	-	-	-	-	185	185	185
P504003	4	Verkiezingen 2019		22	902	1.760	1.760	-	-	-	1.782	-	-	-	-	-	-	-	-	1.800	-
	10	Projecten facilitair 2020-2021		-	-	-	-	50	50	200	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
K	5	Hoogwaterinformatieomgeving (=HIO)		-	-	-	-	50	50	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE				8.470	1.177	2.820	2.596	1.005	775	2.895	15.741	3.585	-	-	-	-	-	-	3.585	11.925	3.685
TOTAAL PROGRAMMA'S				242.815	41.214	77.358	67.777	97.705	100.306	668.681	1.177.284	119.453	10.302	45.826	40.081	57.997	56.935	503.141	777.606	435.775	235.110
P399999	30	Risicoprofiel realisatie (nieuwe manier raming projecten vanaf 2020)		-	-	-	-	-10.815	-10.463	-17.853	-39.131	-	-	-	-	-4.299	-4.081	-1.072	-9.452	-	-
TOTAAL PROGRAMMA'S (Voor berekening kapitaallasten)				56.970	41.214	77.358	67.777	86.890	89.843	650.828	1.138.153	119.453	10.302	45.826	40.081	53.698	52.854	502.069	768.154	435.775	235.110